

L. MÜLLER S. J

Škola kríža

P E T R A • P R E Š O V

S povolením prešovského biskupského ordinariátu zo dňa 6. decembra 1947 pod č. 3546/1947.

Názov knihy v pôvodine: »Müller Lajos S. J.:
A kereszt iskolája.«

Knihka vyšla v roku 1937 nákladom Korda R. T.
Budapešť, — s povolením ostrihomského arcibiskupského ordinariátu zo dňa 25. januára 1937,
číslo 260/1937.

Vytlačila knihtlačiareň »TYP« v Prešove

ČO BOLO PRED UTRPENÍM.

I.

**Ježiš sa lúči so svojimi milými.
Veľkonočný baránok.**

1. Ježiš sa lúči so svojimi milými.

13. nisan (asi 5. apríla) bol posledným dňom, ktorý Ježiš strávil ešte na slobode, v priateľskom kruhu u Lazára v Betánii. Neuvidí už v tomto živote dom, kde ho vždy tak milo privítali. Ako dobre mu bolo, keď si tu po útrapách apoštolovania odpočinul.

Ježiš myslel na to, ale nepoddal sa melanchólii. Hrozivé mračná ho nezlomily.

Zavolať domáчих i svojich, aby sa s nimi rozlúčil.

Oznamuje im, že nadišiel čas, aby sa vyplnilo všetko to, čo o svojom utrpení a smrti bol predpovedal. Prišiel čas krstu nie vodou, ale krvou. Zúrivi nepriatelia nech si s ním už robia, čo chcú. Všetci zosmutneli a dali sa do plaču. Ale Ježiš

ich potešuje, lebo tak to má byť a zakrátko ho opäť uvidia.

Pristupuje k Panne Márii. Dojatý chytá ju za obe ruky, akoby ďakoval za všetko, čo od nej dostal. Ako dobrý syn, prosí matkin súhlas k veľkej ceste: »Matka, prines túto obeť a zriekni sa svojho syna v prospech ľudstva!« A keď ho svätá Panna poprosila, aby ju vzal so sebou na smrť, nesplňuje jej svätú prosbu, ale dovoľuje, aby v hodinách utrpenia bola pri ňom tak blízko, ako len okolnosti dovoľia. Oznámil však, kde sa jej zjaví po zmŕtvychvstaní. Od toho času, vraví Katarína Emmerichová, Panna Mária menej plakala, zostala však smutná a vážna.

Dojatý ďakuje Lazárovi a jeho sestrám za všetko dobré, čo v ich dome zažil. Všetci plakali, najmä Mária Magdaléna, ktorá — podľa Emmerichovej — »od bolesti akoby rozum strácala, lebo hoci jej láska bola veľmi čistá, vtedy ešte nebola celkom zbavená púť smyselnosti«.

Ježiš opúšťa tento milý dom, svoj druhý domov, vyprevádzaný smútkom a zármutkom všetkých a v sprievode svojich učeníkov kráča k Jeruzalemu. Obišli horu Olivetskú a bolo už neskoro, keď dõ-

šli do údolia Hinon. Pred nimi v súmraku mesto akoby s hrôzou čakalo...

Bola to smutná cesta. Ale Ježišov krok bol rázny a pevný. Cestou poučoval apoštolov, pripravujúc ich na poslednú večeru a jej význam.

*

Veľmi dojímavé a poučné je Ježišovo lúčenie. Jeho srdce bolo skutočne ľudské a bolesť rozlúčky doliehala naň práve tak bolestne, ako na nás. Aké ťažké to bolo povolanie! Zanechať svojich milých, matku, priateľov a odchádzať medzi nepriateľov, ktorí ho nenávideli a najradšej by ho v lyžici vody utopili.

Ježiš však premáha city svojho srdca a veľkodušne prináša obeť, aby svojím príkladom bol nám na povzbudenie pre tie smutné chvíle, keď sa i my budeme musieť lúčiť s milými, so svojím povolaním. A bude to najneskoršie v hodine smrti. Vtedy nech nám príde na um, že Vykupiteľ obetoval sa za nás, a teraz je na nás rad, aby sme sa odvdáčili.

2. Veľkonočný baránok.

V hornej časti mesta, na Sione, vyhľadal Pán krásnu miestnosť, ktorú prenajal,

aby tam v spoločnosti apoštolov odbavil veľkonočnú večeru.

Presne dodržali obrady, predpísané zákonom a tradíciou. Rozostavili sa v cestovnom obleku, s palicami v rukách okolo stola. Ježiš bol tu hlavou rodiny. On začal modlitbu, vysvetľoval význam veľkonočného baránka; on ďakoval Bohu za dobrodennie, ktoré táto večera Židom pripomína. On podáva kalich, horké zeliny i nekvasený chlieb, pamiatky to na vyslobodenie z Egypta a na 40-ročné putovanie v púšti. Potom zjedli baránka, ktorý upečený v celosti, s nepolámanými kosťami a dvoma drevenými latami krížom prebodnutý, bol predobrazom ukrižovaného Krista.

Kristus jasne predvída svoju smrť a utrpenie a tieto predstavy ho celkom ovládly. Hovorí akoby ustatý, pritom je však pri vykonávaní svätých obradov presný, spokojný a vznešený.

V tomto melancholickom ovzduší vykonáva Ježiš dielo najvznešenejšej lásky, umývanie nôh a založenie Oltárnej sviatosti. Za takých okolností drží svoju nádhernú arcipastiersku reč na rozlúčku. Ten,

ktorý bol na útechu najviac odkázaný, roni útechu, povzbudenie a silu.

I my sme už boli smutní. Vieme teda, ako ťažko byť za takých okolností pozorným, mať súcit k bližnému, zabúdať na seba a byť veľkodušným. Vieme teda oceňovať čnosti, na ktoré Ježiš pri poslednej večeri dal príklad.

V teplom a bezprostrednom rozhovore s Pánom prosím o milosti, aby som starostlivosť a bratskú lásku vedel preukazovať predovšetkým svojim podriadeným, a to i vtedy, keď sa ma niečo dotklo a nie som v dobrej nálade. S takým predsavzatím dokončím toto rozjímanie.

ŠTVRTOK.

II.

Umývanie nôh.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Bolo pred veľkonočnými sviatkami. Ježiš vedel, že mu prišla hodina odísť s tohto sveta k Otcovi, a keďže miloval svojich, ktorí boli na tomto svete, až do konca im preukazoval svoju lásku. Večerali a čert už bol vnukol do srdca Judášovi, synovi Šimona Iškariotského, aby ho

zredil. Tu Ježiš, vedomý toho, že mu Otec všetko dal do rúk a že od Boha vyšiel a k Bohu ide, vstal od večere, soblíkel si vrchné rúcho, vzal si zásteru a opásal sa ňou. Potom naliał vody do umyvadla a začal umývať nohy učeníkom a utierať zásterou, ktorou bol opásaný.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. Miestom poslednej večere, kde, podľa Emmerichovej, vykonal Ježiš aj umývanie nôh, bola rozsiahla miestnosť v starodávnej budove na úpäť hory Sion.

Učeníci sedia v polkruhu na svojich stoličkách. Ježiš je dojímavý a láskavý a priateľský. Umývanie nôh nerobí ako obrad, ale ako účinok lásky.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím si milosti, aby som mohol Ježiša i po tejto stránke dobre poznať, milovať a jeho príklad nasledovať.

1. Kedy umýva Ježiš nohy svojim apoštolom?

Keď mu »prišla hodina odísť s tohto sveta k Otcovi«. Vo vážnej chvíli lúčenia. Ide tu teda o náuku, majúcu význam a hodnotu poslednej vôle.

⁽¹⁾ Jn 13, 1—5.

Umývanie nôh vykonal Ježiš vtedy, keď plamene lásky v jeho srdci najviac zaplápolaly, »keďže miloval svojich, ktorí boli na tomto svete«. Láska je tou vzpružinou, ktorá mu hýbe údami, ktorá mu vkladá do úst všetko, čo vtedy povedal.

Umývanie nôh bolo po večeri, po tejto poslednej úteche v dome plaču a tak Ježiš i jeho učeníci boli celkom pod dojmom lúčenia. Ježišov zármutok zväčšuje tiež skutočnosť, že medzi svojimi vernými vidí Judáša, ktorému »čert už bol vnukol do srdca . . ., aby ho zradil«.

Či mohol Ježiš zvoliť dojímavejší a vhodnejší okamih?

2. Čo robí Ježiš?

Dáva posledné, najdôležitejšie a najpotrebnejšie pokyny, rezumé svojho učenia. Robí tak pri rozlúčke, aby bôhom zmäknuté srdcia lepšie ho vedely pochopiť. Preto tiež učí nielen slovom, ale i príkladom.

A ktoré je to učenie, na ktorom tak záleží? Predovšetkým a hlavne: zo skrúšeného srdca pochádzajúca ochota k pre-

javom bratskej lásky. Pokora a láska, to je kresťanstvo. Aby nás na to naučil, »vstal od večere, soblíkol si vrchné rúcho, vzal si zásteru a opásal sa ňou.« Toto sú jeho posledné slobodné pohyby.

3. Komu umýva nohy?

Svojim bratom, ako často nazýval svojich učeníkov. Napomína nás tak na úslužnosť, pochádzajúcu z lásky. »Aj vy ste povinní navzájom si umývať nohy.«^(*)

Buďme teda, v duchu Pánovom, úslužní a láskaví k svojim bližným.

Ježiš dáva príklad na úslužnosť a láskavosť aj voči tým, čo sú na to menej hodní, ktorí to nevedia pochopiť a zlým sa odplácajú. Umýva nohy i Judášovi a zahanbuje našu pyšnú namyslenosť. I keby bol niektorý z našich bratov Judášom, kým je medzi nami, nesmieme ho vytvárať z našej lásky, z našich služieb.

Neodpierajme ochotu a úctu ani menej dokonalým predstaveným. Hľa, Pán umýva nohy aj Petrovi, o ktorom vie, že ho za chvíľu zanrie.

(*) Jn 13, 15.

Máme byť ochotní aj voči podriadeným, nižšie postaveným, ba i voči tým najposlednejším. Veď ako vysoko bola hodnosť Pánova nad hodnosťou apoštolov!

4. Kto robí toto všetko?

Ten, kto vie o sebe, že »od Boha vyšiel«, teda: »Boh z Boha, svetlo zo svetla, pravý Boh z Boha pravého.« Ktorý »vstúpi na nebesá a usadne na pravici Otca«, aby sa s ním o večnú slávu a všemohúcnosť podelil. Ktorý vie o sebe, že »všetko mu odovzdal Otec«.⁽⁸⁾ Ten, čo je neobmedzeným Pánom nebies a zeme. Ten nám dáva vznešený príklad poníženosti a lásky a odráža tak námietky chorobnej namyslenosti. »Nie je slnko väčšie, ako jeho pán!«

V rozjímaní môžeme ešte uvážiť:

a) ako je potrebné, aby duše, ktoré milujú Ježiša a sú povolané za apoštolov, usilovaly sa po dokonalosti, keď Ježiš na nohách svojich apoštolov ani len prach nestrpel;

---

(8) Mt 11, 27.

b) aký čistý má byť ten, kto chce byť účastný eucharistickej hostiny. Všetku nečistotu musí si vypáliť ohňom lásky a umyť si srdce slzami pokánia, prv ako prijme Svätého svätých.

Nakoniec *porozprávam* sa s Pánom a prosím ho, aby nádherný príklad umývania nôh — ktorý panovníci kresťanských storočí a arcipastieri na zelený štvrtok i teraz nasledujú — hlboko na mňa zapôsobil, aby som si z neho vedel odvodiť spasiteľné a potrebné poučenie. Na cvičenie sa v tomto smysle nájde sa príležitosť hocikde...

III.

Založenie Oltárnej sviatosti.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Keď teda večerali, Ježiš vzal chlieb, požehnal ho, lámal a dával svojim učeníkom, vraviac: Vezmite a jedzte, toto je moje telo! A vzal kalich, vďaky vzdával a dal im ho, vraviac: Pite z toho všetci, toto je totiž moja krv Nového zákona, ktorá sa vyleje za mnohých na odpustenie hriechov.«⁽¹⁾ »Toto robte na moju pamiatku!«⁽²⁾

⁽¹⁾ Mt 26, 26—29. ⁽²⁾ Lk 22, 19.

Druhé prípravné cvičenie. Vráťme sa v duchu do miestnosti, kde Ježiš poslednú večeru odbavuje a lúči sa s apoštolmi a so svetom. Nemôže už opustiť túto miestnosť, ak nechce, aby ho chytili. Je ostatný raz v spoločnosti svojich milých. Pri ňom Peter a Ján. S tvári sa mu odráža krotkosť, bôľ a vznešenosť... Kto že by to vedel opísať. Azda apoštol lásky; ale i on mičí. Hádám preto složil pero, ktorým tak živo opísal umývanie nôh, lebo videl svoju nemohúcnosť.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím si dar hlbkej úcty k Eucharistii, k svätej omši a horúcu túžbu, Krista často o úprimne prijímať v Eucharistii.

I.

Pán Ježiš, ako ozajstný otec, po celý život za nás pracoval a o nás sa staral. V noci pred smrťou robí testament, a nás, ktorí sme príčinou jeho smrti — robí svojimi dedičmi. Ľudia chceli by sa zbaviť spravodlivého sudcu, on však nájde spôsob, ako ostať stále s nami až do skončenia sveta. Vie, že musí zomrieť, ale nenechá nás sirotami, postará sa o to, aby mohol byť v našom srdci stále živý, a preniknúť, ako pokrm a nápoj, našu bytnosť.

»Vzal chlieb, vďaka vzdával, lámal a dával im ho a povedal: Toto je moje telo, ktoré sa za vás dáva. Podobne (vzal) aj kalich a povedal: Tento kalich je nová smluva v mojej krvi, ktorá sa za vás vyleje.«⁽³⁾

Všemohúca večná láska stavia si pomník a tento pomník nemôže byť iné, než ona sama.

Verím, Pane, lebo ty si večná pravda. Verím, že chlieb a víno na tvoje božské slová staly sa tvojím telom a krvou. Verím, že z chleba a vína ostalo iba to, čo smyslami vnímam, teda farba, chuť, vôňa atď., ale podstata chleba a vína zmizla do poslednej omrvinky, do poslednej kvapky, aby sa stala tvojím telom a krvou. A tak pod spôsobami chleba a vína opravdive, skutočne a podstatne ty si prítomný. Áno, bol si prítomný pri poslednej večeri pod spôsobom chleba a vína práve tak skutočne, ako so svojimi apoštolmi za stolom. Zázračným spôsobom držal si seba samého v rukách.

Verím, Pane, že to, čo si ty mohol, môže urobiť každý platne vysvätený kňaz,

---

⁽³⁾ Lk 22, 19—20.

lebo kňazským svätením bol na to splnomocnený tvojimi slovami: »Toto robte na moju pamiatku.« A preto si prítomný v každej konsekrovanej hostii všade na zemi, až do konca sveta.

Vynasnažím sa posilniť v sebe túto vieru a prosím Svätého Ducha, aby mi bol svojimi darmi nápomocný. Živá viera urobí ma nekonečne bohatým a blaženým . . .

Či moja viera v Eucharistiu je dosť živá a praktická? Či sa prejavuje skutkami: častou návštevou Oltárnej Sviatosti? Ktorísi protestantský básnik bol napísal: »Keby som uveril, že Kristus v Oltárnej sviatosti je prítomný, ostal by som pred ním stále na kolenách.« (Lavater.)

II.

Úloha Oltárnej sviatosti je zprítomniť tragédiu Kalvárie a sprostredkovať jej účinky a milosti.

Deje sa to pri svätej omši. Dvojnásobná konsekrácia telo a krv Pána akosi oddeľuje a tak mystickým spôsobom obnovuje smrť Pána Ježiša. Toto mystické umiernenie je nekonečne cennou obetou pred Otecom, obetou prosby, modlitby a vďaky

v mene obetujúcich i v mene celého ľudstva.

Ako čarovne pôsobí táto obeta na Otca, prezradzuje jeho Prorok už pol tisícročia pred jej založením, keď hovorí: »Na každom mieste prinášajú mi temian a obetujú obetu čistú.«⁽⁴⁾

A to, čo nebeského Otca pri obetovaní sv. omše uchvacuje, je predovšetkým duch, s akým sa mu Ježiš obetuje. Obetuje sa v sv. omši práve tak veľkolepo, ako to sám na kríži urobil.

I ja sa mám zúčastniť na sv. omši v takom duchu a v takom duchu mám z nej čerpať. Tak sa mi stane sv. omša nielen pokladnicou milostí, ale i školou svätosti.

Svätá omša umožňuje mi sv. prijímanie. I to ma sblízuje s Kristovým utrpením, lebo veď podľa sv. Pavla: »Vždy teda, keď jete tento chlieb a pijete tento kalich, zvestujete smrť Pánovu.«⁽⁵⁾ Vtedy mi Pán poznačí dušu svojimi stigmami, aby mi stále pripomínaly, čo za mňa vytrpel. Pousilujem sa naozaj prežívať jeho utrpenie ponížene a oddane.

⁽⁴⁾ Mal 1, 11.

⁽⁵⁾ Kor 11, 26.

Mám sa starať o to, aby prítomnosť Ježišova bola u mňa trvalá, aby nielen prišiel, ale tiež našiel u mňa trvalý prístok.⁽⁶⁾

Toho ducha udrží vo mne častá návšteva Eucharistie.

III.

Judáš »prijal skyvu a hneď odišiel. Bola už noc.«⁽⁷⁾

»Odišiel.« Telom od poslednej večere Pánovej a duchom z radov apoštolov, zanechajúc tak svoje povolanie. Či príčinou straty povolania nie je často práve nehodné alebo ľahostajné sv. prijímanie a odchod bez poďakovania?

»Bola už noc.« Noc v prírode a noc v duši Judášovej. Premárnil božie milosti. Pán si vzdychol. Prítomnosť Judášova ako jedovatá bylina otravovala slávnosť.

Srdce Ježišovo preteká láskou.

»Dietky, ešte krátky čas som s vami.«⁽⁸⁾

V tomto rozjznaní rozvedieme si iba dve myšlienky nádhernej rozlúčkovej re-

---

(6) Srovn. Jn 14, 24.

(7) Jn 13, 30.

(8) Jn 13, 33.

či Ježišovej, vzťahujúce sa na Eucharistiu, ktoré nás môžu od nehodného sv. prijímania, od judájskeho odchodu zachrániť.

»Ostávajúte teda vo mne.«⁽⁹⁾ Inými slovami: chráňme si stav milosti a keď sme túto milosť stratili, vyspovedajme sa. Na to asi myslel apoštol, keď napísal: »Nech sa teda každý najsamprv skúma a len tak nech je z toho chleba a pije z toho kalicha, lebo kto nehodne je a pije, ten si je a pije odsúdenie.«⁽¹⁰⁾

»Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa navzájom milovali, ako som vás ja miloval.«⁽¹¹⁾ Milujte sa tak, ako som vás ja miloval, teda čisto a nezištne. Nie je menej nehodných sv. prijímaní a »odchodov« pre hriešnu nelásku, ako pre hriešnu lásku. Obidvom prívalom zabránime, keď tak milujeme, ako božské Srdce. Často sa máme spytovať: Aké je, Pane, tvoje Srdce a aké je moje?

Rozprávam sa s Pánom a prosím: »Bože, ktorý si nám v prepodivnej Svätosti pamiatku umučenia svojho zanechal.

---

(9) Jn 15, 4.

(11) Jn 13, 34.

(10) 1 Kor 11, 28.

dožiť nám, prosíme, tak ctiť tajomstvá tela a krvi tvojej, aby sme úžitok vykúpenia tvojho stále v sebe cítili. Amen.«

SOBOTA.

IV.

Potešiteľné myšlienky v Ježišovej reči na rozlúčku.

Prvé prípravné cvičenie. Po Judášovom odchode Ježiš si povzdychol. Konečne je sám so svojimi vernými. Je noc, jeho posledná noc. Apoštoli dojatí ho obklopujú a on lúči sa s nimi, so svojimi dieťkami v nádhernej reči. Z tej reči vyberieme pre toto rozjímanie niekoľko myšlienok.

Druhé prípravné cvičenie. Dej ako v predošlom rozjímaní. »Vidím Ježiša, — hovorí Emmerichová, — za stolom, ako rozpráva a modlí sa. Akoby sa s nebeským Otcom rozprával. Prekypuje láskou. I apoštoli, hlavne po prijatí Eucharistie, sú samá radosť a blaženosť.«

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby ma učinil chápaným pre prijatie a nasledovanie jeho spasiteľného učenia.

Predstavím si, ako prekypuje Srdce Ježišovo láskou. Chcejúc potešiť apoštolov,

vzbudzuje v nich predovšetkým živú vieru, lebo ona je prameňom sily a ozajstnej útechy.

Apoštolí sú smutní. A je to, podľa ľudskej logiky, aj pochopiteľné. Lúči sa s nimi ich milý Učiteľ a pred nimi je neistá, málo zemského blaha sľubujúca budúcnosť. Keď sa im však otvoria oči viery, poznávajú, že niet príčiny na zúfalstvo. »Verte v Boha, verte vo mne, v Bohočloveka! Či na mňa zabúdate, či so mnou nerátate? Som váš a s vami ostanem. Prečo sa teda bojíte? Stratíte všetko zemské dobro, všetky radosti sveta, stratíte otca, brata, priateľa, vlasť. Ale či som ja nie viac? Či vás za toto všetko nemôžem odškodniť?

Budú vás prenasledovať a mučiť. Ale či nie ja som jediný a opravdivý život?« Naozaj, kto verí v Boha, v jeho Syna Ježiša Krista, ten nemá príčiny zúfať, ani sa zarmucovať. Veď »utrpenia terajšieho času nie sú rovné sláve, v ktorej sa máme zjaviť.«⁽¹⁾

»Terajšie dočasné a ľahké bremeno súženia získa nám nadovšetko nesmiernu

---

(1) Rím 8, 18.

a veľkú večnú slávu.«⁽³⁾ A naozaj, až raz vo večnosti, po miliardách rokov, pozrieme sa do minulosti, vtedy všetky útrapy dlhého apoštolovania, alebo dlhé žalárenie, alebo smrť mučenícka bude ako krátky okamžik, ako nič. Rad obetí a sebazapreníí, čo od nás dokonalý život požaduje, bude ako okamžik a nič.

»Preto sa neznepokojujte. Moja sila, moja milosť všetko prekoná a zvíťazí.«

II.

»V dome môjho Otca je veľa príbytkov.«⁽³⁾

Viera je živnou pôdou nádeje. »Viera je postaťou toho, čoho sa nádejeme.«⁽⁴⁾ Túto, na viere sa zakladajúcu nádej vzbudzuje Ježiš v apoštoloch a v nás všetkých, keď nás upozorňuje na našu skutočnú a večnú vlasť.

»V dome môjho Otca je veľa príbytkov«, a preto nehľadte na toto slzavé údolie, ale pozdvihnite svoj zrak k nebu, na vaš večný príbytok. Je tam miesto pre hrdinov,

---

⁽³⁾ 2 Kor 4, 17.

⁽⁴⁾ Žid 11, 1.

⁽⁵⁾ Jn 14, 2.

ale i pre malých a krehkých, pre spravodlivých, ale i pre kajúcnych. Bolo tam miesto pre Pannu Máriu, ale i pre kajúceho lotra. Ježiš má miesto v srdci pre všetkých. »Dal seba ako výkupnú žertvu za všetkých.«⁽⁵⁾

Preč s malovernosťou, ktorá mi podráža nohy na ceste dokonalosti! Nech ma poháňa šlachetná snaha, dostať sa vo večnosti čím bližšie k Ježiškovi.

III.

»Čokoľvek budete prosiť v mojom mene, urobím.«⁽⁶⁾

Základom nádeje je mi modlitba, opierajúca sa na toto prisľúbenie. Cítim nedostatok sily, odvahy, vedomostí, nedostatok svetla a milosti? Hľa, tu je spôsob, ako ich získať. »Čokoľvek budete prosiť.« Ale nech je to spásenosné, lebo čo iné môžem žiadať v mene Spasiteľovom? Čo že by som si žiadal, okrem spasenia vlastnej duše? ... Začnem s opravdivou mod-

---

⁽⁵⁾ 1 Tím 2, 6.

⁽⁶⁾ Jn 14, 13.

litbou už dnes. Keď sa modlím, som všemohúci. Naučím sa modliť.« Ako? Modlitbou . . .

IV.

»Neopustím vás ako siroty.«⁽⁷⁾

Aká to nežná starostlivosť. Sirota je bezradná, opustená, nemohúca. Ježiš dobre vie, že bez neho sme sirotami. Aby sme neboli, ostáva s nami, ba posiela nám Ducha Obrancu. Aký je štedrý! Aký to prameň nezlomnej dôvery a nádeje.

V.

»Ak ma niekto miluje, môj Otec ho bude tiež milovať. Prídeme k nemu a budeme u neho prebývať.«⁽⁸⁾

Aká útecha! Byť milovaný Bohom, nekonečnou a nesmiernou láskou. Aká to radosť, aký poklad, aké vyznamenanie! Ten, čo vládne nehom a zemou, čo je Pánom a Kráľom všetkého, ten ma miluje.

»Boh je láska.«⁽⁹⁾ V ňom láska vyplňuje nekonečnú hĺbku súcnosti. »Láska božia

---

⁽⁷⁾ Jn 14, 18.

⁽⁸⁾ 1 Jn 4, 16.

⁽⁹⁾ Jn 14, 23.

sa rozlieva v našich srdciach skrze Ducha svätého, ktorý nám je daný.«⁽¹⁰⁾ Do tejto lásky sa raz vo večnosti, ako do mora ponorím.

Čo na tom, či ma aj iný miluje. Mne stačí láska Boha. A on je celkom môj, s nikým sa nemám deliť. »Si ma zamiloval a seba samého vydal za obeť za mňa.«⁽¹¹⁾

Ježiš až potom, keď vierou, nádejou a láskou posilnil apoštolov, ide s nimi na cestu utrpenia, lebo »svet má poznať, že milujem Otca a robím tak, ako mi Otec prikázal. Vstaňte, poďme odtiaľto.«⁽¹²⁾

V nadšenom rozhovore prisľúbim dobrotivému Pánovi, že pôjdem za ním s tými, čo spolu s ním nesú svoj kríž. Ostanem s ním a vytrvám, lebo mojou snahou a útechou je »byť s Kristom.«

⁽¹⁰⁾ Rím 5, 5.

⁽¹²⁾ Jn 14, 31.

⁽¹¹⁾ Gal 2, 20.

NA OLIVOVOM VRCHU.**V.****Smrteľný zápas Kristov.**

Prvé prípravné cvičenie. Miesto a dej. Cesta k záhrade Getsemani. Osmich svojich učeníkov — podľa Emmerichovej — Ježiš zanecháva v akomsi záhradnom domčeku a s Petrom, Jakubom a Jánom ide ďalej. Neskoršie nechá aj týchto a prikazuje im, aby sa modlili a bedlili. Sám ide ďalej, asi do vzdialenosti, čo by kameňom dohodil. Tu sa začína jeho smrteľný zápas, počas ktorého dva razy sa vracia k apoštolom. Zápas je tvrdý, krvavý. V tom prichádza anjel a posilňuje ho.

Druhé prípravné cvičenie. Miesto. Záhrada na úbočí Olivovej hory. Jarná, chladná noc. Skalná jaskyňa, kde sa Pán utiahol. Len šelest stromov a hukot Kidrona ruší nočné ticho.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby som jeho utrpenie oddane vedel prežívať, aby som z neho vedel stiahnuť konzekvencie.

1. Ako trpí Ježiš?

»Tu sa začal zarmucovať a cítiť úzkosť.«⁽¹⁾

»Začal.« Nie ako by bol prvý raz v živote smutný, teraz sa však celkom oddal smútku, takému smútku, ktorý by ho bol vstave aj usmrtil, ak by tomu božia vôľa nezabránila.

Čo ho tak zarmútilo? Má na to dosť príčin. Zarmucuje ho a trápí osud vlastného národa, ktorý sa vzoprel a nie je ochotný prijať záchrannú ruku, ktorá predovšetkým jemu bola ponúknutá. Zarmucuje ho nesmierny žiaľ Matky, ktorý jej musí spôsobiť. Zarmucuje ho slabosť a malovernosť vlastných učeníkov.

Najhlavnejšou príčinou zármutku je mu však to, že jeho utrpenie mnohým dušiam nebude na ošoh. Tie duše neoslávia Otca, pocítia iba jeho spravodlivosť. Nával bolesti útočí, a len-len že ho nezlomí.

»Začal cítiť hrôzu.«⁽²⁾ Cíti nielen strach z neistoty, ale i hrôzu pred všetkým, čo jasne predvída. Mužovia sa oby-

---

(1) Mt 26, 37.

(2) Mk 14, 33.

čajne hanbia priznať, že sa boja, Ježiš však nie je tak pyšný: priznáva, že sa bojí a dáva to aj zvečniť v evanjeliu.

Prečo, od čoho sa bojí?

Bojí sa sám za seba. Hoci podrobnosti budúceho utrpenia sú mu celkom jasné, ich účinok ešte neskúsil a jeho fantázia prevyšuje i samú skutočnosť. Bojí sa od nekonečnej spravodlivosti Boha Otca, ktorá naň celou svojou ľarchou dolieha a žiada si zadosťučinenie. Bojí sa za nás... A či nemá prečo?

»Z a č a l c í t i ť ú z k o s ť.«⁽³⁾ Latinské slovo »taedere« znamená úzkosť, strach z únavy. U Ježiša nie je to obyčajná únava, ale nedostatok elánu a chuti do života. Je to akási otupelosť z únavy, keď človeka už nič nezaujíma. Duševné sily ako by sa rozpadávaly a rozkladaly. Vidíme to i na Ježišovom chovaní. »Padol na zem.«⁽⁴⁾ Podľa pôvodného gréckeho textu ide asi o opätovné padanie na zem. Sotva vidieť na ňom známky života, je ako mŕtvola. Len slabé stonanie a krvavý pot pre-

---

(3) Mk 14, 33.

(4) Mk 14, 33.

zradzujú život. Kdeže sa podelo jeho Božstvo? Kde jeho sila? Hociktorý mučeník Pánov preukazoval viac sily a odvahy...

Prečo sa Ježiš uvrhol do takého stavu?

Jednou z príčin je okolnosť, že Ježiš predstavoval tu hriešneho človeka, ba podľa apoštola stal sa symbolom hriechu. »Toho, ktorý nepoznal hriechu, za nás urobil hriechom.«⁽⁶⁾ A keď je to tak, rozumiem, prečo bol Ježiš tak smutný, prečo sa bál a prečo cítil úzkosť a odpor. Tak to malo byť a tak sa má cítiť človek, ktorý urazil Boha. Ježiš iba zastupoval hriešnika, ale ja som sám hriešnikom... Daj mi, Pane, takého kajúceho ducha!

Že Ježiš išiel až tak ďaleko, toho druhou príčinou je jeho sústrasť so mnou. Ukazuje mi, že samotná duševná borba, strach a odpor ešte nie je hriechom, lebo vtedy nebol by to býval pripustil ani u seba. Keď teda v svojich útrapách až sem prichádzam, ešte som nezhrešil, môžem byť ešte nevinný a svätý. Ježiš v svojom smrteľnom zápase stojí na hranici hrieš-

---

(6) 2 Kor 5, 21.

nej priepasti, akoby povedal: »Až dotiaľto prídeš a ďalej nepôjdeš!«⁽⁶⁾

Aká to útecha v kritických chvíľach. Viem, kde mám hľadať pomoc. »Veď nemáme veľkňaza, ktorý by nemohol cítiť s našimi slabosťami, ale takého, ktorý bol vo všetkom podobne skúšaný«,⁽⁷⁾ ktorý »sa vo všetkom musel stať podobným svojim bratom, aby mohol byť milosrdným«.⁽⁸⁾

Boh, ktorý ako duchovná bytosť nemá srdca, vzal na seba ľudskú podobu, aby mohol mať milosrdné srdce. Keď sa k nemu obraciame, môže teda povedať: Viem, i ja som trpel.

Toto je príčina, prečo Ježiš neprejavoval viac smelosti, prečo sa neosvedčil v boji ako hrdina. Keby to bol býval spravil, vtedy väčšina z nás, priemerných ľudí, mohla by povedať: Ja to nedokážem, ja to neznesiem.

A keď sa s nami Boh delí i v slabosti, stupňuje našu dôveru v neho, ale i v nás samých. To čo dokázal Ježiš, môžem s jeho pomocou i ja dokázať. Ježiš išiel na

---

(6) Jób 38, 11.

(8) Žid 2, 17.

(7) Žid 4, 15.

Olivovom vrchu do krajnosti, ale nie v odvahe a v sile, ale v láske a súcitu.

V rozhovore poďakujem sa Pánovi za to a podľa jeho príkladu pripravím sa na borbu, ktorá ma sotva obíde. »Buď, Pane, vôľa tvoja!«

Prvý týždeň pôstny.

PONDELOK.

NA OLIVOVOM VRCHU.

VI.

Ježiš je v rozpakoch a hanbí sa.

Prípravné cvičenia ako v predošlom rozjímaní.

Najsvätejšie Srdce Ježišovo nútilo ho k tomu, aby sa s nami vo všetkých telesných i duševných útrapách podelil, aby sa k nám celkom priblížil.

Chcel preto okúsiť všetky horkosti hanby a rozpakov.

1. Ježiš sa hanbí sám pred sebou.

Podívajme sa, ako si zakrýva tvár. Duševným zrakom ako v zrkadle vidí sám

seba a pripadá si ako malomocný. Vidí na sebe — On, samá čistota a svätosť — všetky hriechy celého ľudstva. I moje hriechy. Vidí ich množstvo, ohavnosť a podlosť. Odpor ho uchvacuje. Je tiež človekom a počuje výčitky svedomia: i toto chcel okúsiť. Berie na seba všetku zodpovednosť pred nekonečným Milosrdenstvom. Ako ťažko dolieha na neho toto všetko! Špina a výčitky! A mnohí ako ľahko to snášajú.

Hanbí sa ako hlava a predstaviteľ hrešnikov. On — sláva Otcova — predstavuje teraz všetkých hrešnikov, smilníkov a otcovrahov. Teraz je jedným z nich, on, ktorý im raz bude sudcom.

Hanbí sa i za svoju slabosť. Veď všetky sily a odvaha akoby ho boly opustily. Pre muža to naozaj postačí, aby sa hanbil i sám pred sebou.

Ponižil sa tak vedome a dobrovoľne, aby ma potešil a pozdvihol. Vďaka mu za to!...

2. Hanbí sa pred Otcom.

Nie menej sa hanbí Ježiš i pred Otcom nebeským. Prosi Otca, ale ten mlčí. Na-

zýva ho Otcom, ale Otec s ním nezaobchádza ako so synom. Prosí o milosrdenstvo, ale Spravodlivosť ho odmieta. Prosí o pomoc, vidí však, že je vydaný na pospas surovosti. Čaká, že aspoň v posledných hodinách života dostane sa mu útechy, ale márne. On je ten jediný, čo prosí, ale nedostáva, čo klope, ale mu neotvárajú. Aká to hanba! A ja si sťažujem, keď na každý Otčenáš nedostanem odpoveď. Veď ja som si to zaslúžil. Ale ty, boží Baránok! Čo ja som zaslúžil, to ty vytrpíš, aby som ja neprosil nadarmo, lež aby som bol pred trónom milosrdenstva vypočutý.

3. Hanbí sa pred anjelmi a ľuďmi.

Ľudia radi zakrývajú svoju hanbu a radi zatajujú slzy. Ježiš však dovoľuje, aby jeho hanbu videl každý, ľudia i anjeli. Nech sa to dozvie každý z evanjelia až do konca sveta. Priznáva a odkrýva svoje bolesti. On, ktorý doteraz každého potešil, sám je na útechu odkázaný. On, tak bohatý, vystiera ruku o almužnu. Ten, čo bol tak silný, hľadá posilu u ľudí i anjelov a je hotový túto posilu pokorne prijať. Hanba a poníženie!

Tým nás Ježiš poučuje a povzbudzuje, aby sme v sebe vypestovali základ čnostného života, pokoru. Jasne poukazuje na fundamentálnu pravdu, že niet pokory bez spokojného prijatia poníženia.

Učiteľu, chcem ťa nasledovať, kam len pôjdeš.

Veľkodušne prekonám svoju chorobnú namyslenosť, ktorá mi bráni, aby som dobrovoľne a úprimne odkryl svoje svedomie v sv. spovedi, pred duchovným otcom alebo predstavenými. I keď sa hanbím, ale nezatajím svoje duševné slabosti. Skromne a úprimne sa priznám vo všetkom. A keď ma budú potešovať, posilňovať, keď mi budú pomáhať, prijmem to dobrosrdečne a s vďakou. Urobím tak preto, aby som ťa, Učiteľu, aj v tom nasledoval, aby som tvoje sväté Srdce v krotkosti a poníženosti napodobňoval.

Vo vrúcnom rozhovore prosím k tomu od Spasiteľa, trpiaceho na Olivovom vrchu, potrebné milosti. A keď príde šťastná chvíľa sv. prijímania, vynasnažím sa, prisvojiť si Ježišov pocit hanby slovami: Pane, nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu...

NA OLIVOVOM VRCHU.

VII.

Čo robí Ježiš? I.

Prípravné cvičenia ako u predošlých rozjímaní.

Ježiš pri svojom smrteľnom zápase na Olivovom vrchu je zdanlivo pasívny a nemohúci. V skutočnosti je však silný a hrdinský: Učí ma, ako sa mám správať v stave zúfalstva a dezolátnosti. Boh v svojej múdrosti i svojim najmilším odopiera niekedy duševný jas a útechu. Príkladom toho je Ježiš v jeho ľudskej prirodzenosti.

V čase duševnej pohody zasvieti nám viera, zaplesá nádej a rozhorí láska. Spodné sily akoby zaspaly a tie horné, šľachetné, môžu sa voľne rozvíjať. Čoskoro sa však zamračí, viera sa zatemní, nádej ochabne a láska sotva dýcha. Prichádzajú mračná zúfalstva a nízke pudy, ako roz-zúrené šelmy revú a trhajú mreže disciplinovanosti... Čo robiť v takom čase? Ukazuje mi te Ježiš na Olivovom vrchu.

a) Jeho chovanie sa nijako nezmenilo...
Vykoná spokojne všetky obrady veľkonočnej večere, zachová všetky predpisy a obyčaje. Na jeho reči sotva badať zármutok. Poďakovanie Bohu neskracuje. »Odspevali chválospevy, vyšli na Olivový vrch«,⁽¹⁾
»podľa obyčaje«. ⁽²⁾

Judáš ho tam ľahko našiel, lebo Ježiš, podľa možnosti zachováva stanovený program. Ani ja nesmiem pre zármutok čokoľvek vynechať alebo zanedbať. Ako vojak, nesmiem zameškať cvičenie, ale vyplniť všetky rozkazy. To je vždy možné a uspokojí ma to. I keď nie stopercentne, ale čo môžem, vykonám. A keď sa mi to podarilo, mám už vyhraté.

b) Nesmiem sa však zastaviť. Nesmiem sa uspokojiť s tým, že som neustúpil: treba bojovať a napredovať. Ako? Tak ako Ježiš, ktorý »v smrteľnom zápase ešte vrúcnejšie sa modlil«,⁽³⁾ mám prehĺbiť svoje rozjímanie, duševné cvičenia.

Lež ako? Veď neprichádzajú mi myšlienky. A či u Ježiša nebolo to tiež tak? A čo spravil? »Modlil sa po tretí raz (te-

---

(1) Mk 14, 26.

(3) Lk 22, 44.

(2) Lk 22, 39.

da opätovne) tými istými slovami.«⁽⁴⁾ »Otcе môj, ak je možné, nech ma minie tento kalich, no nie ako ja chcem, ale ako ty.«⁽⁵⁾ A to môžem i ja urobiť. Opakujem, hoci sto ráz: »Páne, smiluj sa nado mnou!«

Pravda, smutná je taká modlitba. Ale čo vraví sv. Alfonz? »Najlepšia je modlitba, keď človek precíti, že sám nič nezmože, ale Boh všetko.« A ďalej: »Modlitba je deľba s Bohom: čím menej pripadne mne, tým viac sa ujde Bohu.« Sv. Joguez, keď v zajatí, pri mučení už skoro o rozum prichádzal, čo spravil? Ostrým kameňom vyrezal si kríž do stromu, pokľakol a celé hodiny díval sa bez slova na kríž, nemysliac skoro na nič. A či to nebola nádherná modlitba, podobná modlitbe Ježišovej?

c) Po tretie: Ježiš vo svojom zármutku hľadá útechu. Žiada si súcit od svojich milých. Netají svoj zármutok, hľadá útechu, ale nenachádza. »Smutná je moja duša až na smrť. Ostaňte tu a bedlite!«⁽⁶⁾ Akoby bol povedal: Ostaňte tu pri mne, lebo smutná je moja duša. A neskoršie:

⁽⁴⁾ Mt 26, 44.

⁽⁵⁾ Mk 14, 34.

⁽⁶⁾ Mt 26, 39.

»Simon, spíš? Ani jednu hodinu si nemôhol so mnou bedliť?«⁽⁷⁾ Ako trpí práve tým, že je celkom opustený! Prezradzuje to aj slovami proroka: »Oddialil si odo mňa mojich známych: vzali ma sebe za ošklivosť. Vydaný som a nemôžem vyviaznúť.«⁽⁸⁾

Ako dobre by mu bolo padlo, keby ho bol niekto potešil, aspoň jediným slovom, pohľadom. Dvakrát sa sklamal, hľadajúc útechu. Najprv si sťažuje, potom však mlčí. Ale nezúfa. Vracia sa k modlitbe. Nie som sám — hovorí — veď so mnou je Otec. Viem, že je pri mne, i keď mlčí, i keď sa ukrýva pred »hriešnym človekom«.

V podobnom prípade mám tú výhodu, že pri mne je nielen Otec, ale i Syn, Ježiš, ktorý z vlastnej skúsenosti pozná moje polozenie. Keby som, ako chorý pri betsaidskom rybníku, zavolať: »Nemám nikoho!«,⁽⁹⁾ odpovedal by mi: Hľa, tu som, ja, Človek!

d) Po štvrté: Ježiš v smrteľnom zápase prijíma útechu od toho, koho mu Boh prá-

---

(7) Mk 14, 37.

(8) Jn 5, 7.

(9) Ž 87, 9.

ve poslal. »Tu sa mu zjavil anjel a potešoval ho.«⁽¹⁰⁾ Kto bol ten anjel? Nevieme. Stačí, že ho Boh poslal. Nábožensky založený človek u toho hľadá útechu, koho na to Boh určil: u predstaveného, u duchovného otca. Tí majú na to zvláštne milosti. Taký človek, i keby nevedel potešiť, dodá sily na cestu k Bohu.

Keď Ježiš dobojoval, posilnený sa zdvíha a s nechvejnou spokojnosťou dôstojne ide v ústrety osudu . . . Na Olivovom vrchu predstavil sa ako človek, skutočný človek z krvi a kosti, človek silný a hrdina.

V rozhovore pripravím sa na svoj terajší alebo budúci duševný boj a vyprosím si k tomu milosti, aby som v boji šťastlivo obstál a osvedčil sa, ako verný učeník a nasledovník Kristov.

⁽¹⁰⁾ Lk 22, 43.

NA OLIVOVOM VRCHU.

VIII.

Čo robí Ježiš? II.

1. Ježiš sa modlí.

Prípravné cvičenia ako u predošlých rozjímaní.

Pán Ježiš — ako sme videli — v svojom zármutku utieka sa k modlitbe. On nielen odporúčať modliť sa slovami: »Modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia« a opäť »Čo spíte? Vstaňte, modlite sa«,⁽¹⁾ ale sám »sa ešte vrúcnejšie modlil«,⁽²⁾ tak ako nás ústami apoštola Duch svätý učí: »Trpí niekto z vás? Nech sa modlí!«⁽³⁾ V tom každý svätý nasledoval Ježiša. V čase skutočného zármutku ľudia svojimi prázdnyimi rečami sú nám skôr na ťarchu, ako na útechu. Neostáva nám iné, ako sa obrátiť k Otcovi. Prečo? Pre úte-

---

⁽¹⁾ Lk 22, 40, 46.

⁽³⁾ Jak 5, 13.

⁽²⁾ Lk 22, 44.

chu? Nie! Ježiš nepýtal útechu, nehľadal ju. Jeho útechou bolo trpieť bez útechy. Preto práve v modlitbe dostupuje jeho smrteľný zápas vrcholu. I Ježiš, ako kedysi Jakub »ostal sám a... zasnal... až do rána.«⁽⁴⁾ Ježiš bojuje, aby svoju ľudskú vôľu prispôbil vôli Otcovej a pre-mohol všetky protivienstvá ľudskej prírody.

I ja sa mám modliť v čase zármutku tak dlho, kým moja vôľa vôli božej celkom sa nepoddá. Prichodí mi bojovať priam s Duchom Božím, aby som si vymodlil a vynútil pomoc. A to sa mi určite podarí. I mne bude poslaný anjel, nie aby ma potešil, lež aby ma posilnil.⁽⁵⁾

2. Kedy a ako sa modlí?

a) **V n o c i.** Na vybojovanie ťažkých duševných bojov najvhodnejšia je noc. Podľa sv. Alfonza: čo si človek zo spánku uberie (keď sa modlí), to mu bude k životu a k zásluhám pridané. Noc je vhod

---

(4) Gen 32, 24.

(5) Lk 22, 43.

ný čas na modlitbu, lebo v noci je ticho a my skôr počujeme hlas Stvoriteľa.

b) **U t i a h n e** sa do samoty. Odíde i od svojich vlastných. Keď si svoje duševné záležitosti chceme dať do poriadku, je veľmi dôležité, aby sme sa — podľa sv. Ignáca — utiahli od ľudí. Preto pri odbavovaní exercícií obetujeme často pohodlie domova.

c) Prichádza k Otcovi s najväčšou úctou. »Padol na zem«⁽⁶⁾ a »hlasne volal a plakal, prosil a žiadal toho, ktorý ho mohol zachrániť od smrti.«⁽⁷⁾ »V smrteľnom zápase vrúcnejšie (podľa latinského textu dlhšie) sa modlil.«⁽⁸⁾

Ježiš padá pod ťarchou hriechu ľudského pokolenia na zem a tak odbavuje veľké Confiteor.

d) Modlí sa s veľkým **u s p o k o j e n í m**. Zdôrazňuje pri tom vôľu nebeského Otca, ktorej sa chce bezpodmienečne podriaďiť. A keď prerušuje modlitbu, činí tak len preto, že ho znepokojuje osud apoštolov.

Porovnáam svoje správanie sa pri modlitbe so správaním Ježišovým, porovnáam

---

(6) Mt 26, 39.

(8) Lk 22, 44.

(7) Žid 5, 7.

jeho vrúcnosť so svojou chladnosťou. Božský obličaj, čo si sa pritlačil k zemi, vtlač sa i do zeme môjho srdca! Božské ústa, čo ste zeme bozkaly, pobozkajte i moje srdce, vdýchnite mu ducha modlitby a uspokojte ho!

3. Ježišova starosť o apoštolov.

Svoje povinnosti máme konať riadne i vtedy, keď na nás dolieha smútok. Keď sa treba postarať o bližných, i modlitbu máme prerušiť.

Vmýslime sa do Ježišovej duševnej nálady na Olivovom vrchu. Je noc, všetko utíchlo, Matka je mu ďaleko, Otec je zdalivo neuprosný, mlčí a nepočúva. Všetci ho opustili. Len nepriateľ a smrť sú mu v päťach. Učeníci sú ľahostajní a nerozumní. Kto by sa tu nezrútil? Kto by nezúfal?

A Ježiš predsa nezabúda na apoštolov, stará sa o nich a prerušuje modlitbu, aby sa pozrel, kde sú, čo robia. »Mnohé vody nemôžu uhasiť lásku.«^(*)

(*) Pies 8, 7.

Aká dobrota! Aká sila! Ježiš stojí pevne, ani maják na rozbúrenom mori. Aká nezištnosť! Naučím sa i ja dúfať a modliť sa. Až prídu ťažké dni, choroba alebo prenasledovanie, žalár alebo kat, mučenie a smrť a pri tom všetkom žiadna útecha, vedzme, že je tu zdroj sily. Podmienkou je však modlitba, vytrvalá modlitba. Preto mnou je model a príklad. Na to nikdy nezabudnem. Budem to hádam niekedy potrebovať, ba do istej miery potrebujem to i teraz. Tieto myšlienky môžu mi zachrániť povolanie i večnosť.

Vrúcnou modlitbou vyprosím si milosti, aby som sa vedel vrúcne a vytrvalo modliť.

NA OLIVOVOM VRCHU.**(Aplikácia smyslov.)****IX.****Ježiš sa krvou potí.**

Prvé prípravné cvičenie. Dej: Ježiš v svojej úzkosti je už tak ďaleko, že podľa sv. evanjelia: »Jeho pot bol ako kvapky krvi, čo stekajú na zem.«⁽¹⁾ V dejinách málokedy sa stretávame s tak nesmiernym duševným bojom. Strach pred smrťou vháňa Ježišovi všetku krv do srdca a spôsobuje akési ochrnutie. A srdce akoby inštinktívne usiluje sa ju všetkými silami späť vytlačiť: nastáva hrozný boj, pri ktorom sa krv pretisne cez póry až na povrch. Podľa Emmerichovej: »Krvavý pot tiekol mu s tvárou až na zem.« Obličaj a vlasy sú krvavé, odev krvou presiaknutý.

Druhé prípravné cvičenie. Miesto ako v predošlom rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím krvou sa potlácaho Pána Ježiša, aby mi dal pochopiť váž-

---

⁽¹⁾ Lk 22, 44.

nu a potešiteľnú náuku jeho svätej krvi. Predovšetkým nech ma táto svätá krv posilňuje v boji proti pokušeniu, nech ma naučí odporovať a zápasiť až do krvi, lebo »v boji proti hriechu ste ešte nezápasili až do krvi«. (2)

1. Zrak.

Vidím, ako berie na seba druhý Adam trest, vymeraný prvému Adamovi: Potom svojej tvári polieva zem a tak ju zúrodňuje. (3) Vidím, ako mu utrpenie vytláča krvavé slzy z tela a s akými pocitmi roní tieto slzy. Pre koho a za čo?

Aká to drahocenná krv! Jediná jej kvapka stačila by na hojné zadosťučinenie Bohu za všetky hriechy sveta. Ako štedro vylieva Ježiš túto krv za také mizerné stvorenie! . . . Padá na špinavé rany hriešnych duší a uzdravuje ich. Dívam sa, ako sa v nej kúpu zafúľané duše a aké čisté z nej vychádzajú.

Dívam sa, ako sa rozmnožuje táto pre-drahá krv v kalichoch svätých omší a ako sa stáva žriedlom požehnania a milostí.

---

(2) Žid 12, 4.

(3) Srovn. Gen 3, 19.

ako hasí pekelné plamene. Dívam sa na to s povďačnosťou a údivom. Modlím sa...

2. Sluch.

Počujem, ako volá tá krv o milosrdenstvo, ako kedysi Ábelova o pomstu.⁽⁴⁾

Nebeský Otec počuje toto volanie a teší sa jeho hlasu. Čo by zaň nedal? Neodoprie svojej milosti tomu, za koho táto krv oroduje. Čo mi vraví tá krv? Rozpráva mi o láske. O akej láske? O láske nežnej a nekonečnej. Ale robí mi aj výčitky. Koľko ráz mi už poumývala dušu, ktorú ja znovu znečisťujem...

3. Čuch.

»Kristus nás miloval a seba samého vydal za nás Bohu ako dar a obeť ľúbeznej vône.«⁽⁵⁾

Ako sa kochá nebeský Otec v tejto vôni. I ja sa vynasnažím vycítiť vôňu tejto drahocennej krvi, ktorá ani pannenskú vôňu svätej krvi Bohorodičky neporušila.

---

(4) Srovn. Zid 12, 24.

(5) Ef 5, 2.

Nech ma táto vôňa povzbudzuje k čistote a sebazapieraniu. Budem si vysoko vážiť obeť Bohu zasväteného života a príjemnú vôňu sľubu svätej čistoty.

4. Chuť.

Ochutnávam túto krv, hlavne v Eucharistii a prosím: Krv Kristova, ópoj ma. Víno nás rozveselí, posmelí a spraví nás odvážnymi. Kiež by ma táto svätá krv, ktorej účinky spôsob vína predstavuje — učinila smelým a odvážnym v boji proti pokušeniu a najmä v boji o čistotu. Veď otázka dokonalosti je úzko spätá so smelosťou a odvahou.

Ale chuť božskej krvi neprekáža, cítiť i chuť myrhy a horkostí. Ba v pozemskom živote práve toto mám ochutnávať a deliť sa s Ježišom v jeho horkostiach. Na sladké opojenie v blaženosti a láske zostane mi dosť času vo večnosti. Lebo on »požehná všetkým, ktorí sa boja Pána«.(⁶)

5. Hmat.

Cítim vlahu božskej krvi Ježišovej. Dávam si ju do úst, ba celý sa do nej pono-

---

(⁶) Z 115, 13.

rím. Ako huba vsávam ju do seba, nech sa mi dotkne duše a nech ju celú presiakne. Nech ju impregnuje a učiní odolnou; nech ju dezinfikuje. A poprosím ju: Nedaj sa mi od teba odtrhnúť. Povzbud' ma k láske, k nasledovaniu Krista, k žiadosti stať sa mučeníkom.

Prvý týždeň pôstny.

PIATOK.

NA OLIVOVOM VRCHU.

X.

Anjel posilňuje Ježiša.

Prvé prípravné cvičenie. Dej: »Tu sa zjavil anjel s neba a posilňoval ho.«⁽¹⁾ Podľa Emmerichovej »anjel bol oblečený v dlhý šat na spôsob kňazského a v rukách mal malý kalich.« Anjel dvíha Ježiša so zeme a podáva mu kalich. Dáva mu tak na vedomie, že je vôľou Otcovou, aby tento kalich vyprázdnil do dna. Ježiš ho s pokornou poslušnosťou prijíma. »Bol ešte bledý, ale pevným a rovným krokom išiel

---

⁽¹⁾ Lk 22, 43.

k apoštolom. Utriel si tvár šatkou, pričesal vlasy, ktoré krvavené a rozčuchané padaly mu do tvári.«

Druhé prípravné cvičenie. Miesto: Ako v predošlom rozjzmani.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby mi dal čerpať sily z tých myšlienok, ktorými anjel i jeho posilňoval.

1. Posilňujúce myšlienky.

Dosť bolo už vnútorného utrpenia, boja a úzkosti. Ježiš chcel, aby sa mu prirodzené sily navrátily. A preto pokorne prijíma potešujúce myšlienky, vnuknuté mu anjelom. Už sama pokora, ktorou útechu u námestníkov božích vyhľadávame a prijímame, je zárukou, že útechu dostaneme a že sa nám duševný pokoj navráti.

Akoby som počul slová anjela: Vidiš, Ježišu, všetko, čo si v duševnom zápase prežil, je skutočná pravda. Ty to však vidiš len z jednej strany. Veľké je síce utrpenie, ktoré ťa čaká, nepotrvá však dlho. Neprejde 24 hodín a bude po všetkom. Čo je tých 24 hodín v pomere k večnosti? Akú slávu ti prinesie toto pokorenie a akú blaženosť terajšie utrpenie! Milióny svä-

tých a anjelov budú obdivovať tvoje skve-
júce sa rany. »Aké to máš rany uprostred
rúk svojich?«⁽²⁾ Aké to rubíny, aké ruže?

I keď budú mnohí, pre ktorých tvoja
drahocenná krv potečie nadarmo, nesmier-
ne bude množstvo tých, čo ti budú naveky
povďační za tvoje utrpenie, ktorým boli
spasení. A či by si ich nechal zahynúť?
Hľa, poďívaj sa na skvelé ovocie tvojho
utrpenia! A tu pred ním oddefilujú nád-
herné pluky spasených. Aká to procesia!
Prví idú bývalí zajatci predpekla, ktorí
azda tisícročia čakali na Mesiáša a jeho
utrpenie. Medzi nimi sv. Jozef a sv. Ján
Krstiteľ. Už to ho veľmi potešilo. Potom
sa zjavujú milióny spasených Nového zá-
kona: Apoštoli, mučeníci, vyznávači, pan-
ny a ostatní. Všetko skvostné a krásne du-
še. Všetko jasá, všetko ide do neba a zria-
ďuje sa okolo jeho trónu. Všetko je po-
vďačné, so slávnostným Alleluja na pe-
rách. Veď Ježiš by bol hotový zomrieť za
jedinú takú dušu; o čo viac je teda ho-
tový za toľkých.

Toto je poučné i pre mňa. Trpím? Po-
myslím si, že to nepotrvá večne. Najviac

---

(2) Zach 13; 6.

pár desaťročí. Čo je to k večnosti? A netrpím nadarmo. Kríž, ktorý nosím odovzdane do vôle božej je cennejší ako zo zlata. Raz mi ho budú závidieť všetci, ktorým milosť kríža nebola daná. To, čo kedysi ako kamenec pobilo výhonky mojich nádejí, bude mi raz ako diamant v nebeskej mojej korune . . .

2. Ježiš po posilnení.

Ježišovo chovanie sa je už spokojné a dôstojné. Tvár, vlasy i bradu dal si do poriadku, poutieral krvavý pot s čela. Je síce bledý, ale spokojný a rozhodný. Tak sa vracia k apoštolom, ktorých zobúdzá, aby spolu s nimi išiel v ústrety nepriateľovi. Pred nepriateľa predstupuje s mužnou rozvahou, akoby sa nič nebolo stalo.

Aj my, keď sa trápime, trpíme a bojujeme priamo o život, nedávajme to najavo. Nesrovnáva sa to s kresťanskou dôstojnosťou a svätým sebavedomím. My máme byť príkladom, i keď sme tvári v tvár smrti. I svätí tak činili a bolo im to na česť.

3. Prečo to všetko?

a) Ježiš chcel dať zadosťučinenie Otcovi za všetky chyby a nedokonalosti, ktorých

sa dopúšťame v čase duševnej nepohody, ako netrpezlivosti, malovernosti, nepresnosti, častého prestupovania príkazu lásky.

b) Svojím príkladom chcel nás posilniť pre prípad, keď na nás prídu ťažké chvíle bez božej a ľudskej útechy. Vtedy si nemáme myslieť, že je už všetko stratené. Len trpezlivosť a vydržať! Veď po tom, čo utrpenie dosiahlo vrcholu, príde určite uvoľnenie. A keď nie sme schopní na dlhú a sústredenú modlitbu, opakujme si ako Ježiš: Nie moja vôľa, ale tvoja nech sa stane.

c) Ježiš nakoniec chcel nám zaslúžiť milosti pre ťažké chvíle. Ako sme vtedy na milosť božiu utisnutí! V takom stave budeme určite aj my, keď príde náš smrteľný boj, keď nebude okrem Boha nikoho, kto by nám vedel pomôcť.

V r o z h o v o r e prosíme Spasiteľa, aby nám za svoje bolesti udelil milosti vytrvať verne i v utrpení pri svojich povinnostiach, aby sme sa vedeli vôľou božou uspokojiť a keď treba, aby sme vedeli na seba celkom zabudnúť a všetko robiť pre Boha. Svätá Mária, Matka Spasiteľova, buď potešením zarmútených!

XI.

Zajatie Ježišovo.

Ježiš po smrteľnom zápase na Olivovom vrchu, sprevádzaný tromi svojimi učeníkmi, odchádza zo záhrady Getsemani. Pri vchode pripojujú sa k nim i ďalší ôsmi učeníci. Tak sa stalo, že družina, ktorá ho mala zajať, stretáva Ježiša v spoločnosti jedenástich. Boli to vojaci, drábi i sluhovia s palicami, fakľami a povrazmi. Medzi nimi i niekoľko kňazov a sluhov Sanhedrinu. V ich čele Judáš. Pretože väčšina tejto sberby Ježiša osobne nepoznala, dohovorili sa, že Judáš im bozkom prezradí, koho majú zajať. Judáš predstiera, že sa s Ježišom sišiel iba náhodou.

Plán sa však nepodaril, lebo celková situácia, ako sa vyvinula, prezradila smutnú úlohu Judášovu a Judáš prichádza do rozpakov. Keď to Ježiš zbadal »vyšiel im naproti a opýtal sa: Koho hľadáte? Odpovedali mu: Ježiša Nazaretského. Povedal im Ježiš: Ja som to! . . . Ako im povedal: Ja som to, cúvli a popadali na zem.«⁽¹⁾

---

(1) Jn 18, 4—6.

Na opätovnú otázku: Koho hľadáte? »drábi opäť popadali, ako posadlí. (Emmerichová.) Sberba sa naľakala a začala sa vyhrážať Judášovi, že ich oklamal a zvie-dol do pasce. Judáš sa teda odhodlal a »priblížil sa k Ježišovi, aby ho po-bozkal. Ježiš mu povedal: Judáš, boz-kom zrádzaš Syna človeka?«⁽²⁾ A ozbro-jená tlupa vrhla sa na Ježiša. Apoštoli tiež neostali nečinní. Sú odhodlaní vyslobodiť Ježiša, hoci násilím. Najrozhodnejšie vy-stupuje temperamentný Peter: Vytiahol meč a odťal ucho Malchusovi, sluhovi veľkňaza. Ježiš ho však napomína: »Ne-chajte to už! Dotkol sa mu ucha a uzdra-vil ho.«⁽³⁾ »I povedal Ježiš tým, čo prišli na neho, veľkňazom, veliteľom chrámu a starším: Ako na lotra ste vyšli s mečmi a kyjmi! Keď som každodenne býval s va-mi v chráme, nevystreli ste ruky na mňa, ale toto je vaša hodina a moc temnosti.«⁽⁴⁾

Potom Ježiša dôkladne poviazať, lebo zradca Judáš im bol povedal: »Chyťte ho a veďte ho obozretne.«⁽⁵⁾

⁽²⁾ Lk 22, 47.

⁽³⁾ Lk 22, 51.

⁽⁴⁾ Lk 22, 52—53.

⁽⁵⁾ Mk 14, 44.

Dívam sa na Judáša.

Kto je? »Jeden z dvanástich.«⁽⁶⁾ S akej výšky padol, než sa dostal až k dverám veľkňaza, aby sa s ním dojednal. Aká to nespravodlivosť a nevďačnosť. A s druhej strany, aké pokorenie pre Pána Ježiša. Čo si svet po tom všetkom o Ježišovi pomyslí? Teda takých ľudí si povyberal? Taki sú teda jeho učenci, jeho priatelia, jeho miláčkovia. I ten, čo ho najlepšie poznal, necenil učiteľa viac, ako na 30 strieborných... A táto ponižujúca obžaloba neutícha. »Hľa, taki sú kňazi!« Prečo? Lebo sa medzi nimi nájde i Judáš. Aké ponižujúce sú judáške slová: »Učiteľ, zdrav buď!«⁽⁷⁾ Tie slová, znamenajúce úctu a lásku, sú výsmechom pre tých, ktorí vedia, kto a prečo ich vyslovil. Nielen slová, ale i Judášovo vstúpanie je ponižujúce. Hlavne ten bozk! Znak lásky a dôvery hovorí teraz: Hľa to je ten lotor, dobre ho paviažte a veďte opatrne, aby neušiel.

Dívam sa na Ježiša.

Ako sa chová, keď ho tak pokorujú? Syn Dávidov, kňaz podľa činu Melchi-

---

⁽⁶⁾ Mk 14, 43.

⁽⁷⁾ Mk 14, 45.

zedeehovho, živý Boh a v takej podlej spoločnosti.

On je moc, sláva, svätosť a nevinnosť. Od zradného bozku horí mu líce, od prežitého smrteľného zápasu je však bledé. A nepriateľ to za známku nečistého svedomia pokladá.

I Ježišove slová prezrádzajú, akú ranu mu spôsobilo toto pokorenie. »Ako na lotra ste vyšli s mečmi a kyjmi.«⁽⁶⁾ Ale pokorí sa, lebo to je vôľa Otcova. Vypije kalich, čo mu bol Otec poslal.

A prečo? Aby i svoj najdrahší poklad, česť, za nás obetoval a urobil zadosť Otcovi, ktorého slávu ľudská pýcha tak strašne uráža.

Nemôžem byť dobrým nasledovníkom Kristovým, keď nemôžem alebo nechcem popustiť zo svojej chorobnej namyslenosti a ostávam, ako sv. Augustín hovorí: Otrokom svojej cti.

Svätá Cirkev.

Je užitočné rozjímať o tom, ako sa zajatie Ježišovo opakuje na osude jeho mystického tela, svätej Cirkvi. Čo sa ju na-

---

⁽⁶⁾ Lk 22, 52.

podozrievajú a hľadajú na smrť, ako zločínca. A sú i také prípady, že sami kňazi a rehoľníci vydávajú Cirkev svetskej vrchnosti. Koľkokrát ju sputávajú zákonmi, nariadeniami, aby ju »zneškodnili«. I Cirkev to predvída, ako Kristus. Otec nebeský mohol by jej poslať celé légie anjelov na pomoc, ale nerobí to. Nepohoršujme sa! I s vlastným Synom tak spravil. A v Cirkvi žije Kristus. Práve v utrpení je najväčšia moc Cirkvi. Vtedy sa jej rodia najväčší synovia, mučeníci a svätí.

Cirkev, hoci s poviazanými rukami, žehná svojich nepriateľov, hovoriac už celé stáročia: Sú násilní? Vďaka Bohu!

Nezabúdajme, že Cirkev v nás prežíva svoj život. Buďme teda hotoví ochotne znášať všetky prenasledovania a utrpenia.

V pokornom rozhovore prosím Pána, aby som ochotne vedel prijať kalich poníženia a pokory a s radosťou vedel vložiť ruky do pút svätej poslušnosti.

XII.

Judášov bozk.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Zradca však im dal znak slovami: Koho pobozkám, to je on, chyďte ho. A hneď pristúpil k Ježišovi a povedal: Zdrav buď učiteľ! A pobozkal ho. Ježiš sa ho však opýtal: Priateľ, prečo si prišiel? Vtedy pristúpili k nemu ostatní položili ruky na Ježiša a zajali ho.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto, ako v predošlom rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím si milosti, aby som bojoval vždy odvážne, hlavne proti vášňam, ktoré ma chcú ovládnuť.

1. Judášova podlosť.

Ten, ktorý sa stal zradcom, je »jeden z dvanástich.«⁽²⁾ Čo všetko prezradzuje toto pomenovanie. Pripomína milosti, ktorých bol Judáš účastný. Bol zpočiatku toľ-

(1) Mt 26, 48—50.

(2) Mt 26, 47.

kých miliónov povolany. Nemáme príčiny predpokladať, že by sa bol stal apoštolom bez povolania. Dostalo sa mu trojročnej, najideálnejšej výchovy a náuky, bol účastný nesmiernych milostí. Dostal i moc, robiť zázraky.

Padol ako meteor. To je pre nás napomenutím, že len povolanie a milosť ešte nestačí; treba s nimi horlivo spolupracovať. Lebo, ako vraví sv. Augustín: »Ten, čo Ťa stvoril, stvoril Ťa bez teba, nespasí Ťa však bez teba«, t. j. bez spoluúčinkovania tvojej slobodnej vôle. Bez nej sa milosť rozplynie a človek upadá. Mnohý, donedávna ešte pobožný a čistý, zmení sa ako Judáš. Keby totiž Judáš nebol býval zo začiatku dobrý, nebol by sa dostal do blízkosti Ježišovej. Tak hlboko klesá každý, kto zo začiatku len v maličkostiach je neverný a neoddá Bohu, čo je božie. Božie milosrdenstvo niekoho síce zachráni, niekoho však — nevyspytateľným riadením — necháva zahynúť. I božia spravodlivosť má svoje tajné obete. Či ja nie som tiež jednou z nich? Kto by to vedel povedať? Len duch sebazaprenia, spojený s hlbokou pokorou, neustály boj s vášňou môže na to dať aspoň čiastočne uspokojujúcu odpo-

veď. A preto: »Bedlite a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia.«⁽³⁾

Na Judášovom prípade vidíme, aká bezohľadná je vášeň. Slepá a dôsledne ide za svojím uspokojením, odstraňujúc s cesty všetko, čo jej prekáža: ideu, minulosť, česť, pobožnosť, život i spasenie. Ničoho nešetří. Nestará sa o autoritu, o Boha. Inokedy je zas falošná a pokrytecká. Na ústach med, ale v srdci jed. Beda tomu, kto sa na cestu vášne dostane. Tam už niet zastávky. Sila vôle stále slabne a vášeň sa stupňuje.

2. Ježiš prijíma bozk.

»Priateľ, načo si prišiel?«⁽⁴⁾ »Judáš, bozkom zrádzaš Syna človeka?«⁽⁵⁾ Hľa, nekonečná podlosť bojuje s nekonečnou dobrotou. Dívajme sa na tieto protivy. Podlá pretváрка a priama dobrota dívajú sa na seba. Pozerám na tieto dve tváre, dva páry očí, daný a prijatý bozk. Bozk Judášov akoby hovoril: Hotový som vydať ťa na smrť. A bozk Ježišov: Hotový som ti kedykoľvek odpustiť.

⁽³⁾ Mt 26, 41.

⁽⁵⁾ Lk 22, 48.

⁽⁴⁾ Mt 26, 50.

Vtelenie Boha-Syna je bozkom Boha-Otca perfídnemu a nevernému svetu. Dostávam tento bozk pri každom sv. prijímaní. A prijímanie s nečistým srdcom, v smrteľnom hriechu, je s mojej strany judášskym bozkom, so všetkou jeho podlosťou. Ten, kto nehodne prijíma, zrádza Syna božieho Satanovi. To je príčinou, že zvlášť opätovné nehodné sv. prijímanie tak zhubne pôsobí na dušu a navrátenie milosti nesmierne sťažuje. »Nech sa teda každý najsamprv skúma a len tak nech je.«⁽⁶⁾

3. Koniec boja.

Ježiš i Judáš zomreli takmer súčasne. Ježiš svojou smrťou otvára pre seba i pre nás nebo, a Judáš otvára sebe a celému radu odpadlíkov peklo. Ako tragicky sa končí boj proti Bohu! A žold? 30 strieborných, nespokojná noc a výčitky svedomia. Nakoniec nešťastná smrť, večné zatratenie. »Nezostane ničoho, hovorí Pán.«⁽⁷⁾

Položím si často otázku: Načo som prišiel?

---

(6) 1 Kor 11, 28.

(7) Iz 38, 6.

Či na to, aby som tak žil, ako tí, čo idú po širokej ceste a žijú podľa tela? »Ak žijete podľa tela, zomriete.«⁽⁶⁾

Čo je to žiť podľa tela? Sv. Prosper tak na to odpovedá: »Podľa tela ten žije, kto svoje žiadosti vo všetkom nasleduje. Ide, kde chce, spí, kde a ako chce, hovorí, čo a koľko chce, díva sa, na čo chce, zabáva sa s tými, s ktorými chce a nakoniec, vyhľadáva, čo smyslom lahodí.«

Keď sa začínaš modliť, meditovať alebo spytovať svedomie, opakuj si stále: Načo si prišiel? Či na to, aby si vedomou nepozornosťou Boha urážal, svoj dlh zväčšoval ako ten, ktorý »keď bude súdený, nech vyjde odsúdený a jeho modlitba nech sa mu stane hriechom.«⁽⁷⁾

Či by to nebol judášsky bozk tomu, komu bozk vernosti a oddanosti prislúcha?

Rozprávam sa s Pánom. Vynasnažím sa ho potešiť a udobriť za judáške bozky, ktorých sa mu dostáva najmä v Oltárnej sviatosti a ktoré mu zraňujú srdce. Sľubujem mu bozk vernosti. Bozk je znakom sebaobetovania; bozkávame toho, za

---

(6) Rim 8, 13.

(7) Ž 108, 7.

koho sme hotoví aj život položiť. Ak niekto, tak Ježiš má predovšetkým nárok na také bozky. Sľubujem to a dodržím, najmä v dnešnom sv. prijímaní.

Druhý týždeň pôstny.

PONDELOK.

XIII.

Ježiš pred nepriateľom.

Prvé prípravné cvičenie. Dej: »Ako im teda povedal Ježiš: Ja som to! cúvli a popadali na zem. A tak sa ich znova spýtal: Koho hľadáte? Oni odpovedali: Ježiša Nazaretského. Ježiš potvrdil: Povedal som vám, že ja som to. Keď teda mňa hľadáte, nechajte týchto odísť! Tak sa mali splniť slová, ktoré bol hovoril: Z tých, ktorých si mi dal, nestratil som ani jedného. Tu Šimon Peter, ktorý mal meč, vytasil ho, udrel veľkňazovho sluhu a odťal mu ucho. Ten sluha sa menoval Melchus. No Ježiš rozkázal Petrovi: Schovaj meč do pošvy! Vari by som nemal vypíť kalich, ktorý mi dal Otec?«⁽¹⁾ »Vtedy ho všetci opustili a zutekali.«⁽²⁾

⁽¹⁾ Jn 18, 6—12.

⁽²⁾ Mk 14, 50.

Druhé prípravné cvičenie. Miesto, ako v predošlom rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím si milosť nezištnej lásky a múdrej horlivosti.

1. Nežná láska Ježišova k svojim.

Jedinou vetou: »Ja som to!« premohol nepriateľa, ktorý hneď padá na zem. Dívam sa, aký je teraz Ježiš, ktorý sa ešte pred chvíľou krvavým potom svíjal, vznešený. Z očí mu vyžiaruje zázračná sila. Utrpenia a bolesti u neho neznamenal slabosť, ale lásku. »Obetavý bol preto, že sám chcel.«^(*)

Sám sa dáva za nás z lásky, ale svojich chráni: »Nechajte týchto odísť!« Preukazuje svoju božskú moc, len aby sa nepriateľ neodvážil dotknúť sa jeho milých. Sám zachycuje všetky rany. Známkou nezištnej lásky je, že človek trpí za iných a bremeno zodpovednosti na iného neprenáša.

S druhej strany je však potešiteľné, že ten Ježiš, ktorý jediným slovom vie uvrhnúť nepriateľa do prachu, je stále so mnou. Nemám teda príčiny zúfať, keď

(*) Iz 53, 7.

som prenasledovaný a pokorený. Bez neho sa mi ani vlások nezkriví. Nepohorším sa ani vtedy, keď Cirkev a rehole prenasledujú. Vidím v tom nevyspytateľné božie riadenie.

Za to so svätým strachom myslím na chvíľu, keď stanem raz pred Ježišom ako pred Sudcom a keď mi povie: »Ja som!« Kiež by ma to slovo neuvrhlo do prachu, nezničilo, ale pozdvihlo. A bárs by Ježiš vtedy tak pokračoval: Ja som, Ježiš, ktorého si tak miloval a za ktorého si všetko obetoval . . .

2. Nerozvážna horlivosť Petrova.

Mám po nich udrieť mečom? pýta sa asi Peter. Nečaká však na odpoveď, ale hneď aj udrie, nedbajúc, že koná proti božiemu plánu. I ja v modlitbe koľko ráz prosím, alebo sa pýtam, ale nečakám odpoveď a konám, čo neskoršie musím oľutovať. Kritizujem plány božie a zraňujem srdce bližného. A to všetko len pre nerozvážnu horlivosť.

Správna a múdra horlivosť vychádza vždy z lásky, vedie ju obozretnosť a pokora. Taká je horlivosť Ježišova. Ježiš je

vždy verný láske a pokore. Odvoláva sa na anjelov, ktorí by mu mohli pomôcť, hoci anjelskej pomoci nepotrebuje. Ale tak to vyžadovala pokora. Chce zviťaziť trpezlivosťou. V tom ho nasledujú všetci skutoční učenci, apoštolské duše. Medzi vlkov neidú ako vlci, lež ako baránky, čím sila toho, ktorý ich posielal, tým viac sa prejavuje. Ale i meč má svoju úlohu v božom Kráľovstve. Apoštoli, keď odchádzali od poslednej večere, povedali Ježišovi: »Pane, hľa, dva meče! Odpovedal im: dosť.«⁽⁴⁾

Boh si neželá, aby jeho deti pasívne sa odovzdávali do rúk nepriateľa. Makabejci, ktorí zo začiatku dali sa radšej umučiť, než by sa boli chytili meča, neskoršie uznali, že takto všetci zahynú a zmenili svoj postoj.⁽⁵⁾

Cirkev však pre seba iba duchovnú zbraň rezervovala, zbraň slova a pera. Oceľovú zbraň prenecháva veriacim, aby vec Cirkvi, keď treba, bránili i mečom. Falošná predstava, akoby veriaci, ani ja-

---

⁽⁴⁾ Lk 22, 38.

⁽⁵⁾ Srovn. Mak 1, 2.

točný dobytok, nemali odporovať, narobila už veci Kristovej mnoho škody.

3. »Vari by som nemal vypiť kalich, ktorý mi dal Otec?«⁽⁶⁾

Keď ťa niekto alebo niečo pokúša, aby si sa vyhol krížu a ťažkosti, povedz: »Vari by som nemal vypiť kalich, ktorý mi dal Otec?« Pomyslenie, že kalich pochádza od Boha, i keď mi ho Židia alebo pohani podávajú, dodá mi sily a útechy. Ježiš to dobre vedel a ja to verím. A je to pravda. Kristus to videl na vlastné oči. Prijmem kalich, nech je akokoľvek horký. »Kalich spasenia vezmem a meno Pána vzývať budem.«⁽⁷⁾

4. »Vtedy ho všetci opustili a zutekali.«⁽⁸⁾

V tom by ešte nebolo nič zlého, že učeníci odišli; veď Ježiš bol povedal: »Nechajte týchto odísť!«⁽⁹⁾ Keby boli išli všetci

---

⁽⁶⁾ Jn 18, 11.

⁽⁷⁾ Ž 115, 13.

⁽⁸⁾ Mk 14, 50.

⁽⁹⁾ Jn 18, 8.

s Ježišom na smrť, mohlo to znamenať koniec rodiacej sa Cirkvi. Nemáme teda právo natískať sa za mučeníka, keď nás na to Pán nevolá. Mohlo by to, bez božej pomoci, smutne dopadnúť. Ale zutekanie apoštolov bolo pre Ježiša predsa len ponížujúce a zarmútilo ho. To je teda koniec víťazného vystatovania sa. Nedávno boli ešte všetci hotoví položiť život za Mesiáša a teraz hanebne zutekali. Precenili svoje sily a neboli ešte na boj pripravení. Utekať pred ťažkosťami je práve taká hanba, ako nevyhnúť sa príležitosti k hriechu. I jedno i druhé je zbabelosť. Je mnoho takých, čo by vďačne išli za Kristom na horu Tábor, ale málokto na Kalváriu. A ja ku ktorým patrím?

Rozprávam sa s Pánom podľa látky tohto rozjímania a sľubujem: »Učiteľ, budem ťa nasledovať, kam len pôjdeš.«⁽¹⁰⁾ Áno, budem ťa nasledovať múdro, v y t r v a l o a v e r n e.

⁽¹⁰⁾ Mt 8, 9.

XIV.

Ježiš pred Annášom.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Poviazali ho a viedli najprv k Annášovi; bol totiž tesom Kajfášovi, ktorý bol toho roku veľkňazom. Veľkňaz sa však vypytoval Ježiša na jeho učeníkov a na jeho náuku. Ježiš mu odpovedal: Vždy som učil v synagogách alebo v chráme, kde sa schádzajú všetci Židia, a nič som nehovoril tajne. Prečo sa teda spytuješ mňa? Opýtaj sa tých, ktorí počuli, čo som im hovoril.⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej: Mohla byť asi poľnoc, keď Ježiša cez dvor priviedli do siene. Naproti vchodu, medzi 28 členmi rady, sedel Annáš. Bol to starší človek, s preriednutou bradou. Ježiša privítal s ironickým úsmevom a pýchou. Pred ním Ježiš. Putá mu podľa zákona sňali a on stojí ticho, so sklonenou hlavou. Miestnosť je plná ozbrojených sluhov a inou sberbou. Sú tam i falošní svedkovia, ktorí sa neskoršie objavajú i u Kajfáša. (Emmerichová.)

(¹) Jn 18, 13—21.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby som sa z jeho vznešeného chovania naučil, ako sa mám spravovať pri falošnom obvinení.

1. Cesta k Annášovi.

Cesta k Annášovi a potom od súdu k súdu bola pre Krista nesmiernym pokorením. Zvedavá a zvrhlá luza, ktorej najväčším potešením je nešťastie druhého, stále rastie. Okolo nej musel prechádzať Ježiš sputnaný, po toľkej sláve v nedávnej minulosti... Koľko výsmechu a škodoradosti to vyvolalo! Porovnajme tento sprievod so slávnostným príchodom na Kvetnú nedeľu. To ešte viac zdôrazňuje terajšie potupenie. Vtedy mu vystielali cestu odevom, teraz i jeho vlastný mu strhávajú. Vtedy všetko jasalo, teraz sa vysmieva. Vtedy mu kývali palmami, teraz hrozia kyjakmi a palicami. Taký je svet! Vratký a nestály. Dnes ma oslavujú a zajtra do blata sáču. Blázon, čo miluje tento svet, v ňom dúfa, slúži mu a vyhľadáva jeho lásku. Pravda, možno využiť popularitu, ktorá je však jedom pre toho, kto nepozná jej prázdnotu. O koľko múdrejšie je hľadať lásku u Boha, prijímať kalich

jeho Syna a s jeho hanbou a potúpením — ak je to nie z našej viny — sa podeliť.

2. Veľkňaz sa vypytuje Ježiša na jeho učeníkov a na jeho náuku.

Zdá sa, že Annáš bol asi hlavou akejsi súdnej stolice, ktorej úlohou bolo bdieť nad čistotou zákona. Predstavoval teda obžalobcu pred veľkňazom. Preto bol Ježiš najprv k nemu predvolaný. Na jeho otázky Ježiš spokojne a vážne odpovedá: »Nič som nehovoril tajne.«

Kiež by sme aj my tak odpovedali a neprekrúcali, aby sme vyhli prípadnému poníženiu. »Čo som povedal, mohol každý počuť, čo som robil, každý videl, čo som napísal, to každý mohol prečítať. Môj život je otvorená kniha, každému prístupná.« Ježiš nemohol povedať nič múdrejšieho. Otázke o učeníkoch sa vyhnul. Dobré o nich sotva mohol povedať, a zlé nechcel. A okrem toho, nechcel im škodiť. Preto mlčí. Riadi sa osvedčeným pravidlom: O bližnom alebo dobré alebo nič.

3. Ježišova obhajoba.

Ježišova obhajoba pred súdom je:

a) s m e l á a s p o k o j n á. Takými nás urobí čisté svedomie a vedomie, že máme

pravdu. Tak stáli pred súdom a tak odpovedali všetci mučeníci,

b) do istej miery zdržanlivá. Hovorí iba to, čo je potrebné, odpovedá len, na čo sa ho pýtajú. Robí to preto, lebo che byť potupený a odsúdený.

c) V jeho reči múdrosť sa druží s prostotou. »Buďte teda múdri, ako hady a prostí ako holuby.«⁽²⁾ Nechcel do veci zamiešať nikoho, kto tam nepatrí.

A za toto si zaslúžil najväčšie pokorenie, úder po tvári. I u neho sa osvedčilo: Povedz pravdu, rozbijú ti hlavu. »Blahoslavení, ktorých prenasledujú pre spravodlivosť, lebo ich je kráľovstvo nebeské.«⁽³⁾

A nakoniec porovnam sám seba s Pánom. Prisľúbim, že jeho chovanie bude mi vždy vzorom. »Nehanbím sa, veru, za túto blahozvesť.«⁽⁴⁾ Som pripravený, za Boha čokoľvek, prenasledovanie, potupu a bitie, ba aj smrť pretrpieť. Ochotný som priodiať sa Kristovými odznakmi: pokorou a potupou, lebo on to všetko za mňa znášal.

---

(2) Mt 10, 16.

(4) Rím 1, 16.

(3) Mt 5, 10.

XV.**Ježiša bijú po tvári.**

Prvé prípravné cvičenie. Keď Ježiš dokončil svoju obhajobu, »jeden zo strážnikov, čo tam stál, dal Ježišovi zaucho a povedal: Či tak odpovedáš veľkňazovi? Ježiš mu odpovedal: Ak som zle hovoril, vydaj svedectvo o zlom! Ale ak nie, prečo ma biješ?«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. Poďľa Emmerichovej sluha, ktorý Ježiša udrel, mal železnú rukavicu a ňou udrel do Ježiša, tak že Ježiš padol na schody a po tvári tiekla mu krv.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, by ma nesmierne potupenie, ktorého sa mu za-uškovaním dostalo, posilnilo a posmelilo, aby som každé napomenutie, ktorého sa mi od pred-stavených alebo iných dostane, prijal veľko-dušne a s láskou.

1. Ježiša bijú po tvári.

Už v raji, keď Boh ukázal jednu tvár, nevďačné stvorenie udrelo po nej svojím

---

⁽¹⁾ Jn 18, 22—23.

hriechom. A teraz, keď vo vtelenom Synovi ukazuje Boh druhú, ani tá sa neobíde bez úderu.

Podlosť toho úderu aspoň čiastočne pochopíme, keď si uvedomíme nekonečnú slávu a hodnosť Kristovu. Je to tvár, ktorú »sami anjeli túžia uzrieť.«^(*) Je to tvár Kráľa kráľov, najvyššieho Sudcu živých a mŕtvych. A ten, kto sa na tento zločin odvážil, je podlý sluha, ktorý to len z podlosti a podlízavosti urobil. Nesmieme zabúdať, aký surový bol tento úder a že bol vykonaný verejne, na úradnom shromaždení. A konečne úder bol daný za najmúdrejšiu a najpravdivejšiu odpoveď. Nie nadarmo sa čudujú svätí otcovia, že zem na mieste nepohltila toho naničhodníka, hoci mnoho ráz i za menšie hriechy sa tak stalo... Slnko sa nezatemnilo a zem sa nevyšinula. Je priamo zázrakom, že táto prekliata ruka ihneď nevyschla. Tento zázrak učinil Ježiš preto, aby ma poučil, ako radostne mám znášať každé potupenie, ktorého sa mi dostane...

(*) 1 Pt 1, 12.

2. Ježišova odpoveď.

»Ak som zle hovoril, vydaj svedectvo o zlom, ale ak nie, prečo ma biješ?«⁽³⁾

Všetci vieme, že verejné potupenie, hlavne ak je nespravodlivé, veľmi nás rozčúli. Nozdry sa zachvejú, ústa zmera-
vejú a všetko nervstvo sa napne. Akej námahy je treba, aby sme ostali rozvážni, aby sme nespravili, alebo nepovedali niečo, čo je pod našu dôstojnosť. Podívajme sa na Ježiša, ako sa on správa:

a) Urážku neprijíma nemo, bez slova. Protestuje. Je to povinnosťou každého predstaveného, každého cirkevného hodnostára, hlavne ak je potupená nie tak jeho osoba, ako hodnosť. Pokora Pánova nikdy nebola otrocká! Pokora je spravodlivosť. Keď to spravodlivosť vyžadovala, i Ježiš sa ozval, i on protestoval.

b) Ako zdržanlivo to robí! Je jasné, že mu neide o vlastnú osobu, ale o vec, ktorej je predstaviteľom. Takého sebaovládania sú schopní len tí, ktorým ide výhradne o božiu slávu a o iné sa nestarajú.

⁽³⁾ Jn 18, 23.

c) Tento postup Ježišov nijako sa neprotiví zásade: »Ak Ťa niekto udrie po pravom líci, nastav mu aj druhé!«⁽⁴⁾ Ježiš chcel povedať iba to, že človek, hlavne apoštol, má byť vždy hotový za Boha i najväčšiu potupu pretrpieť.

3. Správanie sa Annášovo.

Annáš mlčí, hoci jeho povinnosťou bolo nehodného sluhu aspoň napomenúť. Mlčí, ba teší sa potupe nenávideného Ježiša, ktorého táto potupa spoločensky navždy znemožnila. Posiela ho k rovnako smýšľajúcemu Kajfášovi.

Ježiš prehral spor pri tejto inštancii. Ponížený, bez slova, predsa však vznešeno ide od súdu k súdu. Luzy je čoraz viac, ale i krotkosť Ježišova vzrastá a vyvoláva u neho stále väčší súcit a milosrdenstvo.

Tento dojímavý obraz nech mi je pohnútkou spytovania seba samého. I ja som sa stretol neraz z božou tvárou — v bližnom, ktorý je jeho údom a obrazom. Veď »čo ste jednému z týchto mojich naj-

---

(4) Mt 5, 39.

menších urobili, mne ste urobili.«⁽⁵⁾ Každá krivda a urážka bližného je morálne zaucho, ktoré Pán na seba vzťahuje.

Ale stretol som sa i so skutočnou tvárou Pánovou, hoci zahalenou v Eucharistii. A keď sa k nemu blížim nehodne a neúctivo, či nepočujem zpod sviatostného závoja slová: »Prečo ma biješ?«

V rozhovore poprosím Pána, aby ma za údery, ktoré každodenne mlčky a trpezlivo znáša, zachránil pred hriechom. Každý hriech je totiž úderom po tvári Boha. Predovšetkým nech ma zachráni od hriechu nehodného sv. prijímania a od všetkého, čo sa protiví láske k bližnému. A na to učiním dobré predsavzatie.

Druhý týždeň pôstny.

ŠTVRTOK.

XVI.

Peter tri razy zaprie Ježiša.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Keď bol Peter na nádvorí, prišla k nemu veľ-

---

(⁵) Mt 26, 40.

kňazova slúžka. Uvidela Petra, ako sa zohrieval. Pozrela na neho a povedala: Aj ty si bol s Ježišom Nazaretským! Ale on to poprel a povedal: Ani neviem, ani nerozumiem, čo hovoríš. Keď potom vyšiel na preddvorie, ozval sa kohút. A keď ho slúžka znova zazrela, začala vravieť okolostojacím: Tento je z nich! On to však zasa poprel. Ale o krátky čas okolostojací znova povedali: Naozaj si z nich, veď aj Galilejčan si. On sa však začal preklínať a prisahať: Nepoznám toho človeka, o ktorom mi hovoríte. A hneď sa kohút po druhý raz ozval. I rozpamätal sa Peter na slovo, ktoré mu bol povedal Ježiš: Skôr, ako sa kohút dva razy ozve, tri razy ma zaprieš. Zamyslel sa nad tým a zaplakal.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej: Veľkňazov palác s vonkajším a vnútorným nádvorím. Peter prechádza z jedného nádvoría do druhého a nakoniec si sadá k ostatným pri ohni. Jeho rozpaky, ustaraná tvár a celé chovanie vzbudzujú pozornosť služobníctva.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby mi dal milosť učiť sa na Petrovom páde, aby som podobne nikdy nerobil.

⁽¹⁾ Mk 14, 66—72.

1. Závažnosť pádu.

Že do pádu Peter žil hodným a svätým životom, o tom niet pochybnosti. Veď on to bol, ktorý na otázku Kristovu tak odpovedal: »Ty si Kristus, syn Boha živého.«⁽²⁾ I jeho dôvera bola bezpodmienečná. Iba on jediný sa odvážil na Ježišovo zavolanie vystúpiť z loďky na more. A že miloval Krista, to podľa evanjelia mnohokrát dokázal. O jeho čistote sám Ježiš sa pochvalne vyjadril: »Vy ste čistí.«⁽³⁾ A predsa padol tri razy.

Boly tu síce poľahčujúce okolnosti, ako prudká letora, bez sna strávená noc, prekvapenie, blízkosť nebezpečenstva a pod., ale bol to predsa ťažký pád.

Zaprel Ježiša nielen ako Boha, ale i ako človeka. »Nepoznám toho človeka«, »ani neviem, ani nerozumiem, čo hovoríš«. Ako? Peter, ty nepoznáš toho, ktorý tebe i tvojim bratom nedávno bol povedal: »Poďte za mnou a urobím vás rybármi ľudí.«⁽⁴⁾ Nepoznáš toho, ktorého toľkých

---

(2) Mt 16, 16.

(4) Mk 1, 17.

(3) Jn 13, 10.

zázrakov si bol svedkom, ktorý ťa vysvätil, ktorý ťa na čelo svojej Cirkvi postavil? Nepoznáš toho, z rúk ktorého si včera prvý raz prijímal? Každá šlachetná duša musí sa na tom pohoršiť.

A my tak ľahko prechádzame nad každodenným zapieraním Boha. Zapierame jeho dobrotu, keď láske k stvoreniam dávame prednosť pred láskou Božou. Zapierame jeho starostlivosť, keď sme nevďační a reptáme, jeho spravodlivosť, keď vedome prestupujeme jeho príkazy, jeho všadeprítomnosť, keď sa dopúšťame vecí, z ktorých sa i vyspovedať hanbíme. A nakoniec zapierame jeho svätosť, keď chceme sebe alebo iným nahovoriť, že to alebo ono nie je ani hriechom... Keď tak konáme, patríme k ľuďom, o ktorých sv. Pavel hovorí: »Vyhlasujú, že poznajú Boha, ale skutkami to popierajú.«⁽⁶⁾

2. Príčiny Petrovho pádu.

Nik sa nestane zlým odrazu. I Petrov pád má svoje príčiny a stupne. Podívajme sa na ne a učme sa:

---

(6) Tit 1, 16.

a) **nádmierná seba dôvera.** Peter bezpochyby celým svojím srdcom miloval Pána a Kristus tiež mal rád Petra. I keď ho to neurobilo pyšným, stal sa predsa trúfalým. Pokladal za nemožné, aby sa niekedy mohol zrieknuť Krista. Vyhlásil to, i napriek Kristovmu proroctvu. A skutočne, nebolo treba ani hrozby ani mučenia, stačilo vyzývavé vystupovanie veľkňazovej slúžky. Dobre to vykladá sv. Ján Zlatoústý: »Peter padol, aby sme my videli, akí sme bezmocní, keď nás Boh opustil.« A či ty si svätejší, ako Dávid, alebo múdrejší, než Šalamún? Či si silnejší ako Samson? A hľa, títo všetci sa potkli. Od pádu nechráni nás ani vek, ani múdrosť, ba ani čnosť, ak len táto nekorrení v hlbokkej pokore a uznaní svojej slabosti.

b) **Zanedbaná modlitba.** S predošlým to úzko súvisí. Len ten sa modlí tak a toľko, koľko treba, kto cíti svoju nedokonalosť. Koľkokrát napomínal Kristus apoštolov: »Bedlite a modlite sa!« A dával na to i sám príklad. Aká nebezpečná môže byť noc, ktorú nepredchádzala skrúšená modlitba. A ja koľko a ako sa modlím? Či je môj život neprestajnou modlit-

bou? Podľa sv. Jána Zlatoústeho od Boha sa ten oddialí, kto sa s ním modlitbou nespája. Veď každému je známe, že bez modlitby je nemožné pobožne žiť a šťastlivo zomrieť. Ten, kto sa nepriblíži k Bohu modlitbou, upadne do pokušenia.

»Predstupujme teda s dôverou pred trón milosti, aby sme obsiahli milosrdenstvo a našli milosť a pomoc v pravom čase.«⁽⁶⁾
»Je nemožné, aby človek, ktorý vytrvalo prosí, upadol do hriechu, lebo modlitba zanecháva v duši horlivosť, ktorou sa pokušenie ľahko prekoná.«⁽⁷⁾

c) **Zlá spoločnosť.** »Máme dobre uvážiť — hovorí sv. Paschasius — kde Peter zapiera. Zapiera tam, kde nie je spravodlivosti, kde je Kristus poviazaný, kde sa nevinnosť ťažko zachová.« A nazaj, kým bol Peter v spoločnosti Kristovej a jeho verných apoštolov, bol silný. Sotva čo odišiel z tejto spoločnosti a zamiešal sa do špiny, hneď je z neho slaboch. Sv. Ján Zlatoústý tak to vysvetľuje: Kedykoľvek sa dobro so zlom — ne-

---

(6) Žid 4, 16.

(7) Sv. Ján Zlatoústý.

opatrne a zbytočne — stretne, nie zle sa stane dobrom, ale naopak.« I pohanský Seneca správne konštatoval: »Nieto zlého, čo by nám niečo škodlivého neodporúčalo a nevnucovalo. Preberám zvyky a spôsoby od tých, s ktorými sa stýkame. Ako niektoré choroby prenášajú sa dotykom tela, tak sa prenášajú aj hriechy dotykcom duševným.«

3. Peter oplakáva svoj hriech.

»I obrátil sa Pán a pozrel na Petra. I rozpamätal sa Peter na slovo Pánovo... a horko zaplakal.«⁽⁸⁾

Nežný pohľad Ježišov, ani nie tak vyčítavý ako napomínajúci, ranil Petra a on sa rozplakal. Oplakával svoj hriech po celý život. Podľa podania, koľko rás sa len kohút ozval, vždy sa mu spustily slzy, hoci dobre vedel, že Ježiš mu odpustil.

Rozprávam sa s Pánom. Prosím ho, aby ma zachránil od takého pádu. A keďže mám čo oplakávať, prosím ho, aby mi dovolil postaviť sa do radu kajúcich. Poďakujem sa mu, že moc kľúčov

---

⁽⁸⁾ Lk 22, 61—62.

vložil práve do rúk kajúcnika, aby som k nemu v sviatosti pokánia s tým väčšou dôverou pristupoval. A z vlastného pádu, keď si naň pomyslím, aby som čerpal súcit a milosrdenstvo k chybujuúcemu bratovi alebo bližnému.

Druhý týždeň pôstny.

PIATOK.

JEŽIŠ PRED KAJFÁŠOM.

XVII.

Prvý rozsudok.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Tí však, čo zajali Ježiša, odviedli ho k veľkňazovi Kajfášovi, kde sa shromaždili zákonníci a starší... Veľkňaz však a celá rada sháňali nepravdivé svedectvá proti Ježišovi, aby ho mohli na smrť odsúdiť. Ale nenašli, hoci sa dostavilo mnoho falošných svedkov... Tu povstal veľkňaz a pýtal sa ho: Nič neodpovedáš na to, čo títo svedčia proti tebe? Ale Ježiš mlčal. Ne najvyšší kňaz mu povedal: Zaprisahám ťa na živého Boha, aby si nám povedal, či si ty Mesias, Syn Boží? Ježiš mu odpovedal: Áno, som.

Ba poviem vám: Odteraz uvidíte Syna človeka sedieť na pravici moci Božej a prichádzať na oblakoch nebeských. Vtedy si najvyšší kňaz roztrhol rúcho a povedal: Rúhal sa Bohu. Vari potrebujeme ešte svedkov? Hľa, sami ste teraz počuli jeho rúhanie... Oni však odpovedali: Zasluguje si smrť.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej: Súdna sieň bola — podľa Emmerichovej — vyvýšená a zakrytá časť nádvorja. Tu stáli v polkruhu stoličky sudcov. V prostriedku, na vyvýšenej stoličnici, veľkňaz. Kajfáš je naoko spokojný, vidno však, že je rozhnevaný. Na sebe má zlatom zdobený plášť. Pred ním stojí Ježiš, spokojne, bolestne, vznešeno.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, by mi dal milosť v pravý čas mlčať, ale tiež hovoriť, keď to sláva Božia vyžaduje.

1. Výsluch svedkov.

Len čo sa Ježiš zjavil, Kajfáš, podobne ako predtým Annáš, zahrňuje ho otázkami. »A on stál bez slova, bolestne sa dívajúc pred seba na zem a na Kajfáša ani nepozrel.«⁽²⁾ Nasledoval teda výsluch

---

(1) Mt 26, 57—68.

(2) Emmerichová.

svedkov. Ale ani ten sa nedaril. Svedecké výpovede si navzájom odporovali. Ešte aj tie dve, aspoň trochu podobné, prezrádzaly, že sú falošné. A Ježiš mlčí. Robí to nie preto, že také obžaloby nezaslúžia odpovede, ale mlčí z vyššieho dôvodu. Mlčí, hoci brániť sa nebolo ťažko. Mlčí, i keď mu ide o česť, o česť jeho apoštolov a Panny Márie, keď mu ide o život.

Na prvý pohľad i jeho vykupiteľské die-
lo i sláva Božia vyžadovaly, aby sa bránil. On však mlčí, aby svoju česť, dobré meno, priniesol v obeť Otcovi a tým jeho slávu ešte viac vyzdvihol. Koľko hrdinských duší nadchlo už toto nádherné mlčanie a povzbudilo, aby ho nasledovali!

A ja ťa prosím »postav, ó, Pane, strážku mojim ústam a bránu ohradnú ku mojim perám. Nenakloň moje srdce k slovám zlostným: by hľadalo výhovorku hriechov.«⁽³⁾

2. Ježišova výpoveď.

Veľkňaz nahnevaný núti nakoniec Spasiteľa, aby sa o svojom poslaní jasne vyjadril: »Zaprisahám ťa na živého Boha.

---

(3) Z 140, 3—4.

aby si ~~mám~~ povedal, či si ty Mesiáš, Syn Boží?« Všetci so zatajeným dychom čakajú. A Ježiš odpovedá vznešeným hlasom večného Syna: »Áno, som. Ba poviem vám: ... uvidíte Syna človeka sedieť na pravici moci Božej a prichádzať na oblakoch nebeských« ako Sudcu, ktorý vás bude súdiť. Nastalo úplné ticho. Ale nebesá a duše spravodlivých, čakajúce od vekov na vykúpenie, zajasaly. Na obzore, kde doteraz vládla moc pohanstva, zasvietalo. Peklo sa otriaslo v základoch a vypustilo celé pluky zlých duchov, aby zatienili jas tejto skvelej výpovede. Toto pekelné vzrušenie badať i na Ježišových nepriateľoch. Kajfáša ako by bol zlý duch posadol, zbesile si trhá šaty a reve: »počuli ste jeho rúhanie!«

Tí však odpovedali: »Zasluhuje si smrť.«

A ja padám na kolená a ďakujem Ježišovi za túto výpoveď, lebo rozptýlila všetky pochybnosti: On, prisľúbený Mesiáš, úradne oznamuje svoj príchod. Slávnostne sa osvedčuje, že je Synom Božím, teda Bohom. I všetci prítomní tak tomu rozumeli, veď len to mohli nazvať rúhaním a zločinom. A ja »viem, komu som uve-

ril.«⁽⁴⁾ Viem, komu slúžim, komu som zasvätil život, koho náuku hlásam. Tisíc ráz blažený, ktorí túto náuku donesú pohanskému svetu, stotísíc ráz blažení, ktorí ju vlastnou krvou pečatia.

3. Rozsudok smrti.

Odznel rozsudok smrti. Druhý Adam prijíma trest, zaslúžený prvým Adamom, ktorému bolo prikázané: »So stromu poznania dobrého a zlého nejedz: ... lebo smrťou zomrieš!«⁽⁵⁾

Prijíma ho odovzdane, pokorne, poslušne z rúk Otcových. On musí zomrieť, aby som ja žil a naopak, ja mám tiež zomrieť pre seba, aby pre mňa a vo mne On žil.

»Keď človek chce byť naozaj dokonalý, sám sa má odsúdiť na smrť a tento rozsudok deň čo deň má nad sebou vykonávať.« (Ginhac.) Robím to, keď sa zriekam svojvoľnosti, tvrdohlavosti i svetských radostí a vďačne urobím všetko, čo odo mňa Boh žiada. A keď ma, ako Krista, falošne posúdia, pomyslím na Neho

---

⁽⁴⁾ 2 Tim 1, 12.

⁽⁵⁾ Gen 2, 17.

a na to, že i mňa bude raz tento spravodlivý Sudca súdiť.

V r o z h o v o r e porozprávam sa s Pánom Ježišom o všetkom, čo z tohto rozjmania vyplýva a vzbudím v sebe vieru, lásku a nádej v Ježiša, v pravého Boha.

Druhý týždeň pôstny.

SOBOTA.

XVIII.

Noc u Kajfáša.

Prvé prípravné cvičenie. Luza zle zaobchodila s Odsúdencom: »niektorí začali pľuvať na neho, zakryli mu tvár a bili ho pästami a hovorili mu: Prorokuj! A sluhovia zauškovali ho.«⁽¹⁾ Židovský zákon nepripúšťal nočný rozsudok, a preto rada bola opätovne svolaná na ráno, aby výsluch a rozsudok formálne zopakovala. Ježiša zatiaľ zatvorili.

Druhé prípravné cvičenie. Podľa Einmerichovej, luza a kati trhali Ježišovi vlasy a bradu, prezývali ho, vysmievali sa mu a pľuvali na ne-

---

⁽¹⁾ Mk 14, 65.

ho. — Zalár, kde mal tráviť oštatok noci, bol veľmi tesný. Hlavu mu kovovým krúžkom pripievnili k múru a ruky mu poviázali.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby mi dal horúcu túžbu, podeliť sa s ním v jeho potupení aspoň tým, že malé i väčšie poníženia budem prijímať s láskou a odovzdanosťou do jeho vôle.

1. Krista Pána vysmieľajú.

Pozriem sa, čo vystrája s Ježišom tá nevzdelaná, bezcitná a hrubá luza. Pľuvajú mu do tvári, zaviazujú mu oči a paličou ho bijú po hlave, zauškujú ho, vytrhávajú mu vlasy a bradu. Ježiš je im úplne vydaný na pospas a je celkom osamotený. Pripomína mi to peklo a hroznú spoločnosť diablovu...

A s kým sa toto všetko deje? S tým, ktorý »chodil... po všetkých mestách a dedinkách... a uzdravoval všetky choroby a všetky neduhy«,⁽³⁾ s tým, o ktorom je napísané »ukáž svoju tvár a budeme spasení«,⁽⁴⁾ o ktorom sv. Pavol bol povedal: On je odlesk slávy Boha a obraz

---

(3) Mt 9, 35.

(4) Ž 79, 20.

jeho podstaty«,⁽⁶⁾ ktorého »Otec poslal s nebies«. (6)

Či nájde sa šľachetne smýšľajúce srdce, ktoré by také zaobchádzanie nepobúrilo, v ktorom by sa nevzbudil súcit a túha po zadosťučinení? A keď si ešte domyslíme, že v tomto rúhaní sa Bohu i teraz pokračujú všetci, čo preklínajú a hrešia. Koľko takých úderov ujde sa tvári, ukrytej pod závojom Eucharistie i teraz. Ako by sa len pýtali: Uhádni, kto ťa udrel!«⁽⁷⁾ Doslovne sa splnilo proroctvo: »Podáva líce tomu, ktorý ho bije.«⁽⁸⁾

Srdce Ježišovo, ktoré túžilo po utrpení, zo všetkého si žiadalo ešte viacej, ale z pokorenia ušlo sa mu naozaj dosť.

Padnem pred ním na kolená, poteším ho a vzbudím v sebe túhu po pokorení, ako tí svätci, ktorí si žiadali iba »trpieť potupu pre neho.«

2. Ježiš v žalári.

Sudcovia i luza odchádzajú na nočný odpočinok, ale Ježiš na tvrdej lavici, s hla-

---

(6) Zld 1, 3.

(7) Mt 26, 68.

(8) 1 Pt 1, 12.

(9) Ga1 5, 24.

vou pripevnenou k múru, trávi noc bez spánku. A čo ešte prinesie ráno?

I u nás, ale najmä v cudzine vidieť kaplnky, predstavujúce žalár a v ňom Ježiša. Sú to verné obrazy tabernákula, kde sa ukrýva Srdce, túžiace po zadosťučinení a úteche.

Navštívim Ježiša v žalári, a tak ako Ludolf Saský, nežne sa k nemu pritúlím a vybozkám mu ruky, nohy, ba i okovy. A prosím ho: Pane Ježišu, keď už ťa nemôžem vyslobodiť, nech ti aspoň na mojom pleci hlava spočinie. A so súcitným srdcom ostanem s Pánom Ježišom celú noc.

3. Ráno.

Brieždi sa, zamrežovaným oblokom vnikajú do žalára prvé lúče. Prichodia akosi ostýchavo, akoby sa hanbily, že Ježišovi najťažší deň života prinášajú. Nadišiel hrozný, predsa však najväčší deň svetových dejín. »Čo by nám bolo osožilo, že sme sa narodili, keby sme neboli vykúpení.« (Sv. Augustín.) Ježiš s láskou víta tento deň a ďakuje zaň Otcovi, lebo ten ho dovedie k cieľu, ten zlomí moc pekla a otvorí bohatý prameň milostí.

Rozhovor s Pánom. Ďakujem mu za všetko, na čo sa pre mňa podujal. Uznám, že musím byť celý jeho, keď za mňa takú cenu zaplatil. A že som skutočne jeho, dokážem tým, že ochotne budem nosiť jeho odznaky: potupenie, pokorenie a opovrhovanie, ktorých má svet pre Kristových verných vždy dostatok.

Tretí týždeň pôstny.

NEDELA.

XIX.

Ranné zasadnutie rady. Kristus pred Pilátom. Judášov osud.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Keď nastalo ráno, radili sa veľkňazi a starší z ľudu o Ježišovi a usniesli sa, že ho usmrčia.«⁽¹⁾ »A hovorili: Ak si ty Mesiáš, povedz nám to! On im odpovedal: Keď vám to poviem, neuveríte mi; a keď sa vás opýtam, tiež mi neodpoviete, ani ma neprepustíte. No odteraz bude Syn človeka sedieť na pravici moci Božej. Tu odpovedali všetci: Teda ty si Syn Boží? Odpovedal im: Áno, som! Oni však hovorili: Načo

---

(1) Mt 27, 1.

ešte potrebujeme svedectvo? Veď sami ste to počuli z jeho úst. Tu sa pohlo celé množstvo a viedli ho k Pilátovi.«⁽²⁾ »Keď Judáš, ktorý ho zradil, videl, že Ježiša odsúdili na smrť, ľútosťou pohnutý vrátil tridsať strieborných veľkňazom a starším z ľudu so slovami: Zhrešil som, lebo som zradil nevinnú krv. Ale oni odpovedali: Čo nás do toho? To je tvoja vec! Potom odišiel a obesil sa.«⁽³⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej: Zasadnutie veľrady bolo asi v súdnej sieni v juhovýchodnej časti chrámu, za prítomnosti všetkých členov rady. Na rozkaz veľkňaza predviedli Ježiša, útrapami predošlého dňa celkom vyčerpaného a zničeného do nepoznania. To však u členov rady nevzbudzuje súcit, ale nenávisť.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, nech mi dá milosti, aby som vášne, ktorými sa i ja stávam vrahom Kristovým, vedel na uzde udržať, nie aby som padol a bol zatratený.

1. Druhý rozsudok.

Forma bola zadržaná. Farizejské svedomie splňuje literu zákona i vtedy, keď nesvedomite vraždí. Najväčšia zbesilosť a vá-

---

⁽²⁾ Lk 22, 66—71.

⁽³⁾ Mt 27, 3—5.

šeň vydáva sa za čnosť. Robia tak ľudia navonok čestní. A akú horlivosť prejavujú! Skoro ráno sú už všetci na nohách a ponáhľajú sa na zasadnutie. Vášeň je zlý radca, ale veľká moc. Horlivosť za vec Satanovu trvá i podnes. A z druhej strany, tí čo bojujú za vec spravodlivú, často bývajú bojzliví, ospalí a málo vytrvalí. Kto vstáva včas ráno pre Krista? Kto sa prebúdzá s myšlienkou, že tento deň pre Krista, pre duše niečo dôležitého urobí?

Ježiš tento deň začína túhou, stať sa obeťou, obeťou z lásky. Či by to nemohlo byť aj mojím denným programom?

2. Ježiš pred Pilátom.

Odviedli ho k Pilátovi, lebo Židia, ako podmanený národ, nemohli vyniesť právoplatný rozsudok smrti. Chceli ho vynútiť na pohanskom miestodržiteľovi. A bolo to v súlade s božou Prozreteľnosťou. I pohani mali mať účasť na vražde, aby bola dielom celého ľudstva. Jeho krv mala byť nielen na Židoch, ale na celom ľudstve. Preto musel Ježiš prehrať i na druhom fóru, hoci tu na objektívneho, ale zbabeleho sudcu narazil. Darma je, lebo svet nechce Krista! Chce sa ho zbaviť, striasť

sa ho, ako takého, čo mu je nepríjemný. Aspoň u nás, u svojho malého stáda mohol by nájsť zastancov a úkryt. Ale i my, veriaci často ho veľmi neradi vítame. Je nám na ťarchu s jeho požiadavkami. Keby len sebazaprenie nepožadoval! Zabúdame, že žiada to nie pre seba, ale pre nás, pre naše dobro.

3. Judášov osud.

Judáš ostane navždy klasickým príkladom nevery. Nevery ku Kristovi, nevery k Cirkvi. Svetom a diablom roznieťená vášeň vrhá nás do priepasti. Až keď sa vzpomätáme, badáme, kde sme sa až dostali. Ďalej, než sme mysleli. A či je ešte cesta nazpät? A svet? »Čo nás do toho, to je tvoja vec!« To všetko je odplatom za mnohé premárnené milosti: Hriešnik si zúfa a nemá sily dúfať, hoci práve nádej a dôvera by ho zachránily.

I Peter padol, ale povstal, lebo mal nádej. I Judáš padol, ale nepovstal, lebo nemal nádej ako Kain, keď riekol Pánovi: »Väčšia je moja neprávosť, než aby som zasluhoval odpustenie.«⁽⁴⁾ Veď čo iné chý-

---

⁽⁴⁾ Gen 4, 13.

balo z Judášovho pokánia, ako nádej. Judáš oľutoval svoj čin, aj sa priznal, ba i zadosť učinil, keď vrátil strieborné. Zúfal si však a zahynul. Azda i nehodné sv. prijímanie bolo tu príčinou.

Pád Judášov nech mi je napomenutím, že každú vášeň mám v sebe v zárodku udusiť. A keď som už zhrešil, hneď sa mám obrátiť s dôverou k Ježišovi. Keby to bol i Judáš urobil, boli by sme mali akiste o jedného svätého viacej.

Rozhovor s Pánom. Prosím ho, aby mi otvoril oči, nech dobre vidím zhubnosť vášní, najmä smyselnosti, pýchy a skúposti. Nech mi dá sily, aby som tu nerobil ústupky, ale verne s ním vytrval. Pýtam si zvlášť pevnú dôveru, ktorou by nič na svete, ani moje vlastné hriechy nevedely otriasť.

XX.

Kristus pred Pilátom.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Tu sa pohlo celé množstvo a viedli ho k Pilátovi. Začali naň žalovať a hovorili: Tohto sme pristihli, ako poburoval náš národ a zakazoval dane platiť cisárovi a tvrdí o sebe, že je Mesiáš, kráľ. Pilát sa ho spýtal a povedal: Si ty kráľ židovský? On odpovedal: Áno,«⁽¹⁾ »A keď veľkňazi a starší z ľudu na neho žalovali, nič neodpovedal... takže sa vládár veľmi divil.«⁽²⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej: Pilátov palác na hrade Antónia. Z paláca nekrytým schodišťom zostupuje sa na balkón s výhľadom na námestie, kde vládár sťažujúce sa masy obvykle prijíma; netreba ich tak vpúšťať do paláca, kde by mohli byť nebezpečné. Sám vládár zaujal miesto na balkóne, odkiaľ ďalšími schodmi ide sa na námestie. Až k tým dovedli Ježiša. Keď Pilát videl »s akým krľkom privádzajú zmučeného Ježiša, povstal a ironicky ich privítal, ako nejaký francúzsky maršal malomestskú deputáciu.« (Emmerichová.)

⁽¹⁾ Lk 23, 1—3.

⁽²⁾ Mt 27, 12—14.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby mi dal poznávať v ňom stále viac Boha-Kráľa, aby som sa so svetom celkom rozišiel a dal sa pod jeho zástavu.

1. Obžaloba.

Osobnosť žalobcova každopádne zväčšuje váhu žaloby. A proti Ježišovi ako žalobca predstaviteľka národa, veľrada, vystupuje. I spech, ktorým celú záležitosť chcú pred sviatkami vyriešiť, zväčšuje jej váhu. Keď sa však Pilát opýtal, čím vlastne obviňujú Ježiša, odpovedajú vyhýbavo: »Keby tento nebol zločinec, neboli by sme ti ho vydali.«⁽³⁾ Akoby mu boli povedali: Do toho ťa nič, to je naša vec. A keď vidia, že takto nedôjdu k cieľu, vyrukujú so žalobou politického rázu, aby na Rimana zapôsobili. Je to, vraj, revolucionár, povstalec, ktorý zakazuje platiť dane a v ríši suverenného cisára za kráľa sa vyhlasuje. Aká to lož! Veď Ježiš nikdy nepolitizoval a žiadal, aby bolo dané cisárovi, čo je cisárovo.⁽⁴⁾ »Keď zvedel, že chcú prísť za ním... aby ho urobili kráľom,

---

⁽³⁾ Jn 18, 30.

⁽⁴⁾ Mt 22, 21.

utiahol sa.« (6) Žalobcovia riadili sa heslom: Len očerňuj, niečo z toho predsa ostane. A Ježiš počúva spokojne, bez slova. Aká pokora! Ako nás zahanbuje! Nás, ktorí ihneď protestujeme a ohradzujeme sa, len čo je naša česť, hoci len zdanlivo, napadnutá. Poďme, pyšní synovia Adama a Evy, dŕvajme sa na druhého Adama a učme sa ovládať.

Porovnajme svoju »nevinnosť«, ktorú tak úzkostlivo strážime, s jeho nevinnosťou, jeho obvinenia s našimi a našu obhajobu s jeho obhajobou! Porovnajme nebezpečenstvo, ktoré nám hrozí, ak neprehovoríme, s nebezpečenstvom, ktoré hrozí Ježišovi. Zahanbíme sa.

Aké zásluhy a aké duševné výhody by sme získali ešte v tomto živote, keby sme sa vedeli pre Krista a podľa jeho príkladu vzdať svojej cti, svojho úsudku, keby sme vedeli mlčať, ak nás obviňujú, podozrievajú, posudzujú a odsudzujú.

Z takého hrdinstva vzišla by nám útecha pre hodinu smrti a večná odmena v nebi. Sv. František Regis, sv. Peter, sv. Magdaléna z Pazzi a mnohí iní, teraz už

---

(6) Jn 6, 15.

v nebi, isté neobanovali, že i tie najväčšie klebety a bezdôvodné obvinenia pretrpeli. A čo vlastne získame, ak sa i bránime? Obyčajne sa iba začerníme, svoje čnosti do nepriaznivého svetla staviame, stratíme zásluhy a vyplní sa na nás proroctvo Jóbovo: »Utekať bude pred železnou zbrojou, a vrazí na medený luk.«⁽⁶⁾

2. Pilát sa zaujíma o kráľovstvo.

»Tak predsa si ty kráľ? Ježiš potvrdil: Áno, som kráľ! A na to som sa narodil a na to prišiel na svet, aby som vydal svedectvo o pravde. Každý, kto je priateľom pravdy, počúva môj hlas! Pilát mu povedal: Čo je pravda?«⁽⁷⁾

A ja sa hneď pokloním Kristu-kráľovi a s najväčšou poníženosťou sa podrobím jeho neobmedzenej moci a sláve. Teraz víťazí nad duchom sveta, jeho vznešenosť teraz najviac vyniká. Nikdy nebol väčší, ani slávnejší, než teraz, v pokorení. Teraz viac než kedykoľvek je kráľom duší. V duchovnom kráľovstve, v nadprirodzenom, k dokonalosti smerujúcom živote všetko

---

⁽⁶⁾ Jób 20, 24.

⁽⁷⁾ Jn 18, 37—38.

má iný význam ako v svetskom ponímaní. V duchovnom Kráľovstve Kristovom, v ovzduší milosti, poníženie je slávou, sebazaprenie radosťou, poslušnosť slobodou, chudoba bohatstvom, zdržanlivosť plodnosťou. Svojím prípadným sľubom i ja som sa pre tento druhý svet narodil. Zistím a zkonštatujem, nakoľko som sa vžil už do toho nadprirodzeného ovzdušia. Pre mňa stále platí výrok: »Poznajte pravdu a pravda vás vyslobodí.«⁽⁸⁾

3. »Odozdal sa tomu, ktorý spravodlivo súdi a mlčal.«⁽⁹⁾

Jeho princípom je očividne: Odozdvať sa do vôle božej a mlčať. Tam vonku ľud zúri, Pilát váha a medzi nimi Ježiš stojí pevne a mlčí. Symbol dokonalej čnosti. Takú od nás žiada Cirkev i rad. Takí boli svätí. Keď to čnosť a božia sláva vyžadovala, mlčali a oddali sa do vôle božej. Toto heslo i ja si dobre zapamätám a ono ma povznesie k Ježišovi. Nechcem ostať duševným trpaslíkom a toto heslo je kľúčom duševnej veľkosti.

⁽⁸⁾ Jn 8, 32.

⁽⁹⁾ Srovn. 1 Pt 2, 23.

V rozhovore poprosím Pána, aby mi dal vytrvať s Kristom i v hanbe a potupe.

Tretí týždeň pôstny.

UTOROK.

XXI.

Kristus pred Herodesom.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia:
»Ale oni naliehali a hovorili: Poburuje ľud a učí po celom Judsku, počnúc od Galiley až sem. Len čo Pilát počul o Galiley, opýtal sa, či je ten človek Galilejčan. Keď sa dozvedel, že je zpod právomoci Herodesovej, poslal ho k Herodesovi, ktorý v tie dni aj sám bol v Jeruzaleme. Keď Herodes uzrel Ježiša, veľmi sa zradoval, lebo už oddávna si ho žiadal vidieť, keďže bol o ňom mnoho počul a úfal sa, že ho uvidí urobiť nejaký zázrak. Vypytoval sa ho mnohými otázkami, ale on mu nič neodpovedal. Stáli tam veľkňazi a zákonníci a dotieravo žalovali na neho. No Herodes so svojimi vojakmi opovrhol ním a na posmech dal ho obliecť do skvejúceho sa rúcha a poslal ho späť k Pilátovi. V ten

deň sa Herodes a Pilát stali navzájom priateľmi, lebo predtým žili v nepriateľstve.«⁽¹⁾

»Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej: Herodesov kaštieľ v novej štvrti mesta na vrchu Bezetha. Tu čaká zhýralý Herodes na Ježiša, lebo Pilát mu už vopred odkázal, že mu ho pošle. Hrá sa na múdreho a spravodlivého; hlasom a pohybmi predstiera sústrasť, ale tiež odpor k utrápenému a zohavenému Ježišovi. Keď mu však Ježiš neodpovedá, nahnevá sa a s výsmechom ho vykazuje z domu.

Tretie prípravné cvičenie. Opätovne si prosím silu, vytrvať za každú cenu a za každých okolností s Kristom, pod jeho zástavou.

I. »Galilejčan«.

Keď sa Pilát dozvedel, že Ježiš je Galilejčan, veľmi sa potešil. To mu umožňovalo zbaviť sa nepríjemnej záležitosti a bolo súčasne príležitosťou, urobiť zdvorilé gesto a podať smierlivú ruku Herodesovi...

»Odveďte ho k Herodesovi, keď je jeho poddaný! Zriekam sa svojho práva...« Alebo presnejšie: Zbavím sa nepríjemnej veci, vyhnem sa povinnosti. Táto slabosť,

---

(1) Lk 23, 6—12.

polovičatosť a nerozhodnosť iba zväčšuje Ježišovo poníženie. Zas musí na ulicu, s poviazanými rukami: Nová potupa a nový posmech. Tak to vyžadoval záujem mocných toho sveta. Koľko škody už narobila táto polovičatosť Kristovej veci. Tí, čo Krista jednoducho ignorujú alebo nepoznajú, nerobia mu toľko horkosti, ako tí, čo by stále jednali... Neúprimné, nepriame a malicherné jednanie Boha najviac uráža.

2. Kristus a Herodes.

Lahkomyseľný, krutý a zvedavý Herodes je verným obrazom sveta. I svet zaobchádza s Kristom ako Herodes. Niekedy sa aj poteší, že sa s Kristom stretol, ale len preto, že čaká zázrak: Žiť svetu, ale zaslúžiť si súčasne i nebo. Svet by chcel byť čnostný, ale bez námahy. I tu i tam, na nebi i na zemi užívať a ničoho sa nezriekať. Oddať sa vášni a získať pritom nebeské radosti. Svet si žiada Krista, ale bez kríža.

K Herodesovi Kristus neprehovoril. Dal mu vycítiť, že si nemajú čo povedať. Odpovedal veľkňazom, odpovedal Pilátovi, ba i sluhovi, ktorý ho udrel, ale zvedavé-

mu, zvrhlému, v nezákonnom manželstve žijúcemu Herodesovi neodpovedá. Práve tak nedá sa do reči ani so zvedavým, ľahkomyseľným a spustlým svetom. Odoprie mu svoje vnuknutia, ba mnoho ráz i výčitky svedomia. Hrozná to ticho, strašlivý mier. A koniec? Zatracujúci rozsudok a večné peklo.

Azda i k tebe už dávno neprehovoril. Skúmaj, prečo. Azda i u teba sa nájdu Herodesove vlastnosti: Svetácke zásady a náhľady. Si azda zvedavý, ľahkomyseľný. Ako je to s čistotou tvojho srdca a smyslov? Či neumlčuješ hlas svedomia, tak ako Herodes umlčal svoje živé svedomie, Jána Krstiteľa, keď ho dal popraviť?

3. Herodes opovrhne Ježišom.

Herodes vycítil, že s ním Ježiš nechce hovoriť a že ním, pre jeho hriešny život opovrhne. To ho uráža; Ježiša však nechce odsúdiť, jednak že sa ho bojí, jednak preto, že nechce urobiť po vôli Židom, ktorých nenávidí. Ani s Pilátom nechcel mať nové rozpory a zalichotil mu odkazom, že v jeho sídle nebude súdiť.

Rozhodol sa teda, že Ježiša pošle opäť k Pilátovi. So strojenou dôstojnosťou vstá-

va s trónu a hovorí: Vezmite toho šialenca, dajte tomu smiešnemu kráľovi patričnú úctu, veď to nie je zločinec, ale blázon. Na to Ježiša obliekli do rúcha, aké len králi a kňazi nosili a začali sa mu vysmievať. Rúhajú sa mu a pľuvajú mu do tváre. A Herodes s radosťou sa díva, ako vysmieávajú toho, ktorý chce byť tiež kráľom... Tak zaobchodí svet s Kristom.

Taký je pomer medzi svetom a Kristom. Kríž a ten, koho kríž reprezentuje, je pre svet bláznom a opačne »múdrost' tohto sveta je bláznovstvom pred Bohom.«⁽²⁾

Rozhovor s Pánom. S nežným súcitom ho poteším a odprosím za všetko rúhanie, ktorého sa mu pre mňa dostalo. Predstavím si, aký strach nastane, až sa raz Ježiš opýta, čo s ním robili. Aká bude hanba jeho nepriateľov. »Radujte sa, že ste účastní na Kristových utrpeniach, aby ste mohli jasat' a radovať sa, keď sa zjaví jeho sláva.«⁽³⁾ Som povďačný, keď sa niečo z Kristovho utrpenia i mne dostane, lebo to je cesta, aby »Duch cti, slávy a moci, duch Boží«⁽⁴⁾ spočinul na nás.

⁽²⁾ 1 Kor 3, 19.

⁽⁴⁾ 1 Pt 4, 14.

⁽³⁾ 1 Pt 4, 13.

XXII.

Ježiš a Barabáš.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Ale vládár mal obyčaj, že na sviatok prepúšťal jedného väzňa, ktorého si žiadali. Mal vtedy povestného väzňa, ktorý sa volal Barabáš, čo sa pri vzbúre dopustil vraždy. Shromáždeným teda povedal Pilát: Koho chcete, aby som vám prepustil, Barabáša, alebo Ježiša, ktorý sa volá Kristus? Vedel totiž, že ho iba zo závidí vydali... No veľkňazi a starší nahovorili zástupy, aby žiadali Barabáša, Ježiša však zahubili. Ale vládár sa ich opýtal: Ktorého si z týchto dvoch žiadate prepustiť? Oni odpovedali: Barabáša! Povedal im Pilát: Čo teda mám urobiť s Ježišom, ktorý sa volá Mesiáš? Odpovedali všetci: Ukrižuj ho!«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto ako v predošlom rozjímaní. Dej: Pilát vyjednáva. Snaží sa pohnúť zástupy, aby sa zmilovali nad Ježišom. Postaví ho preto proti Barabášovi. A Ježiš bez slova počúva, ako sa snaží pohnať zachrániť ho pred vlastným ľudom.

⁽¹⁾ Mt 27, 15—23. Mk 15, 7.

Tretie prípravné cvičenie. Ziadam si zas len čnosť pokory a skromnosti, ktorá je základom čností a tiež radosť z toho, keď som pre Ježiša hanobený.

1. Ježiš a Barabáš.

Pilátova nerozhodnosť a váhanie Ježiša ešte viac zahanbuje a spôsobuje mu ďalšie utrpenie. Nebolo by sa to stalo, keby sa bol Pilát rozhodoval mužne a nebol by experimentoval a vyjednával. Pilát, aby zachránil Ježiša a uspokojil svoje svedomie, postavil ho na roveň lúpežného vraha a Ježiša nielen že nezachránil, ale ho ešte viac potupil.

Aby sme toto potupenie dobre pochopili, uvážme dobre, kto je Ježiš a za akých okolností a s kým bol na roveň postavený. Nekonečnú vznešenosť prirovnávajú k podlosti, darcu všetkého dobra k lúpežnému vrahovi. Postavili ich k sebe nie preto, že by bolo išlo o etiketu, ale vtedy, keď išlo o život alebo o smrť. A k tomu o akú smrť! O smrť potupnú, ktorá spolu so životom vyhasila raz navždy i česť popraveného.

Tak súdil ľud, jeho ľud a jeho cirkev. Keď Krista porovnajú s anjelom alebo

hoci i so samou Pannou Máriou, i to je poníženie. Oni ho však prirovnávajú nie k anjelom, nie k Panne Márii, ale k vrahovi. Nielen prirovnávajú, ale kladú ho ešte nižšie.

Čo tu mám viac obdivovať? Či Ježišovu trpezlivosť alebo podlosť a zaslepenosť ľudu? Či vlastnú precitlivosť, keď ma často i malé chyby etikety alebo nevšímanosti vedia tak rozčuliť a znechutiť. Veru, i ja sa tiskám pred Ježiša, koľko rás chcem byť viac, ako skutočne som.

2. »Koho chcete, aby som vám prepustil?«

Koľko rás sa toto divadlo odohráva i v mojom svedomí, keď sa Kristus, t. j. čnosť a milosť stretáva s Barabášom, t. j. s prírodou, s nezriadenou sebaláskou. Luza nerestí neustále vykrikuje: Ukrižuj Krista a prepust' Barabáša, t. j. prírodu a sebalásku, ktorá ma olúpi o všetko a uduší vo mne život milosti. Sudcom je moja slobodná vôľa, často práve tak nerozhodná a nedôsledná ako Pilát: Dáva prednosť prírode, t. j. Barabášovi pred Kristom. •

3. »Ukrižovať ho!«

Vladár sa opýtal ľudu, čo má robiť? I ja si tak počínam, keď prijímam, čo mi vašeň diktuje. Môže to mať iný koniec, ako smrť Ježišovu?

Mám sa naučiť raz navždy, že s rozčúlenou myslou nemám sa čo radiť. Nemám rozhodovať o dôležitej veci, keď ma strach alebo vašeň ovplyvňuje. Za takých okolností nemám sa púšťať do revízie svojho povolania a dobrých predsavzatí. V tak dôležitej veci možno len s rozvážnou myslou rozhodovať, keď je obzor čistý a jasný. Kto za búrky mení smer, určite zabľúdi.

Môžem tu uvažovať i o hesle: »Hlas ľudu — hlas Boží!«

Otec nebeský chcel, aby si ľud — keď aj z nenávisti — žiadal Ježišovu smrť. Ježiš mal zomrieť, aby bol ľud slobodný a nemusel na večné popravište. A keď azda Barabáš uvidel Ježiša na kríži, iste si povedal: Dobré tak, ja som mal trpieť, ale chvála Bohu, že som slobodný.

To isté môžem pri kríži i ja povedať. Nesmiem však zabúdať, že Ježiš ma oslobodil od pekla, nie však od kríža, od zadosťučinenia, ako to Luther hlásä: Kristus

nás od dočasnej pokuty neoslobodil: on svojim utrpením iba naše utrpenie účinným urobil.

V rozhovore s dobrotivým Kristom v mene svojom i v mene celého ľudstva ho poprosím, aby mi odpustil. Sľubujem, že prírodu-Barabáša nikdy nevypustím zo žalára disciplíny a prenechám sa Ježišovi, aby mnou on disponoval.

Tretí týždeň pôstny.

ŠTVRTOK.

XXIII.

Bičovanie I.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Pilát dal odvieŕť Ježiša a zbičovať ho.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej: Bičovanie vykonali na námestí Forum, na sever od Pilátovho domu. Obeť, zbavenú šatstva, priviazali k stĺpu tak vysoko, že nohami sotva sa dotýkala zeme. Bičovanie, podľa Emmerichovej, trvalo dobré ¾ hodiny. Vykonali ho šiesti chlapi, striedavo vždy po dvoch. Vyskúšali všetky

---

⁽¹⁾ Jn 19, 1.

druhy úderov. Telo bičovaného najprv sčervená, napuchne. Potom sa začína lúpať koža a svalstvo, takže údery siahajú priamo na kosti. Všetko je krvavé a krv steká na zem. Bolesť je zo začiatku tupá, telo ako by zmeravelo, ale neskoršie sa bolesť stupňuje. Strhá ako oheň a soľ všetky údy a zažiera sa do duše. A keď ho konečne odviažu od stĺpa, padá ako v bezvedomí a sľadáva si šaty...

Tretie prípravné cvičenie. Poprosim Pána, aby mi pomohol, nešetriť svoje telo a vedieť mu odoprieť všetko, čo uráža čistotu.

1. Pilát dal Ježiša zbičovať.

Keď sa vec s Barabášom nepodarila, Pilát hľadal iný spôsob, ako zachrániť Ježiša. Spôsob krutejší od smrti, bičovanie. Opäť chybný krok. Nebol dosť smelý. Pilát ako sudca bol presvedčený, že Ježiš je nevinný. Aj tak sa vyslovil. Keby bol svedomitý, bol by vyriekol oslobodzujúci rozsudok a jeho vojaci boli by zúrivcov rozprášili. To však nechcel. Obával sa, že sa mu Židia vymstia politicky. Koľko zla už narobila polovičatosť a zbabelosť! Mnohí sa boja povedať slovo, boja sa zakročiť a nakoniec to zle dopadne.

»Hľa, nič sa mu nedokázalo, prečo by si zaslúžil smrť. Dám ho teda zbičovať a prepustím ho«,⁽²⁾ hovorí Pilát. Aká to nespravodlivosť a nedôslednosť. Je nevinný... dám ho teda zbičovať. I to prijíma Ježiš bez slova. Neaprotestuje. »Lebo na biče som hotový.«⁽³⁾

Obráti svoj zrak k nebu, potom na teba, ako lekár na rany, na tvoje rany, ktoré iba jeho krv zahojí. »Pre naše neprávosti bol ranený, ubitý pre bezbožnosti naše.«⁽⁴⁾

Pilát predpokladal, že nemilosrdným bičovaním obmäkčí židovské srdcia. Nepodarilo sa to. A či moje srdce nie je práve tak tvrdé a bezcitné?

2. Ježiša vyzliekli.

Bičovaného podľa rímskeho spôsobu najprv vyzliekli. Aká potupa to bola pre Spasiteľa. Podľa Emmerichovej »Ježiš sa obrátil k stĺpu, aby aspoň tak zakryl svoju nahotu. Ohliadol sa na Matku, ktorá stála neďaleko v podlubí tržnice a povedal: Odvráť odo mňa zrak svoj! Nevieam, či to povedal nahlas, či iba vnútorným

---

⁽²⁾ Lk 23, 15—16,

⁽⁴⁾ Iz 53, 5.

⁽³⁾ Ž 37, 18.

hlasom, viem však, že to Panna Mária počula; videla som, ako sa odvrátila a v bezvedomí padla do náručia žien, ktoré ju sprevádzaly.« Ježiš pretrpí i túto hanbu, aby svojou nahotou obliekol duše, ktoré sa už z cudnosti celkom vyzliekly. Či pritom nebol nútený myslieť i na mňa, na moje oči, uši atď.?

3. Bičovanie.

Aké hrozné to bolo bičovanie, vieme nielen z vízií mystikov, ale dozvedáme sa o tom i z dejín, od klasických spisovateľov. Horatius menuje to »hrozným bičom«. Rímsky zákon nedovoľoval síce bičovať až na smrť, ale v praxi i to sa často prihodilo. Podľa Flavia bič, opatrený olovom, do kostí pozbíjal kožu a svalstvo. Podľa Phila, »kto nezomrel na mieste, ostal do smrti mrzákom«. Bičovali nielen zo zadu, ale i zpredu, do tváre, takže, ako hovorí Prorok »niet na ňom nič zdravého: samá rana a sinka, a oteklna, neobviazaná, ... ani olejom uľavovaná.«⁽⁵⁾

A Ježiš sa medzitým modlí za vojakov, ktorí sa až potia od horlivosti. Lebo on to

---

⁽⁵⁾ Iz 1, 6.

bol, ktorý povedal: »Milujte aj svojich nepriateľov, dobre robte tým, ktorí vás nenávidia a modlite sa za svojich prenasledovateľov.«⁽⁶⁾ A on sa im teraz nemôže odmeniť iba tým, že oroduje za nich u Boha, svojho Otca. »Len bite, tvrdí vojaci, veď táto krv sa i za vás prelieva.« Krv poslednej večere zjavila sa pod spôsobom chleba a vína, krv, čo na hore Olivovej s potom tiekla, pochádzala z duševných útrap, ale teraz od ľudských úderov vyviera. Opuchnuté, skrvavené telo Kristovo je už hotové, položil sa na hrubý, neotesaný kríž a jeho bolesti budú tým väčšie. Ale dosť už. Dvor zbabelého Rimana je už dosť skrvavený! Vrátny ho, ako obvykle, poumýva, odstráni krvavé škvrny, ktoré však »vykvitnú na bielych rukách Pilátových, i keď ich bol umyl.« (Papini.)

Rozhovor s božskou Obetou, ktorá za mňa všetko toto pretrpela. Bičovanie bolo trestom naničhodných a lenivých otrokov, zlodejov a zbehov.

I ja som mnoho ráz taký pred Bohom. Koľko ráz zbehnem od božej lásky a stávam sa otrokom vášní. Ja som to, Pane,

---

(6) Mt 5, 44.

ktorý som si bičovanie zaslúžil . . . Odpusť mi, prosím. Sľubujem, že odteraz vďačne pretrpím údery Prozreteľnosti, ba sám ich budem ako zadostučinenie za hriechy vyhľadávať. Nenechám ťa samotného. Vyzlečiem sa z nezriadenej lásky ku stvoreniu a budem si chrániť biele rúcho milosti, ktoré si ty svojou svätou krvou očistil. K tomu si prosím silu a milosť.

Tretí týždeň pôstny.

PIATOK.

XXIV.

Bičovanie II.

Prípravné cvičenia ako v predošlom rozjímaní.

1. Bičovanie.

Predstavím si, ako to bolelo. Pochopím to, keď uvážim, kto bol týmto ponižujúcim trestom otrokov trestaný. A ďalej: Ako nemilosrdne bolo bičovanie prevedené. Vykonali ho nezbední vojaci, ktorí nenávideli Židov a ich »kráľa«, a nad to chceli sa zapáčiť svojmu pánovi. A ten si

želel tvrdé rany, lebo len tak mohol dosiahnuť cieľa: obmäkčiť židovské srdcia.

O tvrdosti úderov svedčia i prostriedky bičovania: okovaný bič a železná reťaz. Nemilosrdné rany dopadajú na panensky citlivé telo Pánovo, ktoré po útrapách noci, po krvavom potení bolo tým citlivejšie. Na toto vyčerpané telo padlo údajne až 5—6 tisíc rán. Splnilo sa na ňom proroctvo Jóbovo: »Ranil ma ranou na ranu, oboril sa na mňa ako obor«,⁽¹⁾ ako aj slovo žalmistu: »Na chrbte mojom kovali hriešnici, dlho páchali neprávosť svoju.«⁽²⁾

Tak trpí Ježiš za naše hriechy, za naše hriešne túžby a radosti, ktorými poškvŕňujeme svoje telo a urážame Stvoriteľa.

Ježiš svojim utrpením chcel nám zaslúžiť silu a vytrvalosť, aby sme vedeli hrdinsky znášať utrpenie.

Dáva nám príklad krotkosti a trpezlivosti. Podľa Cornelia a Lapide »Ježiš pri bičovaní preukazoval obdivuhodnú silu, trpezlivosť, odvahu a vytrvalosť. Bol ako skala. Každý úder, každú bolesť si ako Kráľ bolesti podmanil. Láska prevládla bolesť.«

---

(1) Jób 16, 15.

(2) Ž 128, 3.

Podľa sv. Hieronýma »Odovzdali to sväté telo bičom, lebo »mnoho je bičov na hriešnika«,^(*) lebo bičovaním nás chcel zachrániť.«

2. Bičovaný.

Aplikácia smyslov.

Zrak. Vidím Pána Ježiša priviazaného ku kamennému stĺpu. Telo má od bičovania celkom doráňané. Tu a tam vidno i kosti. Krv mu steká na kamennú dlažbu, ktorá, práve tak ako stĺp, je celkom skrvavená. A to je môj Otec. Či nemám plakať za svoje hriechy, ktoré sú príčinou jeho umučenia? Dušu, za ktorú Ježiš svoju drahocennú krv prelieval, aspoň slzami pokánia poumývam.

Sluch. Počujem, ako padajú rany na telo Pánovo, ako vystriekuje jeho presvätá krv na dlažbu. Počujem jeho tiché stonanie, prehlušované výkrikmi a smiechom vojakov.

Čuch. Snažím sa vycítiť panenskú vôňu božskej krvi. Nebo i zem plné sú tejto vône, vône krvi, ktorá, ako balzam, zahojí moje rany.

(*) Ž 32, 10.

Chuť. Omámený láskou vyohutnávam prevzácnu chuť tejto drahocennej krvi.

Hmat. Vybozkávam v duchu rany Ježišove. Pobožkám i zakrvavenú dlažbu. Napijem sa tejto krvi: ona ma opojí a pre Krista budem na všetko hotový. Poobjímam ten stĺp, postriekaný najsvätejšou krvou Ježišovou . . .

A nakoniec poprosím Pána, aby jeho zbičovaná postava bola stále predou mnou. Táto predstava nech ma urobí cudným, disciplinovaným a prísnyu k sebe samému a nech ma nadchne duchou pokánia.

3. Kto si zaslúžil bičovanie?

Ja som to predovšetkým. A preto údery, ktoré na mňa Boh dopúšťa, spokojne mám znášať. Je to spravodlivé. Keď nevinný Syn Boží z vôle Otcovej ochotne prijímal údery, ktoré som si ja zaslúžil, bude spravodlivé, že údery za moje hriechy ochotne prijmem z ruky Otcovej, tým viac, že sú omnoho ľahšie a spásouosné. Jeho bičou sú ľudia, okolnosti, urážky. Dáva ich láskavá ruka, lebo »koho miluje Pán, toho

tresce a pritom šibe syna, ktorého rád má«. (4)

»Tvoje rany — hovorí svätý Rehor Veľký — sú znakom tvojej lásky. Dopúšťaš, ale súčasne i liečiš. Keď niekoho úderom prinútiš, aby vstúpil do seba, presvedčíš ho o svojom milosrdenstve a vy-liečiš ho.«

Bič boží očisťuje, skúša, pokorí, oslávi Boha, vyjaví jeho spravodlivosť a mnohých postraší a na cestu pokánia privádza...

R o z h o v o r s P á n o m J e ž i š o m. Poprosím ho, nech ma zbaví strachu pred bičom a naopak, nech sa ho naučím milovať... Vidím ten bič v rukách každého rehoľníka a každej svetskej osoby, čo vážne idú za dokonalosťou.

Mnohé ženy a mužovia vyskúšali už na sebe jeho ohromný účinok, ním udržujú disciplínu tela a otvárajú pre seba prameň útechy. Bič zotročuje telo, ale oslobodzuje ducha a je dobrou pomôckou pre spásu duše. Preto je v apoštolskom živote priamo nepostrádateľný.

Daj, Pane, aby som to dobre pochopil.

---

(4) Žid 12, 6.

Daj mi silu a odvahu. Odožeň odo mňa prílišný strach o svoje zdravie, aby som vedel urobiť všetko, čo mi svätá poslušnosť dovoľuje. Michal Wittmann, biskup v Rezne, nadšený zastánca tejto asketickej pomôcky, pre tento účel složil modlitbu; ňou zakončím toto rozjímanie:

»Pane Ježišu, z lásky k tebe, na česť tvojho utrpenia a s ním spojený, konám tento úkon pokánia, aby som tvoje rany stále na svojom tele nosil, ako dôkaz, že som už nie svoj, ale celkom tebe oddaný. Ty vo mne a ja v tebe som ukrižovaný. Áno, Pane, moja radosť a láska! Tvoju smrť nech stále nosím na tele, aby sa vo mne tvoj život neustále prejavoval. Amen.«

Tretí týždeň pôstny.

SOBOTA.

XXV.

Tŕnim korunovanie.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia:
»Potom vojaci uplietli veniec z tŕnia, položili mu ho na hlavu, obliekli do purpurového pláštá

a chodili k nemu, hovoriac: Sláva ti, kráľ židovský! A dávali mu zauchá.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Tŕnim korunovanie a s ním spojené vysmievanie bolo na nádvorí domu vojenskej stráže. Tam stojí Ježiš zbičovaný, v horúčke od nespočetných rán. Stráži ho niekoľko vojakov. Namiesto pokoja, ktorého by teraz tak potreboval, nasleduje ďalšie utrpenie. Zo začiatku — zdá sa — iba sluhovia strážcu väznice vysmievali jeho »domnelé« kráľovstvo. Ale to sa zapáčilo a pripojili sa k nim i ostatní. Odvádzajú ho, obliekajú do starého červeného vojenského plášťa, do ruky mu, ako žezlo, trstinu a na hlavu mu tŕňovú korunu dávajú. Občas mu trstinu vyberajú z ruky a bijú ho po hlave, potom ho zauškujú, pŕúvajú po ňom a vysmievajúc ho, klaňajú sa mu...

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby i pre mňa uplietol takú tŕňovú korunu; nech mi ju dá na hlavu, na srdce, aby som spolu s ním a za neho ochotne vedel znášať píchanie starostí a biedy.

1. Korunovanie.

Korunovanie previedli rímski vojaci, teda orgány impéria, ktoré si skoro celý

⁽¹⁾ Jn 19, 2—3.

vtedajší svet podmanilo. Pohanský Rím symbolicky a mimovoľne odovzdáva vládu nad svetom do rúk Kristových. Z tŕňovej koruny bude raz koruna slávy, z palice skutočné žezlo, ktorým ako »železným prstom budeš ich správať; ako hrnčiarsku nádobu ich rozbiješ«. (2)

I ja sa ti pokloním, božský môj Kráľu. Keď sa k tvojmu eucharistickému trónu približujem, v nehodnom chovaní tak mnohých, tvoju tŕňovú korunu poznávam. Nedbalé genuflekcie a poklony nehodných veriacich pripomínajú mi výsmech a poklony vojakov a strážcov... I teraz ťa zauškujú a pľúvajú ti do tváre, keď ťa nehodne a svätokrádežne prijímajú... Božský môj Kráľu, máš, veru, dosť príčin, aby si žiadal zadosťučinenie.

2. Obeta, ktorá sa v tŕni zachytila.

Boh požiadal Abraháma, aby mu svojho jediného syna obetoval. Keď sa už Abrahám rozohnal, aby prebodnul srdce synovo, anjel mu zachytil ruku a pochválil ho, že z lásky k Bohu hotový bol i na

---

(2) Z 2, 9.

tú najväčšiu obeť. A keď sa poobzeral našiel baránka, čo sa bol v tŕni zachytil. Toho obetoval namiesto syna. Akým krásnym predobrazom je tento v tŕni zachytený baránok nášho tŕnim korunovaného Pána. On tiež uviazol v tŕni, aby sa za nás obetoval, aby sa stal tŕnim ovenčenou obeťou smierenia za naše hriechy, predovšetkým za hriechy hlavou spráchané, za to, že my sme vysoko držali hlavy, že sme pyšní a svojhlaví. Keď si raz niečo umienime, nechceme popustiť, i keby to bolo na pohoršenie alebo na škodu. Tŕnim pre Ježiša sú však i myšlienky, protiviac sa láske a svätej čistote. Kiež by sme si v každom pokušení na Ježišovu tŕňovú korunu, na jeho bolesti pomysleli!

Keď máme hlavu plnú starostí, aké spásonosné je, pomyslieť si vtedy na tŕnim korunovanú hlavu Spasiteľovu. Spojme sa vtedy s jeho bolesťou, pomôžeme mu zadosťučiniť nebeskému Otcovi predovšetkým za hriechy, hlavou spráchané.

3. Úcta k tŕňovej korune.

Tŕňová koruna Kristova dodnes sa nám zachovala a svet ju i doteraz uctieva. Uložená je v parížskom chráme Notre Dame.

Dlhé roky bola v kaplnke La Sainte Chapelle, ktorá je skvostom stredovekej gotiky. Keď ju kráľ Ľudovít od cisára Balduina dostal do daru, poslal pre ňu čestnú stráž až do Carihradu. Tamojší veriaci s plačom sa lúčili so svätou relikviou, keď ju po mori do Benátok odvážali. Mestá ako Vercelli a Sens i dodnes spomínajú deň, keď sa u nich tŕňová koruna aspoň nakrátko zastavila. Svätý kráľ Ľudovít vyšiel jej v ústrety až do Troyes, vybral ju zo strieborného puzdra a ukázal ju plačúcim zástupom. Podľa očitého svedka pod korunou ako by samého Krista boli videli . . .

12. augusta 1239 došli s ňou do Paríža a uložili ju v hradnej kaplnke kráľovského paláca, kým kaplnka La Saint Chapelle nebola dobudovaná (1248).

A tu sa začalo putovanie k tŕňovej korune. Ľudia z celej krajiny prichádzali do La Saint Chapelle, aby sa jej poklonili. Kráľ ju s radosťou ukazoval každému a sám trávil v božnom rozjímaní celé noci pri svätej tŕňovej korune.

I ja sa vyberiem v duchu k tŕňovej korune, nesúcej na sebe i dodnes stopy svätej krvi Ježišovej. Dotknem sa jej, pobož-

kám ju v duchu, ba i na hlavu si ju položím. Napodobním tak nejedného svätého, ako sv. Alžbetu, svätú Katarínu Sienskú, svätého Petra Clavera a iných, ktorí si na hlavu skutočnú trňovú korunu dávali, aby Ježiša i v tomto utrpení nasledovali. Darmo, láska chce napodobniť, lebo túži po čím väčšej podobnosti s milovanou bytosťou.

Rozhovor s Pánom, s trním korunovaným Ježišom. Poprosím ho, nech jeho trním korunovaná hlava na mojej hrudi spočynie. Ostré trnie nech sa mi len vtlačí do tela. Nech ma vylieči z pýchy, aby ma prirodzené i nadprirodzené dary neurobily namyselným. Veď »máš, vari, čosi, čo by si nebol dostal? A keď si to dostal, prečo sa chváliš, ako by si to nebol dostal?«⁽³⁾

Dobrotivý Učiteľ, nech ma pohľad na tvoju trním korunovanú hlavu vylieči z namyslenosti a nadutosti; nech ma naplní skromnosťou a pokorou, lebo tieto čnosti zmierňujú tvoje bolesti a sú ti ako balzam na rany.

(³) 1 Kor 4, 7.

XXVI.

»Ecce Homo!«

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Vyšiel teda Ježiš, s trňovou korunou a v purpurovom plášti. I povedal im Pilát: Hľa, ten človek! Ako ho zazreli veľkňazi a služobníci, krikom volali: Ukrižuj ho, ukrižuj!«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej: Kati odviekli zbičovaného Ježiša späť k Pilátovi, ktorý ho — podľa Emmerichovej — z balkónu ukázal ľudu. Ozvaly sa trúby, aby sa ľud utíšil, lebo vládár chcel hovoriť. Pilát zopakoval svoje argumenty, že podľa jeho mienky Ježiš je nevinný a ukázal ho zástupom. Ježiš predstavuje. Svojím rozdrásaným telom, s trňovou korunou na hlave, vyčerpaný, skrvavený, na posmech obrátený predstavuje smutne, pritom však spokojne — ako krvavý tieň... Krvou zaliate, hohubičie oči, obracajú sa k zástupom na námestí... Veľkňazi a zákonníci sa však ešte viac rozzúria. V Ježišovi akoby vlastné svedomie po-

---

⁽¹⁾ Jn 19, 5—6.

znávali. Ako diablom posadlí volajú: »Preč s ním, preč! Ukrižuj ho!«^(*)

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby obraz »Človeka — Ecce Homo« aspoň moje srdce obmäkčil. Nech ten obraz je stále predou mnou a nech mi stále pripomína moju dlžobu.

1. »Ecce Homo — Hľa, ten človek.«

Aký je poľutovaniahodný. Je bledý, v horúčke a opľuvaný. Tak chce p o h a n obmäkčiť srdcia Ž i d o v. So súcitom, v ktorom sa i odpor ukazuje, hovorí: Hľa, Človek! Ó, ľudská vášeň, či ti to ešte nestačí? Ty nenávisť, žiarlivosť a závisť, si ešte nespokojná? Stále sa ešte nazdávaš, že ti Kristus prekáža?

Vášeň sa nevie na pol ceste zastaviť, s ňou sa nemožno vyrovať na 50%. Vášeň je dôsledná, nepopustí, kým Krista až na kríž nedostane. Pýcha sa neuspokojí, kým nás pod úroveň dobytká nevrhne. A preto hneď od začiatku treba sa proti-
viť a bojovať. V tom boji niet prímeria, alebo zvíťazíme, alebo padneme. A beda premoženým.

(*) Jn 19, 5.

2. Otec nebeský predstavuje Ježiša: »Ecce Homo!«

Otec v ňom na svoje milosrdenstvo poukazuje. Veď On »neušetril vlastného Syna, ale vydal ho v obeť za nás všetkých.«⁽²⁾ Poukazuje však i na svoju nekonečnú spravodlivosť, lebo ani nad vlastným Synom sa nezľutoval: keď žiadal zadosťučinenie, »neušetril vlastného Syna«. Vidím z toho nesmiernu závažnosť hriechu, ktorý také zadosťučinenie vyžadoval. A nakoniec v Človeku »Ecce Homo« ako v zrkedle vidím i vlastné svedomie. Jeho rany — to moje hriechy, trnie — výčitky svedomia, stopy po opľuvaní — ohavnosť hriechu, ktorý, ak je smrteľný, pozbaví dušu všetkej krásy a nádhery. Putá predstavujú otroctvo hriechu, trstina nestálosť ľudskej povahy. Áno, taký som úbohý, »ecce homo!«

Pomyslím si na posledný súd, keď ma ten »Ecce Homo« pred svoju súdnu stolicu predvolá. Vtedy Človek, ktorý tu stojí teraz pokorený, zjaví sa v plnej sláve. Nazriem i do pekla. »Hľa, človek«, kde sa až môže dostať po ceste vášní.

(²) Rím 8, 32.

3. Ježiš sa predstavuje: »Ecce Homo!«

V nebi sa nám predstaví raz ako odmena a potešenie víťazov. Tu na zemi predstavuje sa ako človek, krv z našej krvi a kosť z našej kosti. Ako človek, ktorý spolu s nami bojuje, je pokúšaný a trpí, ako spolucestujúci, vodca a vzor. Boh prestal v ňom byť neprístupnou a hroznou Bytosťou. »Hľa, človek«, »ktorý bol vo všetkom podobne skúšaný, ale bez hriechu.«⁽³⁾

V takom poľutovaniahodnom stave trpel Pán Ježiš za všetky slabosti a hriechy, ktoré my jednoducho svojej ľudskej prirodzenosti pripisujeme: »Veď som iba človek!« Veď kňaz a rehoľník je tiež len človek!« Z činov, ktorými Stvoriteľa urážame, ospravedľňujeme sa svojou ľudskou prirodzenosťou, ako by sme mu vyčítali, že nás stvoril tak nedokonalých.

A okrem toho: Kristus i v svojom mystickom tele, v Cirkvi i vo veriacich a kňazoch, ostal človekom. To je nesporné, treba to len pochopiť. Nesmieme zabúdať že i Cirkev je v určitom smysle Boho-človek.

---

(3) Žid 4, 15.

Má svoje nepopierateľné božské rysy: jej učenie a jej výchovné prostriedky. A preto moja vernosť k Cirkvi nesmie zakolísať, ani vtedy, keď sa v jej skutkoch prípadne i ľudské slabosti prejavujú. Osvietený a pobožný kresťan sa nikdy nepohorší. Snaží sa zotrieť s Kristovej tváre krv a špinu, obviazať a pozakrývať jeho rany, aby sa k nim muchy, idúce za každým hnisom, nedostali. Ten, ktorý sa i pritom stotožňuje s Cirkvou, bude nám za to poďačný. I keď ho tieto chyby a nedostatky trápia, neprestáva milovať.

Rozhovor s »Človekom«. Klaniam sa mu, modlím sa a potešujem ho. Ubezpečujem ho, že i keď je teraz tak pokorený, uznávam v ňom »cestu, pravdu i život.«⁽⁴⁾

⁽⁴⁾ Jn 14, 6.

XXVII.

Trstina v ruke Kristovej.

Prvé prípravné cvičenie. Toto rozjímanie je prehlbením predchádzajúcich dvoch rozjímaní. Text sv. evanjelia: »Vyzliekli ho a zahalili do šarlátového plášťa. Uplietli veniec z tŕnia, položili mu ho na hlavu a do pravej ruky mu dali trstinu. Potom padali pred ním na kolena a posmievali sa mu slovami: Zdrav. buď, kráľ židovský!«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej ako v predošlých dvoch rozjímaniach. Podľa Emmerichovej Ježiš mal v ruke trstinovú berlu i vtedy, keď ho Pilát národu slovami: »Hľa, ten človek!« ukázal.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby ma svojou trstinou predovšetkým z dvoch duševných nemocí, zo slabosti a nestálosti vyliečil.

**L. Trstinová berla v rukách Kristových
lieči našu pýchu a oddanosť stvoreniam.**

Trstinová palica bola daná Ježišovi na posmech: »Hľa, to je tvoje smiešne krá-

---

(1) Mt 27, 28—29.

ľovstvo!« Tak chcel trpieť Ježiš za tvoje chorobné ambície. Za tvoju smiešnu túžbu po moci a sláve. »Pyšný človek je — hovorí Meschler — ako blázon, ktorý sedí na smetisku a myslí si, že je kráľom.«

A čím si ty? Si stvorenie a ako také púhe nič, nad každé pomyslenie. Tvoje bytie a život závisí celkom od Boha, visí ako na nitke. Bez Boha ani oko nezažmúriš, ani ruku nezdvihneš; bez Boha ani slovo nevieš povedať. Ale i v porovnaní s inými si nula. Veď koľkí ťa predstihujú mocou, krásou a múdrosťou. Si ako list stromu v pralese, ako zrnko piesku na púšti. Poznaj sa! A čo z teba bude v hrobe? Buď teda ponížený a nerob sa smiešnym svojou pýchou a vystatovaním sa. Tvoja ničotnosť je dostatočným dôvodom, aby si berlu, riadiacu tvoje osudy, ponechal Bohu, aby si sa za správcu svojho osudu nenatískal, lebo svoj osud vedel by si riadiť iba prázdnu trstinou v ruke, ktorá sa ti pri prvej búrke poláme. Tí, čo sa zpod právomoci Kristovej odťahujú, hovoriac, že »nechceme, aby on kráľoval nad nami«,⁽²⁾ veľkému sklamaniu idú v ústrety. Ich dô-

---

(2) Lk 19. 14.

vera v stvorenie zlomí sa ako trstina a poraní im ruky i srdcia.

Kto sám chce byť pánom svojho osudu a nemá v sebe svätej ľahostajnosti, nenájde útechy, keď ho raz stvorenia opustia. A stane sa tak určite, najneskoršie v hodinu smrti. Chcem preto, Ježišu, aby si panoval nad nami. Tak chcem žiť a umierať, ako si to ty zariadil.

2. Trstina v ruke Kristovej lieči našu slabosť.

Aký krehký je človek! I závan najmenšieho pokušenia vyruší ho z rovnováhy. Videli sme, ako sa lámaly cedrové stromy, v sile a svätosti ktorých nikdy sme sa neodvážili zapochybovať. Polámaly sa ako trstina. Lebo ani múdrosť, ani vek alebo veda, ba ani svätosť, ak len nespočíva na pevných základoch pokory, nikoho nezachráni. A Ježiš s trstinou v rukách nás posilňuje. Upozorňuje nás, že on je jediný, na ktorého sa vždy môžeme spoľahnúť. On, ktorý »nalomenú trstinu nedolomí a hasnúci knôt nedohasí... a v jeho meno budú dúfať národy.«⁽³⁾

---

(3) Mt 12, 20—21.

3. Trstina v ruke Kristovej lieči našu nestálosť.

Povahu svojho predchodcu, sv. Jána Krstiteľa Ježiš raz krásnymi slovami opísal: »Čo ste vyšli na púšť vidieť? Azda trstinu vetrom klátenú?« A teraz tá trstina, symbol nestálosti a slabosti dostáva sa do rúk Kristových. Drží ju pevne, aby odpykal za hanbu, ktorú božej sláve nestálosť jeho verných spôsobuje. Sv. Margite Alacoque sa Pán Ježiš sťažuje predovšetkým na nestálosť jemu zasvätených duší. A či nemá dosť príčin, aby sa i na mňa posťažoval? Koľko sľubov, koľko dobrých úmyslov, koľko »pevných« predsavzatí ostalo s mojej strany nesplnených? A čo je toho príčinou? Slabá vôľa, ktorú sebazapieraním málo upevňujem. Ďalej falošná sebaláska, ktorá vždy nájde príčinu, aby som dobrú vec nedokončil, aby som porušil disciplínu, denný poriadok a program, a to i vtedy, keď pri duchovných cvičeniach mohol som sa presvedčiť, že bez sebazaprenia ostanem vždy iba trstinou, ktorou i menší vetrík nálady, vrtochu a ľudského ohľadu ľahko zakolíše.

Každé nedodrhané predsavzatie alebo sľub je úderom do tváre Ježišovej.

Rozhovor s Pánom. Dobrotivý Pane, vezmi ma raz, ako tú trstinu, pevne do ruky a drž ma stále svojou silnou rukou. Posilni ma svojou svätou milosťou, aby som myslel len na teba, aby som okrem teba nič nevedel milovať.

Štvrtý týždeň pôstny.

UTOROK.

XXVIII.

»My máme zákon.«

Prvé prípravné cvičenie. Dej. Židia vycítili, že u Piláta s politickou obžalobou nepochodia. Skúšajú to s obžalobou náboženskou: »My máme zákon a podľa toho zákona musí zomrieť, lebo sa vydával za Syna Božieho!«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto ako v predošlom rozjimaní. Zpod terasy počul frenetický rev Židov: »Preč s ním! Ukrižuj ho!« Ježiš to spokojne počúva. Pilát si však nevie rady. Vyjednáva tu s kňazmi, tu s ľudom, ktorý — vi-

---

⁽¹⁾ Jn 19, 7.

diac Pilátovu nerozhodnosť a váhanie — je neústupný. V tom prichádza veľkňaz s doteraz zatajovanou žalobou: »My máme zákon...« Pilát sa nafašá. Odvádza Ježiša do zvláštnej miestnosti a s poverčivým strachom sa ho vypytuje na jeho pôvod. Ježiš však, ako na vec, ktorá sem nepatrí, neodpovedá.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím si milosť, vedieť sa riadiť vždy a výlučne spravodlivým zákonom Kristovým a nie zákonom vášní.

1. »Ukrižuj ho, ukrižuj!«^(*)

Keď bol Pilát predstavil »Človeka« národu, dav — ako divá zver, — zareval: »Ukrižuj ho, ukrižuj!« Pozorujem, ako sa najsvätejšie Srdce Ježišovo sviera žiaľom a úzkosťou. Ani nie tak smrteľná úzkosť — veď na to bol pripravený — ako skôr nevďačnosť ho zarmucuje. Bolí nás, keď nami ľudia opovrhujú, keď nás nenávidia. Ešte viac bolí, keď za to, alebo práve preto, že sme robili dobro, siahajú nám na život. Ľud je ako blázon, mstiaci sa na lekárovi a ošetrovateľovi jeho nemoci. Aká to nevďačnosť! Nevďačné srdce nie je schopné na nič šľachetného a pekného.

(*) Jn 19, 6.

Keď povieš o niekom, že je nevďačný, povedal si o ňom to najhoršie. Koľko dobra dostalo sa tomu národu od Božieho Slova, ktorého právom vidíme v Anjelovi úmluvy už v Starom zákone. A keď sa Slovo vtelilo a stalo sa človekom, celý svoj život predovšetkým tomu národu zasvätilo. Kŕmilo ho, uzdravovalo, kriesilo mŕtvych, z jeho radov si vyberalo učeníkov i apoštolov. A vďaka? »Ukrižuj ho!«

I ja som toľko dobrého dostal od Krista. Moje bytie a život je ako vešiak v čakárni večnosti, v tuzemskom živote, na ktorý si časné a večné dary od Boha odkladám. Div neklesnem pod ťarchou toľkých dobrodení! A moja odpoveď? Každý môj ťažký hriech je volaním: »Ukrižuj ho!«

S druhej strany sa však nemám čo diviť, keď svet, ktorý vedel Syna Božieho ukrižovať, i ku mne je často nevďačný: »Učeník nie je nad svojho učiteľa.«⁽³⁾

2. »Vezmite si ho vy a ukrižujte!«⁽⁴⁾

Pilát vydal konečne Ježiša do rúk nepriateľov. Robte s ním, čo chcete, ale mňa

⁽³⁾ Mt 10, 24.

⁽⁴⁾ Jn 19, 6

do toho nemiešajte! Krista teda nik nechce. Každý by sa ho rád zbavil. Je ľudom na ľarchu. O koľko, vraj, šťastnejší by bol život bez neho — hovorí a myslí si nejeden. Prečo? Lebo »Nemyslíte si, že som prišiel pokoj priniesť na zem. Neprišiel som pokoj priniesť, ale meč. Prišiel som odlúčiť syna od otca, dcéru od matky, nevestu od svokry...«,⁽⁵⁾ hovorí Kristus. Prichádza s takými požiadavkami, že kto viac miluje otca alebo matku, ako jeho, nie je ho hoden. A túto lásku treba prípadne i obetovaním vlastného života dokázať.⁽⁶⁾ A keď sa raz Kristus do ľudského srdca dostane, prináša i trňovú korunu, ktorou doráňa to srdce... Preto je Kristus nesympatický každému, kto ho n a o z a j nepozná... A ja?

3. »My máme zákon a podľa toho zákona musí zomrieť.«⁽⁷⁾

Hriešnik rád ospravedľňuje svoj hriech a nepravosť. Aby sa nemusel hanbiť, z nepravosti urobí zákon. Z nepravosti zásadu

---

⁽⁵⁾ Mt 10, 34—35.   ⁽⁷⁾ Jn 19, 7.

⁽⁶⁾ Srovn. Mt 10, 37—39.

a princíp. Tak vzniká »zákon tela«, »zákon prírody«, »zákon sveta«. Ježiš musí zomrieť, lebo jeho zákon s tými zákonmi nijako sa nesrovnáva. A on nepozná kompromisu, je neústupný. Musí zomrieť ako revolucionár a burič.

I ja si musím vybrať. Alebo prijmem zákon Kristov bez výhrady a pridám sa k tým, čo »ukrižovali svoje telo aj s jeho náruživosťami a žiadosťami«⁽⁸⁾, alebo sa budem riadiť zákonom tela spolu s tými, čo »opätovne ukrižujú Syna Božieho a vystavujú ho posmechu«.⁽⁹⁾

»My máme zákon!« Na to nikdy nesmiem zabúdať. Mám zákon Kristov, zákon dokonalosti a svätosti. Podľa toho zákona mám v sebe ukrižovať telo spolu s jeho žiadosťami a náruživosťami. A tento zákon treba do poslednej litery zachovať. Nesmiem zpod neho hľadať kľukaté východiská a vytáčky, ani si ho všelijak vykladať, ale všetko zachovať tak, »ako predpisuje zákon Pánov.«⁽¹⁰⁾

Nesmie ma pri tom mýliť, že priemerní ľudia inakšie smýšľajú. Ja idem s tými

---

(8) Gal 5, 24.

(10) Lk 2, 23.

(9) Zid 6, 6.

nemnohými, čo vchádzajú tesnou bránou a idú úzkou cestou dokonalosti.⁽¹¹⁾

Rozhovor s Ježišom. Sľubujem, že verne zachovám jeho zákony a predpisy a prosím, aby som v tom duchu vedel vytrvať.

Štvrtý týždeň pôstny.

STREDA.

XXIX.

»Ak ho prepustíš, nie si priateľom cisárovým.«⁽¹⁾

Prvé prípravné cvičenie. Po skončení výsluchu vo vládnej budove poverčivý a naľakaný Pilát bol presvedčený, že Ježiš je nevinný. »Od tej chvíle sa Pilát usiloval prepustiť Ježiša, ale Židia krikom volali: Ak ho prepustíš, nie si priateľom cisárovým.«⁽²⁾

Druhé prípravné cvičenie. Dej: Pred vládnu budovu plno ľudí. Pokročilá doba ťa zväčšuje netrpelivosť davu. Veľkňazi prichádzajú s posledným — a ako Piláta poznajú — s najúčin-

⁽¹¹⁾ Srovn. Mt 7, 14.

⁽²⁾ Jn 19, 12.

⁽¹⁾ Jn 19, 12.

nejším argumentom. Nahuckaný dav stále hlasnejšie volá: Obžalujeme Ťa u cisára! Nie si priateľom cisárovým, keď nechceš odsúdiť rebelanta, ktorý sa za kráľa vyhlasuje. A meno cisárovo v spojení s obžalobou zaúčinkovalo. Pilát mlčí. Myslí na cisára Tiberia a poddáva sa. Niekoľkými irónickými poznámkami pokúsi sa ešte získať akési zadosťučinenie, ale Židia sú už istí, že vyhrali.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím od Pána milosti, aby ma strach pred ľuďmi a ľudské ohľady s pravej cesty nikdy neodvrátili.

1. »Keď ho prepustiš, nie si priateľom cisárovým.«

Židovská rafinovanosť natrafila konečne na slabú stránku Rímana. A zaútočí. Piláta treba nastrašiť, a zbabelý, nekonzekventný slaboch sa podá. V strachu o svoje ambície, o kariéru, pre malicherné záujmy často sme hotoví robiť proti vlastnému presvedčeniu. Človek pre stvorenie zanecháva Stvoriteľa. A často ide o veci, naozaj, malicherné, ako o priazeň vrchnosti, o lásku »verejnej mienky«, o priateľstvo. Tie ľudské ohľady! Koľké duše si už na nich polámaly krídla, koľko šľachetných úmyslov na nich stroskotalo!

Koľko je ľuďí, ktorí sa neodvážia žiť celkom Bohu, dodržať príkazv a predpisy, len preto, že čo by si ľudia pomysleli.

Všade nájdeme jednotlivcov, ktorí na ospravedlnenie svojej lenivosti každého len podozrievajú, každé ušľachtilé snaženie ironickým úsmevom doprevádzajú a pobožného za farizeja, za svätuškára vyhlasujú. Sú to najnebezpečnejší banditi a piráti božieho Kráľovstva. Na nich, naozaj, sa vzťahujú slová »bēda vām . . . lebo zatvárate pred ľuďmi kráľovstvo nebeské.«⁽³⁾

Prvým pravidlom dokonalého života je preto heslo: nedbať na mienku ľudí. Keď ideme za dokonalosťou, dbajme len na Boha a dívajme sa na večnosť, tak ako námorník hľadá len na nebo. Čo mi pomôžu v hodine smrti ľudia, na mienke a milosti ktorých mi tak záleží? Čo získal Pilát svojou nerozhodnosťou a svojou obetou, aby si získal milosť cisárovi? Nič nezískal, ale všetko stratil. O niekoľko rokov cisár Caligulla prepustil ho z úradu a Pilát vo vyhnanstve, podľa niektorých samovraždou skončil svoj život.

---

(3) Mt 23, 13.

2. »Hľa, váš kráľ!«⁽⁴⁾

Tieto slová vyjadrovaly Pilátovu nenávisť ku všetkým Židom. Hľa, taký úbohý je váš kráľ! Ani si nezasluhujete iného. Ním ma chcete strašiť? Ten by chcel konkurovať cisárovi? . . . Pre mňa je to novou príležitosťou, aby som ho uznal za kráľa, aby som sa mu poklonil. Áno, on je mojím milovaným kráľom. Nezapriem ho nikdy a vyznám ho pred ľuďmi, aby ma i on vyznal pred Otcom.⁽⁵⁾

3. »Nemáme kráľa, iba cisára.«⁽⁶⁾

Na ironickú otázku Pilátovu: »Vášho kráľa mám dať ukrižovať?« Židia vyhlasujú: »Nemáme kráľa, iba cisára!«

Hrozné to prehlásenie! Zriekaťú sa ním všetkých národných práv, všetkých nádeí. Márne sa búrili proti Rímu, márnny bol i odpor proti cisárovi, ktorý ich pozbavil národnej samobytnosti. Keď išlo o Ježiša, o jeho zničenie, zapreli minulosť, zapreli vlasť, česť i samo spasenie. Taká je vášeň! A to sa neustále opakuje i do-

---

⁽⁴⁾ Jn 19, 14.

⁽⁵⁾ Jn 19, 15.

⁽⁶⁾ Srovn. Mt 10, 32.

dnes. Keď ide o útok na Cirkev, je dobrý každý prostriedok. Odpadlíci boli vždy hotoví spojiť sa s pohanmi, ba i na vlasti-zradu, len aby Cirkvi uškodili. Voltairovi samým diablom vnuknuté heslo: »Zničte toho naničhodníka (Ježiša, Cirkev)!« platí i dodnes. Odpadlíci a apostati obetujú všetko sväté a ideálne, aby sa stali otrokmi vášni. Židia, len preto, aby sa zpod ľahučkého jarma Kristovho vyslobodili, uznávajú cisára. A ten, naozaj, prišiel a celú krajinu srovnal so zemou. A národ bez vlasti, bez kráľa nenachádza pokoja . . .

Lebo boj s Pánom Bohom prináša len sklamanie, nešťastie a hanbu. Kto nechce slúžiť Bohu, bude slúžiť peklu, hriechu a vášni.

Rozhovor s Pánom. Obetujem sa Kristu Kráľovi a ostanem mu vždy verný. Prosím od neho milosti, aby som vedel povzniesť sa nad ľudské ohľady, lebo viem, že »ak by som sa chcel ľuďom páčiť, nebol by som služobníkom Kristovým.«⁽⁷⁾

---

(7) Gal 1, 10.

XXX.

Rozsudok.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Keď Pilát videl, že nič nepomôže, ba že pobúrenie ešte vzrastá, vzal vodu, umyl si pred zástupom ruky a vyhlásil: Nemám viny na krvi toho spravodlivého. A všetok ľud odpovedal: Jeho krv na nás a na naše deti.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Pilát si obliekol úradné rúcho, sadol na kreslo v kamennej dvorane, ktorá sa volala Gabata a dal si predviesť Ježiša. Ježiš prichádza ešte v šarlátovom plášti, s trňovou korunou na hlave a s poviazanými rukami. Postavili ho medzi dvoch lotrov. Tí boli už skorej odsúdení, ale popravu odložili, aby ich ukrižovali naraz s Ježišom, aby tak jeho potupa bola tým väčšia. A Pilát vynáša rozsudok smrti.

Tretie prípravné cvičenie. Prosim Pána Ježiša, aby jeho svätá krv »nebola mi na súdenie a odsúdenie, ale nech mi z jeho dobrotivosti slúži na ochranu ducha i tela.«

⁽¹⁾ Mt 27, 24—25.

1. Nemám viny na krvi tohto spravodlivého.⁽²⁾

Pilát si umyl ruky, čím podľa vtedajšieho zvyku zdôraznil, že nemá viny na krvi toho spravodlivého. Keď sa niekto vyhovára, i teraz hovoríme, že sa umýva.

Pred ľuďmi mohla byť táto ceremónia účinná, ale nie pred Bohom, ktorý »hľadi na srdce«.⁽³⁾

Čo ti je platná vonkajšia pobožnosť, svedomitosť a »úzkostlivá« presnosť, keď v srdci neideš s Bohom a neoddáš mu, čo jeho je. Je to iba ako imitácia, napodobnenina, nemajúca umeleckej ceny. Boh, ktorý sa vyzná v ľuďoch, za nič to necení.

Povolanie, ktorému celým svojím životom nedám patričnú náplň, radšej nech si ani nevolím.

Tu sa natíska otázka osobnej zodpovednosti. Pilát, i keď nebol tak hriešny ako Židia, ktorí ho vlastne na podlé jednanie naviedli, obradným umývaním rúk sa nevyhol zodpovednosti. Bol nespravodlivý a bol príčinou Kristovho nesmierneho utr-

---

⁽²⁾ Mt 27, 24.

⁽³⁾ 1 Kr 16, 7.

pénia. Takú vinu niekoľko kvapiek vody nemôže odčiniť.

Áni my sa nemôžeme zbaviť zodpovednosti frázami alebo výhovorkami, ako: Nemám dost času, nechce sa mi, nie som na to schopný, zabudol som, ostýcham sa ho napomenúť atď. Lebo »z ruky muža a jeho brata vyhľadávať budem dušu človeka.«⁽⁴⁾.

Kto nemôže alebo nechce vykonať, čo vykonať treba, nech sa zriekne zodpovednej funkcie, lebo potom, pred Božským Sudcom, márne si bude umývať ruky.

... 2. Jeho krv na nás a na naše deti.«⁽⁵⁾

2. »Jeho krv na nás a na naše deti.«⁽⁵⁾

Židia nie sú tak škrupulózni, ako pohan, ktorý sa všemožne snaží, uniknúť zodpovednosti za krv. Ľud nedbá a berie na seba kliatbu, lebo »rád mal kliatbu i príde na neho: a nechcel požehnanie i vzdialilo sa od neho. Obliekol sa do kliatby ako do odevu; a vošla ako voda do vnútorností jeho, a ako olej do jeho kostí.«⁽⁶⁾

A kliatba účinkuje i dodnes. Čo je im platné bohatstvo, moc a sláva, keď »až

(4) Gen 9, 5.

(5) Z 108, 18.

(6) Mt 27, 25.

podnes... závoj zahaľuje ich srdcia«⁽⁷⁾
Kedyže sa Izrael »obrátí k Pánovi a zá-
voj sa odhalí«?⁽⁸⁾

My však s povďačným srdcom môžeme povedať, že »jeho krv na nás«. Nech je a nech ostane. Nech nás poumýva, nech nám pomaže smysly, dušu a schopnosti. Nech nás živí, ochraňuje a nech je nám požehnaním a uzdravením.

3. Rozsudok.

Pilát vydal Krista Židom, aby ho ukrižovali. Kniežatá a zákonníci jasajú. Panna Mária a niekoľko verných, ktorí všetko zďaleka pozorovali, sú zarmútení. A Ježiš spokojne, s oddanosťou prijíma rozsudok z rúk nebeského Otca. Schvaľuje ho a dobrovoľne sa mu podriaďuje...

Taký bol teda priebeh toho cirkevno-politického súdneho rokovania. Od začiatku až do konca komédia a výsmech všetkého práva a spravodlivosti. A Ježiš sa nebráni. I keď sa niekedy ozve, robí to vždy skromne, s rozvahou. Ale svetská moc, ktorej povinnosťou bolo chrániť spravodlivosť, vydala ho na pospas.

⁽⁷⁾ 2 Kor 3, 15.

⁽⁸⁾ 2 Kor 3, 16.

Ci si vieme predstaviť skvelejší príklad. Naučme sa, že nemáme brať stály ohľad na svet, len aby sme sa svetu zapáčili. Ne-
treba sa nadmieru brániť. A keď sa už bránime, robme tak skromne, aby sa i po-
kore niečo ušlo . . . Naučme sa, ako sa tre-
ba zachovať, keď sme obžalovaní, keď nás
vypočúvajú, na zodpovednosť ťahajú, keď
proti nám falošných svedkov predvádzajú,
keď nás nechcú vypočuť alebo keď sa
i naši predstavení proti nám obrátili. I vte-
dy máme zachovať rozvahu a vznešenosť.
Nemáme sa neustále sťažovať, stále prote-
stovať, žiadať satisfakciu. Učme sa od Spa-
siteľa! Nikdy si nežiadajme, aby s nami
zaobchodili lepšie ako s ním, aby nám bo-
lo lepšie než jemu. Ježiš prišiel o česť
pred svetom, a my ju tak húževnate vy-
hľadávame. Nech nás osud Ježišov poteší.
Tak budeme jeho skutočnými učeníkmi,
tak v sebe premôžeme skazenú prírodu
a vytvoríme v sebe Kristovo kráľovstvo.

Rozhovor s Kristom podľa lát-
ky tohto rozjímania. Vypýtam si od neho
pravého, nefalšovaného ducha skromnosti
a pokory, ktorý každé poníženie a pokore-
nie radostne vie znášať.

KRÍŽOVÁ CESTA.

XXXI.

Kristus prijíma a nesie svoj kríž.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Sám si niesol kríž a išiel na miesto, ktoré sa volá Lebečné, po židovsky Golgota.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Podľa orientálnych zvyklostí vyneseny rozsudok mal byť vzápätí vykonaný. Strhli teda s Ježiša šarlátové rúcho a obliekli ho do viastných šiat. Doviekli i kríž, pozostávajúci z dvoch hrubo otesaných brvien. Ježiš, ako človek sa naľakal, ale prijíma kríž s úctou, bozká ho ako dar nebeského Otca... Tak sa začala krížová cesta od hradu Antonia až na popravište. Bolo to sotva viac ako 1000 krokov, cesta asi na pol hodiny. Okolnosti ju však predĺžily a učinily ju bolestnou. Stratou krvi a prebdenou nocou vyčerpaný Kristus nevládze. S krížom na pleci — podľa podania až sedem rás padol. A po ceste stretáva sa iba s netečnosťou, nenávisťou, ba škodoradosťou.

---

(1) Jn 19, 17.

Prečítajte prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša, aby ma poučil, ako mám niesť svoj kríž.

1. Ježiš berie svoj kríž na seba.

Ako prijal Ježiš svoj kríž? Podľa ľudskej prirodzenosti dozaista s hrôzou, odporom a strachom. Veď kríž bol stelesnením všetkých útrap a pokorenia. V duchu ale prijal kríž oddane, s úctou, ba s radosťou a túžbou. Videl ďalej od kríža. Videl do večných, múdrych a dobrotivých plánov Božích. Videl i do večnosti... Kríž mu bol prostriedkom všetkého dobra, slávy a radosti pre neho i pre jeho verných... Tak sa dívali na kríž svätí. Sv. apoštol Andrej, veľký ctiteľ kríža, keď spatril na popravišti svoj kríž, zvolal: »Ó, dobrotivý kríž, dotykom údov Kristových preslávенý. Kríž, po ktorom tak dlho túžim, ktorý tak milujem a vyhľadávam, vezmi si ma a vráť ma môjmu Stvoriteľovi.« A celé dva dni kázal s kríža o Kristovi, o jeho učení, kým nevystúpil s kríža do neba. Traja japonskí hrdinovia, jezuiti Pavol, Ján a Jakub, prv než by ich boli ukrižovali, s hlbokou oddanosťou pozdravili svoje kríže, na ktorých bolo im súdené zo-

mrieť. Príklad Kráľa všetkých mučeníkov a jeho milosť spravily z nich hrdinov.

2. Ako niesol Kristus svoj kríž?

a) Potupený. Veď cesta krížová bola cestou »zločince« na popravište. Dali mu i tabuľu s nápisom: Kráľ židovský. A na čelo nevyvrátenú žalobu: Vlastizradca, Rúhač. Zpomedzi zločincov najnebezpečnejší. Ide na smrť nenávidený, opustený, oplúvaný. Kto by nepadol pod takou farchou?

b) V bolestiach. I keď kríž nebol fyzicky veľmi ťažký, ako sme v prípravnom cvičení videli, hriechy naše ho zaťažily.

c) Nikde sa nestretol so súcitom. Nedopriali mu odpočinku. Človek pomáha i dobytku, keď vidí, že ďalej nemôže. Ale pre Ježiša nebolo zmilovania. I keď neskoršie Šimona Cirenejského prinútili, aby mu pomohol, to iba preto, aby nezomrel po ceste a neušiel mukám na kríži . . .

d) Pri všetkom tom ide Ježiš i keď nie rezko, ale dôstojne a veľkodušne nesie svoj kríž.

3. Ako mám niesť svoj kríž?

Musím si najprv uvedomiť, čo je pre mňa vlastne krížom. Mojim krížom je po-

kánie, potlačovanie vášní, poslušnosť, spoločný život, plnenie povinností môjho povolania a všetky vnútorné i vonkajšie utrpenia.

Ani na to nemám zabúdať, že keď si chcem zachrániť dušu, mám niesť svoj kríž. Lebo, »kto nenesie svoj kríž a nenasleduje ma, nemôže byť mojim učeníkom«^(*) — hovorí Kristus. Záleží však predovšetkým na tom, ako ten kríž nesiem.

Mám ho niesť dobre. A dobre ho nosím vtedy,

a) keď ho nosím pre Ježiša, z nadprirodzených pohnútok;

b) keď ho nosím s Ježišom, keď ho nosím s Ježišom duchovne spojený;

c) keď ho nosím podľa príkladu Ježišovho, tak ako ho on niesol.

Pôjdem so svojím krížom i keď nie rezko, nie s nadšením, ako mnohí mučeníci do arény, ale podľa príkladu, ktorý mi dal Ježiš, dôstojne, s pevným duchom, s milujúcim srdcom a vytrvám až do posledného dychu. Krížovú cestu nemožno obísť. Ňou

---

(*) Lk 14, 27.

musí každý prejsť. Od tej doby, čo prvý človek vykročil z raja, všetci ideme krížovou cestou. Ale nie jednako. I v sprievode Ježišom boli ľahostajní Rimanovia, zúfalí lotri, bezcitní kati, donútený Šimon Cyrenejský i plačúce ženy a nariekajúca Magdaléna. Bolestná Panna Mária i sv. Ján. Všetci idú krížovou cestou, ale každý po svojom.

A ja? Pôjdem za svojím Pánom a Učiteľom, upriem svoj zrak na neho, na večnosť a na nič iné. Lebo sú takí, čo stále na svoj kríž pozerajú: tí sú nespokojní, maloverní a stále iba reptajú. Sú i takí, čo jedným okom pozrú sa občas i na nebo, ale sú nestáli: raz sa uspokojia, raz opäť zúfajú. Sú však i takí, čo sa na svoj kríž ani nepozrú, dívajú sa len na nebo, a tí sú šťastliví. Sú šťastní, že majú svoj kríž, žiadajú si iba to, aby bol čo najťažší a najdlhší. Títo jasajú a Bohu ďakujú. Prečo by som nebol jedným z nich? Naučím sa pozerieť na nebo a ťažký problém kríža bude pre mňa vyriešený. Tak mi nastane nové, krajšie obdobie života, pre ktoré sa vyplatí žiť . . .

Rozhovor s Pánom. Prosím Pána Ježiša, aby ma prijal do školy kríža a naučil ma

poznať cenu kríža. Nech ma zasväti do tajomstva kríža a nech ma naučí láske ku krížu, nech ma opojí vínom svojej lásky, aby som sa odhodlal na cestu za ním a na tejto ceste aby som vytrval.

Štvrtý týždeň pôstny.

SOBOTA.

XXXII.

Šimona Cyreneiského donútili, aby niesol kríž Kristov.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Keď ho viedli, pristavili istého Šimona Cyrenejského, čo prichádzal s poľa, a položili naň kríž, aby ho niesol za Ježišom.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. Ježiš s krížom na pleciach prechádza tmavými, kričovými uličkami jeruzalemskými. Pod farchou viac ráz padol a márne vystieral ruku o pomoc. Iba nadávkami a bitím ho povzbudzujú. Pri jednom takom páde stretol sa so svojou Matkou; Mária mu chcela pomôcť povstať, ale odsotili ju. Pri ďalšom páde už ani vstať nemôže. Tu židia

---

⁽¹⁾ Lk 23, 26.

prichytili silného, asi 40-ročného muža, vracajúceho sa z práce na poli. Podľa obleku nevyzeral ako Žid; bol to robotník. Toho dovliekli k Ježišovi, aby mu pomohol. Zo začiatku protestuje, vyhovára sa, ale nakoniec, donútený, chytá sa kríža a pomáha.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša, aby som niesol svoj kríž nie z donútenia, ako Šimon, ale dobrovoľne a z lásky.

1. Pod ťarchou kríža Ježiš viac rás padá.

Nie div, že padol. O rozmeroch a váhe kríža treba predpokladať, že bol aspoň tak veľký a masívny, aby uniesol telo ukrižovaného. Ježiš ho ani nenesie, ale skôr ťahá. Každé trhnutie na nerovnej dlažbe poriadne zabolí; zvlášť vtedy, keď horné rameno kríža udrie ho po trňovej korune a tá sa vráza do hlavy, spôsobuje mu neznesiteľné bolesti.

Tento obraz mám mať pred očima, keď sa mi pozdáva, že som preťažený, že moji predstavení nemajú so mnou súcitú a uznania. Vtedy sa pozriem na Krista. Či on nebol preťažený? A mal s ním niekto súcit? Či by som sa nehanbil, keby mi bolo lepšie, ako jemu? Pritom si tiež uvedo-

mim, že hriech to bol, ktorý váhu kríža znemožňoval. Aká to bezcitnosť, kríž Kristov ešte ďalšími hriechmi zafarbovať. Aká to trúfalosť, zväčšovať utrpenie tomu, ktorý raz bude mojím Sudcom . . .

2. Židia sa postarali o pomoc.

Postarali sa o pomoc nie zo súcitu, ale z krutosti. Ježiš mal zomrieť na kríži v potupe a nie skorej. A Ježiš je poslušný. Časť bremena prepustil inému. I ja mu pomôžem, keď

a) sa polepším, keď znižujem v sebe chyby a ich počet;

b) keď pomáham bližnému, keď ho potešujem a zbavujem farchy;

c) keď pracujem na spáse duší. Lebo starosť o duše na božského Pastiera najviac doliehala. Aký je mi povďačný, keď sa s ním o túto starosť podelím;

d) keď vlastný kríž nesiem s väčšou oddanosťou a trpezlivosťou.

Moja pomoc Ježišovi je nie iba symbolická, ale skutočná. Veď Ježiš na krížovej ceste vedel a predvídal, kto a ako — až do konca sveta — poniesie svoj kríž. Vedel,

kto bude vytrvalý, kto s ním bude mať súcit. A to ho tešilo a posilňovalo. Keď som teda dnes trpezlivý, keď trpím alebo pracujem, viem, že pomáham Ježišovi v nosení kríža. Aká to útecha, aký to prameň sily a útechy i pre mňa!

3. Šimon pomáha z donútenia.

Kristovi v nesení kríža nik nechcel pomáhať dobrovoľne. Každý sa odťahoval. Bolo treba donútiť človeka, ktorý sa práve naskytol. Šimonove deti Alexander a Rufus — podľa Emmerichovej — keď videli, aká potupa stihla ich otca, dali sa do plaču. Veď tým boli i oni biľagovaní. Aké nešťastie! A predsa nie! Táto zdánlivá náhoda bola pre Šimona najväčším šťastím, za ktoré i dodnes ďakuje Prozreteľnosti. Čo by bolo hývalo zo Šimona, keby sa bol »náhodou« nestretol s Kristom, keby ho neboli donútili, aby pomohol? Nik by o ňom nebol vedel. A tak ho pozná každé dieťa. Poznáme ho, vieme, odkiaľ pochádza. Stal sa kresťanom, ba podľa niektorých i biskupom a mučeníkom. I jeho synovia sú známi. Svätý Pavol Rufa ako »vyvoleného v Pánu« a jeho matku ako

svoju matku spomína.^(*) A aká je ich odmena v nebi! A to všetko prečo? Lebo Šimon, i keď len z donútenia, pomohol Kristovi v nesení kríža. O koľko slávnejšie a spásonosnejšie je nosiť kríž Kristov dobrovoľne, z lásky, s nadšením.

Prenesenie ťarchv kríža na pohana má i svoj mystický význam. Symbolizuje prechod kríža so Židov na pohanov, na našich predkov. Stali sme sa dedičmi kríža, zatiaľ čo Židia s odporom sa od neho odvracajú. A naši predkovia zakrátko pocítili jeho ťarchu. Na 15 miliónov mučeníkov sú zväčša pokrstení pohania. Vďaka Bohu! V božích rukách oheň, meč, ba i divoké šelmy skrotnú. Behom vekov často sa opakujúce krvavé kúpele kresťanstvo iba posilnilo. Za všetko nech je pochválený Pán Ježiš.

Rozhovor s Pánom. Obetujem sa mu slovami sv. Augustína: »Páľ ma a rež, Pane v tomto živote, iba vo večnosti maj so mnou sľutovanie!«

(*) Srovn. Rím 16, 13.

XXXIII.

Plačúce ženy na krížovej ceste.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Nasledoval ho ve ký zástup ľudu a žien, čo žalostily nad ním a oplakávaly ho. Tu sa Ježiš obrátil k nim a povedal: Dcéry jeruzalemské, neplačte nado mnou, ale plačte nad sebou a nad svojimi deťmi...«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej, ako v predošlom rozjímaní. Na ulici plno ľudu. Hodinu, poldruhej hodiny trvá už sprievod Židov, ktorí sa poschádzali na sviatky z celej krajiny. Hovoria rozličným nárečím, nosia rozličné kroje, ale smýšľanie všetkých je rovnaké. Nasleduje čata rímskych vojakov. Tí idú celkom ľahostajne, ich sa to všetko netýka. Za nimi Ježiš, už napolo mŕtvy. S námahou vlečie kríž. Hlava mu, pod tŕňovou korunou stále krváca. Je bledý. Okolo neho stráž, potom zas vojsko. Za nimi veľkňaz v skvostnom obradnom rúchu, v sprievode kňazstva. A ten, čo má na krku nápis »Kráľ židovský«, je ako by ozajstným krá-

---

⁽¹⁾ Lk 23, 27—28.

Iom. Zločinca na popravište ešte tak nikdy ne-
vyprevádzali.

Na tejto smutnej ceste Ježiš sa niekoľko rás
stretáva s pobožnými ženami, ktoré mali dosť
smelosti a neopustily ho. Dejiny vedia iba o jed-
nej skupine, ale sväté podanie spomína ešte dve
také skupiny. V prvej bola Panna Mária, v dru-
hej Serafia, neskoršie Veronika.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána, aby
som ho mohol na krížovej ceste verne nasledo-
vať a jeho obraz nech sa mi vtlačí do duše, ako
na šatku sv. Veroniky.

1. Ježiš stretáva Pannu Máriu.

Apoštolský Život vyrval Ježiša z rodin-
ného kruhu, pozbavil ho teploty mater-
ského srdca. Ježiš to niesol bolestne, ale
veľkodušne. Blížiace sa utrpenie a smrť
tento pocit ešte stupňovali. Ježiš a Mária
stretávajú sa na krížovej ceste. Pozrú si
do očí a povedia si tým všetko. »S Bo-
hom, do videnia!« V tom pohľade zračí
sa smrť, láska, vernosť a nesmierna bo-
lesť.

Nikdy nemôžem byť Panne Márii po-
vďačný za to, že i toto za mňa pretrpela.
Poprosím ju, aby mi pre ťažké chvíle ži-

vota vyprosila silu, vytrvalosť, trpezlivosť a veľkodušnosť. Lebo príde čas, keď si budem musieť uvedomiť, že i ja som človek, z mäsa a kostí, že potrebujem útechu a pomoc. Panna Mária, buď vtedy pri mne a daj mi pocítiť, že si mi Matkou.

2. Veronikina šatka.

Serafia so svojou dcéruškou, nesúc občerstvenie pre Ježiša, na príhodnom mieste pretrhla kordon vojakov a katov a dostala sa až k Spasiteľovi. Padla na kolená a slovami: »Dovoľ, aby som osušila tvár môjho Pána!« (Emmerichová) ponúkla mu svoju šatku. Ježiš jej vyhovie, poutiera si tvár podanou mu šatkou a ďakujúc vracia ju. K občerstveniu už nedošlo, lebo to strážcovia zabránili.

Serafia chytro schovala šatku, na ktorej — podľa podania — ostal verný obraz Ježišovej tváre. Ale tvár Kristova ešte silnejšie sa vtlačila do duše Serafie, ktorá od toho času právom nosí meno Veronika, t. j. »Pravý obraz.«

I moje srdce má byť také, ako šatka sv. Veroniky. Každá sv. omša, každé sv. prijímanie obnovuje vo mne bolestnú tvár

Spasiteľovu; lebo podľa sv. Pavla »keď jete tento chlieb a pijete tento kalich, zvestujete smrť Pánovu.«⁽²⁾

Nie je mi možné pozrieť na križ bez toho, aby sa vo mne neprehĺbil obraz Kristov, lebo »ktorých on predpoznal, tých aj predurčil, aby sa stali podobnými obrazu jeho Syna.«⁽³⁾

Dívam sa na tú božskú tvár. Ostré oko viery vidí ju i pod závojom Eucharistie . . .

3. Plačúce ženy.

Keď sa Ježiš obrátil k ženám, ktoré »žalostily nad ním a oplakávaly ho«, vyzval ich: »Neplačte nado mnou, ale plačte nad sebou a nad svojimi deťmi.«⁽⁴⁾ Nevytýka im, že plačú. Veď slzy, vyplakané nad Kristovým utrpením, sú skvosty milostí, ktoré očisťujú a zušľachťujú srdce. Upozorňuje však, že máme ísť až na koreň vecí, za príčinou jeho utrpenia. A tou príčinou je hriech a ten má byť predovšetkým oplakávaný. »Lebo keď toto robia

---

(2) 1 Kor 11, 26.

(4) Lk 23, 28.

(3) Rlm 8, 29.

so zeleným stromom, čo sa stane so suchým«,⁽⁶⁾ s hriešnikom?

I keď je moje utrpenie veľmi ťažké — hovorí tým Ježiš — čo je to v porovnaní s tým, čo čaká hriešnika vo večnosti, ak len neoľutuje svoje hriechy. Utrpenie Pánovo poukazuje tak na božiu spravodlivosť a na peklo. Beda tomu, kto čas, daný mu na pokánie, nevyužije a zneužije milosti. Moje slzy nad Ježišovým utrpením nemajú byť preto iba slzami súcitu, ale tiež slzami pokánia.

To žiada odo mňa Kristus, to mu uľaví a tak bude pre mňa jeho utrpenie spásnosné.

Rozhovor s Pánom. Prosím, aby mi svätá pamiatka jeho utrpenia pripomínala jeho spravodlivosť a milosrdenstvo. Nech ma zachráni od hriechu a zachová v svojej láske.

⁽⁶⁾ Lk 23, 31.

XXXIV.

Ukrižovanie.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjella: »A prišli na miesto, ktoré sa volá Golgota, čo znamená Lebečné miesto. I dali mu piť víno, smiešané so žlčou. Ale keď ochutnal, nechcel piť. Keď ho potom ukrižovali, losovaním si rozdelili jeho rúcho...«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej: Sprievod došiel konečne na Kalváriu. Bolo asi poludnie. Baránok Boží stojí tam skrčený, trpiaci a díva sa pred seba. Šaty s neho opäť strhli a z nespočetných rán zas sa mu spustila krv. Križ leží pred ním na zemi. Podľa niektorých pred ukrižovaním, podľa vtedajších zvyklostí, zasa ho zbičovali. Teraz nasleduje to najhroznejšie: obeť klincami pribijú na križ. Ježiša zvalili a on si sám ľahá na križ a rozprestiera ruky: neprotiví sa, je poslušný ako dieťa keď ho mať do kolísky ukladá. Žiadostivá tlupa na chvíľu utíchla. Chce vidieť a počuť prvý výkrik. Už mu priložili klinec, počuť údery kladiva, tu ostrejšie potom tupo, podľa toho, či

---

(1) Mt 27, 33—35.

udreli na klinec alebo na ruku. Údery kladiva hlboko vnikajú do srdca Panny Márie, do srdca pobožných žien a svätého Jána... Nasleduje druhá ruka. Od strašných bolestí prvá sa krčovitě stiahla, treba ju narovnať. Počuť len údery kladiva a z úst Ježišových tiché stonanie. Potom nohy. Jeden z katov prikľakol Ježišovi na hrud', aby sa ruky pri napínaní tela od kríža neodtrhly. Počuť ako prerážajú klinec kosti chodidiel, ako praskajú kosti. Keď boli hotoví, kríž postavili a vhlbili do pripravenej už jamy. Každý pohyb trhá rany a zväčšuje bolesti. Kríž je postavený. Dav zajasal. Všetko sa tlačí ku predu, číta nápis. Kto ho prečítal, podáva to ďalej a o niekoľko minút všetci sa rehocú: »Buď zdráv, kráľ židovský!«

Trtie prípravné cvičenie. V tichej modlitbe padám na kolená: »Klaniam sa a ďakujem ti, Kriste Ježišu, že si nás svojím svätým krížom vykúpil. »Poprosím Ježiša, ktorý opustený a vyzlečený visí na kríži, aby mi dal vyzliecť sa z lásky ku stvoreniam, aby som stvorenie len v Kristu a pre Krista miloval, aby som sa stal na jeho oltári zápaľnou obetou.

1. Dávajú mu píš víno, smiešané so žľčou.

Podávanie vína, smiešaného so žľčou, alebo lepšie rečeno s myrhou, odsúdené-

mu bolo vlastne skutkom milosrdenstva. Akési ženy, pravdepodobne členky nejakého charitatívneho združenia, konaly svoju členskú povinnosť, keď odsúdenému podaly čašu, aby sa omámil a zmiernil sa jeho bolesti. Ježiš ochutnal nápoj, aby dobré ženy uspokojil, ale nevypil ho, aby sa na oltári križa pri plnom vedomí obetoval. Poznal cenu utrpenia a nič nechcel vynechať. Tým, že ochutnal horký nápoj, učinil zadosť za tie nedokonalosti a hriechy, ktorých sa smyslom chuti dopúšťame.

Koľko ráz hrešíme nestriednosťou, koľko ráz pijeme a jeme, len aby sme pili a jedli, i keď tým často proti vlastnému cieľu jedenia a pitia konáme. Koľko je na svete otrokov žalúdka a hrdla. Ešte i terajšie mierne predpisy o pôste ako ťažko sa zachovávajú. Ako horko platí Ježiš za ľudskú nestriednosť už od Adama a Evy.

Ježiš ma súčasne povzbudzuje, aby som kalich horkosti veľkodušne vypil. Každý svätý ho ochutnal: Mučeník utrpením, vyznavač pokánim, panna odriekaním sa svetských radostí a každý vyvolený svojím bojom, nosením svojho križa. Pre-

to i ja »Kalich spasenia vezmem a meno Pána vzývať budem.«⁽²⁾

2. Ježiša vyzliekajú zo šiat.

Vyzliekajú ho už po štvrtý ráz. Aké to utrpenie, aké zahanbenie. A to ešte pred toľkými ľuďmi, pred toľkými pútnikmi, ktorí sa na sviatky z celej krajiny poschádzali a ktorí zvesť o tom roznesú po celej krajine. Tak trpí Ježiš za hriechy nečistoty, ktoré človek tak rád ukrýva, často i pri sv. spovedi, hoci ich najúčinnjším liekom je cudné, ale úplné odhalenie pred tuzemskou súdnou stolicou božou. Ježiš dovolil, aby ho vyzliekli, aby ma za túto cenu a svojou milosťou do rúcha slávy nebeskej obliekol.

Chcel tým nakoniec potešiť i chudobných, ktorých nesprávne hospodárske systavy, nespravodlivé rozdelenie pozemských statkov často i o poslednú košeľu olúpily.

3. Krista pribíjajú na križ a pozdvihujú.

Tri klince, ktorými Ježiša na križ pribili, sú symbolom oddanosti do vôle božej,

---

(2) Ž 115, 13.

ďalej sľubov a hlavne poslušnosti. Spasiteľ dal sa bez odporu pribiť na kríž svojho utrpenia, lebo tak to chcel Otec. A ja ako ťažko sa rozhodujem, koľko ma to stojí obetí, než sa zrieknem svojej slobody. Moja osobná sloboda je ten najväčší a najcennejší dar, ktorý môžem Bohu obetovať. Ale žiadna iná obeta nebude tak odmenená, ako táto. A nad to ňou sa stanem Ukrižovanému najviac podobným.

Rozhovor s Pánom Ježišom.
Pane Ježišu, ktorý si bol prisľúbil: »Keď budem raz pozdvihnutý od zeme, všetkých pritiahnem k sebe,⁽³⁾ pritiahni i moje srdce a dušu magnetom svojej lásky. A keď ma rukami, pribitými na kríž nemôžeš vziať za ruku, vezmem ťa a dovediem do domu svojho.⁽⁴⁾

Vedomie, že som ti zcela oddaný, nech ma celého naplní.

---

(3) Jn 12, 32.

(4) Srovn. Pies 8, 2.

XXXV.

Prvé slovo Ježišovo na kríži.

»Otče, odpusť im, lebo nevedia čo činia.« (Lk 23, 34.)

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Tam ukrižovali jeho i zločincov, jedného zprava a druhého zľava. Tu Ježiš povedal: Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo činia.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. Keď Ježiša s krížom pozdvihli a dav zatiasal, Ježiš sa neponosuje. Počuj iba slová modlitby: »Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo činia.«

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Krista Spasiteľa, aby svojím príkladom, milosťou a ohňom božského Srdca odstránil z môjho srdca všetku nenávisť, aby som vedel milovať a odpúšťať, ako on miloval.

1. »Otče, odpusť im!...«

Nádherná modlitba! Tak sa modlí umierajúci Bohočlovek za tých, ktorí ho zbavili cti i života. Za takých okolností len

⁽¹⁾ Lk 23, 33—34.

Boh, ktorého podstatou a prirodzenosťou je láska,^(*) sa vie tak modliť. Nemyslí, ako ľudia za takých strašných okolností, na seba, ani na Matku, ale na hriešnikov a predovšetkým na tých, ktorí ho ukrižovali. Neobviňuje, ale ospravedlňuje. Nepýta na nich oheň s neba, ako Eliáš na tých, čo ho prenasledovali, ale milosrdenstvo a odpustenie. A s akou nežnosťou to robí! Nevolá Boha, ako neskoršie, keď prosil za seba, ale Otca. Ako by povedal: Otče, pozri na moje ranv, na moju krv, na trňovú korunu, na klinec. Vzhliadni na moju roslušnosť... Odpusť im teda, veď sú tvojším stvorením, tvojším obrazom, sú to tvoje deti, i keď sú teraz zaslepení... Či by si im dal zahynúť?

Naozaj, v tom vznešenom srdci »mnohé vody nemôžu uhasiť lásku«. ^(*)

Ježiš nikoho nevylučuje zo svojej lásky, ani svojich vrahov... I pre nich nachádza ospravedlnenie. Porovnáam toto božské Srdce so svojím. Aké je malicherné, ako málo je v ňom miesta. Azda iba pre mňa samého. Ako ľahko nachádzam prí-

---

(*) Srov. 1 Jn 4, 16.

(*) Srovn. Pies. 8, 7.

činu, zámienu, aby som iného odsúdil. ale nikdy ju nenachádzam, aby som bližného, hlavne keď ma azda urazil, ospravedlnil.

2. Koľko je útechy v modlitbe: »Otče odpusť im!...«

Keď sa Ježiš tak modlí za svojich vrahov, či to neurobí za svojich služobníkov, za svoje deti, za tých, čo sú mu oddaní, za ctiteľov svojho Srdca, za duše, jemu zasvätené? Nič sa ti nemôže nesplniť, keď je s tebou Kristus so svojím utrpením, so svojím krvácajúcim Srdcom. Keď našiel ospravedlnenie pre svojich vrahov, či nenájde i pre tých, ktorí — hoci sa potkli — ale ich duše túžia po ňom.

V Ježišovi nemáme vidieť len Sudcu, ale i Brata, ktorý »cíti s našimi slabosťami«.(⁴)

3. Ovocie Ježišovej modlitby.

Prvým je istotne dosiaľ neznáme a nedostižné učenie: zákon lásky, podľa ktorého bližným je mi nielen krajan, ako učili Gréci a Rimania, nielen súkmeňovec,

---

(⁴) Žid 4, 15.

ako hlásali Židia, ale každý bez výnimky, i nepriateľ.

Ježiš bol vyhlásil: »Milujte svojich nepriateľov, robte dobre tým, ktorí vás nenávidia a modlite sa za svojich prenasledovateľov a osočovateľov, aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je v nebi. On dáva svojmu slnku vychádzať nad zlých a dobrých a dáva pršať na spravodlivých i nespravodlivých.«⁽⁶⁾ A teraz to zdôrajňuje vlastným príkladom a dáva nám na vedomie, že v tejto veci nesmieme zotrvať na polceste, nesmieme sa uspokojiť frárou, že »mu odpúšťam, ale nemám s ním nič spoločného«. Treba to dokázať i skutkom. Autorita starých gréckych učencov bola tak veľká, že v debata stačilo povedať: »On to povedal« a vec bola vybavená. Ježiš povedal: »Milujte svojich nepriateľov!« On to rozkázal a rozkaz treba splniť.

Svojou spasiteľnou modlitbou na kríži Ježiš nám vyprosil milosti, aby sme tento tak ťažký, sily ľudské často presahajúci zákon vedeli dodržať. Táto božská sila zúrodnila zem kresťanskú a vedela vypestovať skvosty lásky k nepriateľovi. Kristus

---

⁽⁶⁾ Mt 5, 44—45.

nie nadarmo povedal: »Dal som vám príklad«,⁽⁶⁾ lebo mnohí išli za týmto príkladom. Skvelý rad otvára sv. Štefan, za ním idú ostatní mučeníci, žehnajúci svojich katov... Modlitba za nepriateľa nikdy neostane bez účinku. I Ježišova modlitba priniesla ovocie: Pokajal sa Longinus, kapitán rímskeho vojska, ktorý srdce Ježišovo kopyou prebodol, i mnohí Židia, ktorí sa s Kalvárie kajúčne vracali do mesta. Ježišova modlitba na kríži je začiatkom pokánia každého hriešnika, modlitba sv. Štefana Cirkvi svätého Pavla darovala.

Ani my neprestávame modliť sa za tých, čo nám ublížili. Odovedia na každú nezdvorilosť a urážku nech je nám modlitba: Bože, požehnaj ho za to, veď mi len dobre spravil. Svätí, ako napríklad sv. Margita Alacoque a iní prejavovali ku svojim protivníkom zvláštnu náchvlnosť. Veď oni sú vlastne stolicami našej nebeskej koruny. Urážky nech nás nezarmucujú: máme na ne zabúdať a nie trápiť sa nad nimi, ako melancholici robievajú.

Ktorémusi starogréckemu štátnikovi istý dobrodruh, za ťažké peniaze akýsi ča-

---

(6) Jn 13, 15.

rovný nápoj ponúkal, od ktorého sa, vraj, na všetko, čo sa s ním len stalo, bude vedieť rozpamätať. »Dones mi taký liek, odpovedal mudrc, od ktorého budem môcť zabúdať; za taký nápoj každú cenu zaplätím.« Takým čarovným nápojom je láska. Len ona zabúda. Boh zabúda na naše urážky, lebo »v ňom sme poznali lásku Božiu.«⁽⁷⁾

Rozhovor s Pánom. Prosím, aby jeho prvé slovo na kríži i na mňa hlboko zapôsobilo, aby sa mi vrylo do pamäti. Poprosím ho, aby ma naučil zabúdať, odpúšťať, zlé dobrým odplácať. V tom smysle urobím dobré predsavzatie a prosím si na to milosť.

---

(7) Jn 4, 16.

XXXVI.

Druhé slovo Ježišovo na kríži.

»Veru, hovorím ti, dnes budeš so mnou
v raji.« (Lk 23, 43.)

Prvé prípravné cvičenie. Text sv evanjelia:
»Ukrižovali s ním aj dvoch zločincov, jedného
zprava a druhého zľava.«⁽¹⁾ »Ešte aj tí ho ha-
nobili, ktorých boli spolu s ním ukrižovali.«⁽²⁾
»Jeden z týchto lotrov rúhal sa mu a vrazil:
Či nie si ty Mesiáš? Zachráň seba i nás! Ozval
sa druhý, karhal ho a hovoril: Ani ty sa nebojíš
Boha, hoci si tak isto odsúdený. My síce sprav-
odlivo, lebo dostávame, čo sme si zaslúžili,
tento však nič zlého neurobil. I povedal Ježi-
šovi: Pane, spomeň si na mňa, keď prídeš do
svojho kráľovstva! Odpovedal mu Ježiš: Veru,
hovorím ti, dnes budeš so mnou v raji!«⁽³⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. Po-
dľa Emmerichovej: Keď Ježišov kríž bol už po-
zdvihnutý, kati sa obrátili k lotrom: Teraz je
na vás rad. Povykrúcali im ruky a pookrúcali

(1) Mk 15, 27.

(2) Lk 23, 30—43.

(3) Mk 15, 32.

ich okolo kríža. I nohy im popriväzevali. Kosti sa lámu, telo krváca a nešťastníci revú od bolesti...

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána o milosť, aby som si v pokání a vo vyznávaní viery od kajúceho lotra bral príklad.

1. Viera pravého lotra.

Ježišova modlitba na kríži za nepriateľov, teda za všetkých hriešnikov, priniesla hneď ovocie, a to v pokání jedného z lotrov. Keď môžeme veriť víziám Emmerichovej, toho lotra jeho matka za úteku svätej rodiny do Egypta na radu Panny Márie okúpala vo vode, v ktorej predtým malého Ježiša vykúpali a on sa tak vyliečil z malomocenstva. Milá to legenda. Je však isté, že duša, ktorá sa v Ježišovej krvi vykúpe, očisti sa od malomocenstva hriechu a stane sa tak čistou a žiarivou, že oslní i oko, privyknuté na čnosť.

I o kajúcom lotrovi mohol Ježis smelo povedať: »Veru, hovorím vám, u nikoho v Izraeli nenašiel som takú vieru.«⁽⁴⁾ Lotor uveril v Krista, veril — ako vidno z jeho reči — v jeho nebeské vykupiteľské po-

---

⁽⁴⁾ Mt 8, 10.

slanie a v jeho nadzemské kráľovstvo. A on neštudoval sväté knihy, ako veľkňazi a zákonníci, nechodil za tri roky do školy Kristovej ako apoštoli. Nevidel hviezdú na nebi, ako mudrci z východu, nevidel Ježiša oslaveného na hore Tábor ako Peter, Jakub a Ján. Nevidel chodiť Ježiša po mori, nevidel ho kriesiť mŕtvych.

Abrahám veril v Boha, ktorý sa mu zjavil, i Mojžiš veril, keď počul hlas Jehova. Ale lotor veril Kristovi na kríži. Verejne ho vyhlásil za nevinného, i keď bol ukrižovaný, vysmievaný, apoštolmi opustený. Je to dôkaz, že viera je darom milosti.

Viera je neoceníteľným pokladom, vzácnajším nado všetko. Vážme si ju preto, ďakujme za ňu Bohu a vzbudzujme ju v sebe stále, hlavne v čase skúšok. Nech naša viera nie je neplodná, lebo »ako telo bez ducha je mŕtve, tak aj viera bez skutkov je mŕtva.«⁽⁵⁾ Každý náš skutok, i ten najnepatrnejší, ožije, keď pochádza z viery. »Spravodlivý z viery žije.«⁽⁶⁾

⁽⁵⁾ Jak 2, 26.

⁽⁶⁾ Rim 1, 17.

2. Nádej kajúceho lotra.

Aká dôvera! Lotor vidí človeka, ktorý trpí, ktorý umiera a s dôverou sa k nemu obracia o svoje spasenie. Cíti sa veľkým hriešnikom a dúfa, že ten, ktorý sa za hriešnych modlí, mu odpustí. Iba v poslednej hodine života činí pokánie, verí však, že pre Pána života a smrti niet nevyliciteľnej rany. Neokúsil ešte milosrdenstvo, je istý, že sa nesklame.

3. Láska kajúceho lotra.

Zastáva sa Ježiša pred farizejmi, pred zákonníkmi i pred druhým lotrom. Siahla pre Ježiša i do osieho hniezda. Preto ho nazýva sv. Cyprián mučeníkom. Podľa sv. Augustína lotor svojím verejným vyznaním viery zaslúžil si toľko, ako keby ho boli za Ježiša ukrižovali.

Lotor okrem toho pokorne a kajúčne vyznáva svoje hriechy pred svetom a uznáva, že si smrť zaslúžil. Zanecháva všetku zemskú nádej a myslí iba na večnosť.

Za hodinu urobil na križi väčšie pokroky na ceste čnosti, ako my za celé roky. Veru, zázračná je sila milosti!

4. Dôsledky.

a) Prvým je istotne nesmierna láskavosť a milosrdenstvo Božského Srdca. Žiadajú od neho iba »Memento — Spomeň si« a ono je hotové darovať lotrovi najväčšie dobro. A to hneď. Odpúšťa mu aj očistec.

b) Vidím tiež ako nerovnako možno viesť na kríži. Možno trpieť sväto, ako Ježiš, kajúcne, ako pravý lotor a zaťato, ako druhý lotor. Možno trpieť s láskou, oddane, ale tiež zúfale a preklínajúc. Možno prísť s kríža priamo do neba, ale i do pekla. I ja môžem raz prežívať osudné hodiny, keď mi bude treba trpieť a len odo mňa bude závisieť, či využijem milosti alebo či ich odmietnem, či mi bude kríž na spasenie alebo na skazu.

c) Dvoma lotrami reprezentovaný a symbolizovaný osud je mi mementom, aby som dôveru spájal so strachom. Nesmiem zúfať ani v poslednom okamihu, lebo bol taký, čo dostal milosť v poslednej hodine, nesmiem však byť opovážlivý, lebo len jeden dostal túto milosť, nie obidvaja. Splnily sa Kristove slová: »Vtedy budú dvaja na poli: jeden bude vzatý a druhý sa ponechá. Dve budú mlieť na mlyne: jedna

bude vzatá a druhá sa ponechá.«⁽⁷⁾ Preto nás napomína apoštol: »Tak teda, moji milovaní, ako ste vždy boli poslušní, s bázňou a chvením konajte dielo svojho spase-
nia.«⁽⁸⁾

Rozhovor s Pánom Ježišom.
Prosím ho, aby i mne udelil amnestiu, teraz i v hodine smrti, aby som prišiel priamo k nemu. Nech vo mne ožije viera, nádej a láska, aby som oľutoval svoje hriechy ako pravý lotor, na ktorého milosť tak dojmavo a zázračne zapôsobila.

Piaty týždeň pôstny.

ŠTVRTOK.

XXXVII.

Tretie slovo Ježišovo na križi.

I. »Žena, hľa syn tvoj! Potom povedal učeníkovi: Hľa, Matka tvoja!« (Jn 19, 26—27.)

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia:
»A pri križi Ježišom stály jeho Matka a sestra jeho Matky, Mária Kleofášová a Mária

---

⁽⁷⁾ Mt 24, 40—41.

⁽⁸⁾ Fil 2, 12.

Magdaléna. Keď Ježiš uzrel Matku a vedľa nej učeníka, ktorého miloval, povedal Matke: Žena, hľa, syn tvoj! Potom povedal učeníkovi: Hľa, Matka tvoja! A od tej chvíle vzal si ju ten učeník k sebe.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. Poďľa Emmerichovej Panna Mária veľmi si žiadala, aby jej vremlilovaný Syn dovolil, spolu s ním zomrieť. Vtedy Ježiš vážne a so súcitom pozrel na Matku. A tu sa odohral dej, opísaný v prvom prípravnom cvičení. Nato Ján, ako verný syn, s úctou objal Matku, ktorá od bolesti až strácala vedomie.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím umierajúceho Spasiteľa, aby sa postaral i o moju dušu. Nech ma nenechá sirotou, ale nech mi dá Pannu Máriu za Matku.

1. Bolesť Panny Márie pri križi.

Bolesti Panny Márie Cirkev slovami proroka Jeremiáša prirovnáva k mori.⁽²⁾ Ozaj, skvelé prirovnanie. More nás uchvacuje nekonečnosťou. Poviem: Videl som more! Naozaj? I keď vidím jeho rozsiah-

---

⁽¹⁾ Jn 19, 25—27.

⁽²⁾ Jer 2, 13.

losť, o jeho hĺbke, o jeho tajnostiach mám iba slabú predstavu. Cez to sa však pokúsime premerať more bolesti Panny Márie.

a) Čím niekto viac miluje Ježiša, tým bližšie sa dostane ku križu a tým viac sa mu z neho dostane. A ktože miloval Ježiša vrúcnejšie ako Panna Mária, u ktorej materská a božia láska sa skoro stotožňovali... Veď ona v svojom Synovi milovala nielen svoje dieťa, ale i Boha, milovala ho teda nadovšetko.

b) Kto poznal tak dokonale Ježiša, jeho Srdce, povahu, krásu duše, ako Matka? Nikto! A preto nik ho ani tak nemiloval a nik sa s ním v utrpení tak nepodelil, ako Panna Mária. To ju urobilo Kráľovnou mučeníkov. Stala sa ňou nielen preto, že dala svetu Kráľa mučeníkov, ale hlavne preto, lebo tajomnou hĺbkou bolesti prekonala všetkých. Toto poznanie a láska ju priviedly ku križu a dodaly jej vytrvalosti.

2. Čnosti Panny Márie pri križi.

Zpomedzi všetkých vyniká jej vytrvalosť. Duch Svätý nikoho tak nevyznamenal a silou ducha neobdaroval, ako svoju snúbenku. Sväté písmo to aj zdôrazňuje,

lebo nehovorí, že Panna Mária bola pri kríži, ale že pri kríži, stála jeho Matka.

Stála, i keď mala srdce prebodnuté. Rana do srdca hodí človeka obyčajne na zem, ona však stála, i keď sa zem zatriasla a skaly pukaly. Stála, keď sa pred ňou odohrávala najhroznejšia dráma svetových dejín. Stála medzi hrubými a nešetrnými vojakmi a katmi, stála, keď — nielen v prírode, ale i v dušiach — nastala tma po celej zemi. Stojí a neodvracia svoj zrak od umierajúceho Dieťaťa, ako kedysi Agar v pustatine.⁽³⁾ Stojí a nenarieka, nevyčíta a neprotestuje. Keď sa Šalamún pochybovačne pýta: »Ženu silnú kto nájde?«⁽⁴⁾ nech len príde ku krížu a nájde ženu, ktorá vedela pošliapať hlavu hadovi a ktorá láskou premohla i smrť, »lebo silné je ako smrť milovanie«.⁽⁵⁾

Sem sa máme obrátiť, keď chceme čerpať silu, vytrvalosť a stálosť. My radi zúfame, lebo to nás zbavuje námahy a s ňou spojeného sebazaprenia. Učme sa od Panny Márie! Keď na nás víchrica pokušenia dolieha, pristupme ku krížu, k Panne Má-

---

⁽³⁾ Srov. Gen 21, 16.   ⁽⁵⁾ Pies 8, 6.

⁽⁴⁾ Prís 31, 10.

rii a naučme sa od nej, ako treba stáť pevne a neochvejne. Učme sa od nej milovať a trpieť bezo slova, z lásky, lebo — podľa sv. Margity Alacouque — to je tajomstvom Srdca Ježišovho a jeho verných. Toto tajomstvo nám jeho najoddanejšia žiačka, Panna Mária, prezrádza.

3. Ježiš na kríži postaral sa o Matku i o nás.

Ježiš pred smrťou na kríži, ako šľachetný syn, stará sa o osud svojej Matky. Svoje svetoborné poslanie nepovažoval za dôvod, ktorý by ho od tejto ľudskej povinnosti oslobodzoval. Najsvätejšie a najsilnejšie putá, ktoré ho viažu ako syna k matke, neroztrhal.

Aj svätí ho v tom vždy nasledovali. K svojim rodičom boli vždy nežní a láskavi a ich povolanie tento cit urobilo duchovnejším, ale i silnejším a nežnejším. Pomyslime, hoci na nežnosť svätej Terezy k rodičom. Falošná by to bola svätosť, ktorá by rodičom a príbuzným pod zámenkou dokonalosti odoprela lásku, súcit alebo — keď je potrebné — i hmotnú podporu.

Ježiš sa však postaral i o nás: dal nám svoju Matku. K jeho slovám: »Hľa, syn tvoj!« dobre pristane proroctvo: »Tak bude moje slovo, ktoré vyjde z úst mojich: nenavrátí sa ku mne prázdne, ale učiní to, čo chcem.«⁽⁶⁾

Kristove slová na kríži naplnily Srdce Pannv Márie najsvätejším citom materskej lásky a starostlivosti. A od tej chvíle Mária nemôže odvrátiť svoj zrak od človeka, tým menei od toho, kto už svojím novolaním je bližšie ku krížu. Mária drží nad nami svoju ochrannú ruku. A tak bude i v hodine smrti, keď nespočetné »Zdravas Mária« a hlavne ich posledné »Zdravas« prinesú hojné ovocie. I keď sú dažďové kvapky slabučké, ich počet a neprestanosť vyhlodá kameň: A miliónv »Zdravas« neobmäkčily by najnežnejšie Srdce materské?

Rozhovor s Pannou Máriou a so synom. Odovzdám sa do jej ochrany, i keď som tiež jedným z vrahov jej Syna. Je neveriteľnou skutočnosťou, že i to je dôvodom, aby som jej bol synom. A keď som jej synom, cítim rytiersku po-

---

(6) Iz 55, 11.

vinnosť, spolu so sv. Jánom, ktorý »od tej chvíle vzal si ju k sebe«, starať sa o ňu, šíriť jej úctu a slávu, lebo jej záujem je tiež záujmom Syna.

Poďakujem sa Ježišovi, že ma nenechal sirotou, ale dal mi Matku, ktorú potrebujem nielen v detstve, ale i v starobe. Veď kto mi bude stáť pri smrteľnej posteli, keď ma už všetci opustili, ak nie ona, moja Matka? . . .

Platy týždeň pôstny.

PIATOK.

XXXVIII.

Tretie slovo Ježišovo na kríži.

II. »Žena. hľa syn tvoj! Potom povedal učeníkovi: Hľa, Matka tvoja!« (Jn 19, 26—27.)

Prvé a druhé prípravné cvičenie ako v predošlom rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím svätú Panu: Mater dolorosa — Matka sedmibolestná, oroduj za nás!

Dnes slávi Cirkev pamiatku Sedmibolestnej Panny Márie. Číslo sedem vyjadruje tu neurči-

tý počet bolesti. I kresťanská symbolika zobrazuje Srdce bolestnej Panny prebodnuté siedmi mečami. Patrí sa preto, aby sme sa dnes bolesťou Panny Márie zaoberali a snažili sa v nich brať účasť.

1. Čo vytrpela Mária pred Kristovým utrpením.

S vrchu Kalvárie dobre vidíme trnistú cestu života Panny Márie.

Vráťme sa v duchu až po ono svetohorné »Staň sa mi podľa tvojho slova!«⁽¹⁾

Až do toho času aký nádherný bol život Nepoškvrnenej. Len čo sa v jej živote zjavil Ježiš, už sa začína i utrpenie. Ako prvé prichádza pocit zodpovednosti a predtucha o veľkej skúške, ktorú Matka Mešiášova bude musieť podstúpiť. Nasleduje kruté proroctvo Simeonovo: »Hľa, tento je ustanovený na pád a na povstanie mnohých v Izraeli a na znamenie, ktorému budú odporovať. A tvoju vlastnú dušu prenikne meč.«⁽²⁾ A pravdivosť proroctva čoskoro sa aj ukazuje: Nasleduje útek do

---

⁽¹⁾ Lk 13, 38.

⁽²⁾ Lk 2, 19.

Egypta a dlhoročné vyhnanstvo. Míňajú sa roky. Mária ovdovie a Ježiš, jediná jej opora, ju zanecháva v smútku a v samote. »Odišiel môj Syn v ústrety predpovedaným protivenstvám, v ústrety osudu, ktorý i moje srdce prebodne mečom.« Dozvedá sa, že Ježiša prenasledujú, počuje o útokoch, ktoré sú čo raz častejšie. A to je iba predohra — praeludium. Ostrý meč už sa dotýka jej srdca, aby ho neskoršie celkom prenikol.

2. Čo trpí Mária za Kristovho utrpenia.

Ostatnú veľkú noc strávila Mária akiste s Ježišom — hoci podľa židovského zvyku nie pri jednom stole. Po večeri ostala asi v niektorej z príľahlých miestností Večeradla. Aká to bola noc! Zjavením alebo nejakou zázračnou telepátiou pretrpela noc s Ježišom, keď Ježiš na hore Olivovej vybojoval smrteľný zápas. A ráno prichádzajú strašlivé zvesti: Ježiša zajali... Mária nemá pokoja: »Vstanem a pochodím mesto...: Či ste nevideli toho, ktorého moja duša miluje?«^(*) Chodí s Ježi-

---

(*) Pies 2, 8.

šom od súdu k súdu. A Ježiša všade odsudzujú. Počuje krik zástupov: »Ukrižuj ho, ukrižuj! Počuje, ako si žiadajú Barabáša a nie Krista. Počuje, keď Pilát nariaduje bičovanie. I keď bičovanie nevidela, vie si ho predstaviť keď sa zjaví »Ecce Homo« a predstaví sa zástupom. Ide za ním krížovou cestou a prežíva s ním srdcevrúce stretnutie.

Z istej vzdialenosti vidí prípravy na ukrižovanie. Vidí, ako Ježiša brutálne vyzliekajú, počuje rany kladiva a je svedkom veľkého Pozdvihovania na kríži. Potom zaujme miesto matky pri tvrdom smrteľnom loži. Počúva slová umierajúceho, vidí ako sa svíja, ako sa mu ťažko dýcha. Spolu so Synom pretrpí agóniu i prebodnutie srdca.

A ja čo mám robiť? To, čo kňaz robí pri poslednom vzdvchu Kristovom, keď číta Pašie: pokľaknem, urobím pauzu a v tichosti myslím na smrť Ježišovu, na jeho bolesti a utrpenie. Potom pozriem na Panu Máriu, na jej vyplakané oči, na jej slzami zbrázdenu tvár.

Aký nádherný je tento bolestný, pritom však spokojný a tichý obličaj!

3. Čo vytrpela Mária pri križi?

V dnešnom sentimentálnom veku pre mnohých je záhadou, ba skoro na pohoršenie, že svätá Panna toľko vytrpela. Prečo trpí Mária? Ako sa mohol všemohúci dívať na jej utrpenie? Čím si to zaslúžila ona, Nepoškvrnená, keď jej čistá duša nepotrebovala toľké pokorenie a sebazaprenie. Na tieto otázky iba viera dá uspokojujúcu odpoveď: Lebo i Ježiš trpel. Keď Ježiša ponižujú, keď ho ukrižujú, tam je i Mária. Láska ju tam postavila.

Predpokladajme, že na Kvetnú nedeľu večer Ježiš by bol povedal: »Matka, choď domov a tam v pokoji a milosti čakaj, kým neprejdem križovou cestou, kým nevstanem zmŕtvych a nedonesiem ti blaho-zvesť.« Každý z nás iste by zatajil pred matkou, že ide na ťažkú operáciu, že sa vydáva nebezpečenstvu života. Prečo by mala trpieť i matka? Keby to však bol Ježiš s Pannou Máriou urobil, iste by mu bola vyčítala: »Synu, prečo si mi to urobil?«⁽⁴⁾ Čím som si od teba zaslúžila, že ma nepokladáš za hodnú, aby som s tebou

---

(4) Srovn. Lk 2, 48.

trpela, aby som sa s tebou v utrpení podelila. Aká by to bola pre ňu obeť, keby sa bola s tým uspokojila. Ona však rada išla so Synom, lebo chcela trpieť. Chce trpieť, lebo miluje. Milujúce srdcia v utrpení nie je možné oddeliť.

Preskúmam teraz seba: Odkiaľ sa berie vo mne tak tuhý odpor proti utrpeniu a krížu? Či to nepoukazuje na nedostatok lásky? A keď v sebe nenachádzam dosť lásky ku Kristovi, či ma to znepokojuje? Musím teda vrúcnejšie milovať a s rastúcou láskou vzrastie vo mne i túžba po utrpení. A kdeže mám hľadať lásku, ak nie u Matky »krásneho milovania?«⁽⁵⁾ Poprosím ju o to slovami Sequentie: »Svätá studnica lásky, daj aby mi meč bolesti prerazil dušu.«

Rozhovor so sedmi bolestnou Pannou. Ó, Matka moja, Ježišovo utrpenie je i tvojím utrpením, jeho kati sú i tvojimi katmi. A preto i ja nadarmo by som si umýval ruky ako Pilát, že som nevinný. Veď ja som príčinou Ježišovho utrpenia. Keby niekto iba náhodou zabil dieťa, ako by sa pozrel do očí jeho mat-

---

(5) Sír 24, 24.

ky? A keby ho bol, zaslepený vášňou v náručí matky zavraždil? ... A či toto nie je práve môj prípad? Nenreháme, veď i čistá pravda je dosť krutá. Či som nezabil Ježiša pri plnom vedomí? Takého zločinu len preto, aby som vraždil, aby som vyvolal slzy, za žiadnu cenu by som sa nedopustil. Ja sa iba vášňam poddávam. A či neviem, že poddať sa vášni je toľko, ako raniť Srdce Ježišovo i Panny Márie?? Keby som to nebol vedel, sotva by som zhrešil, ale keď som to vedel, zhrešil som, lebo som nebol dosť opatrný. A preto s dôverou sa obraciam k tebe, Matka moja. Idem s veľkou prosbou, idem ako márnotravný syn, ako bratovrah, ktorý však — zázračným spôsobom — práve za cenu takto vyliatej krvi obsiahol odpustenie. Snažne ťa prosím, pouč ma, čím som podlžný tvojmu Synovi i tebe. Nauč ma úcte k jeho božskému Srdcu, nauč ma, ako mám na krížovej ceste vytrvať, ako mám byť stále a vo všetkom spojený s Ježišom a s tebou, Matka moja ...

XXXIX.

Štvrté slovo Ježišovo na kríži.

»Žízniť!« (Jn 19, 28.)

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »A Ježiš, keď videl, že je všetko dokonané, povedal, aby sa splnili slová Písma: Žízniť! Bola tam nádoba, plná octu. Nasadili teda na yzopovú tyč špongiu, plnú octom a podali mu ju k ústam.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. Poďľa Emmerichovej: »Ježiš bol veľmi smädný a povedal: »Žízniť! Keď jeho milí smutne pozreli na Ježisa, pýtal od nich trochu vody. Ján na to v rozpakoch odpovedal: Ó, Pane, na to sme zabudli. Toto opomenutie Jána veľmi bolelo, a preto sa odvoláva na Písmo, kde to bolo predpovedané. Potom ponúkli vojakom peniaze, aby títo dali Ježišovi vody. Oni mu však podali ocot.«

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša, aby jeho smäd, ktorým za moju nestried-

---

(1) Jn 19, 27—28.

most učinil zadosť, naučil ma striednosť a sebazapreniu. Nech sa vo mne vzbudi smäd po dušiach, aby som ich získal pre neho.

1. Ježiš je smädný.

Smäd je jedným z najväčších ľudských utrpení. Ľudia v horúčke, ranení na fronte, nemocní po operácii žiadajú si iba vodu. Misionári tropických krajov o útrapách smädu vyprávajú hrozné veci. Z misionárov rádu Spoločnosti Ježišovej, ktorí boli na rozkaz Pombalov z portugalských kolónií prevážaní späť do Európy, mnohí zomreli od smädu. P. Vincenc Rodriguez, 70-ročný misionár pokľakol pred kapitánom lode a tak si pýtal trochu vody. Odpoveďou na to bol však rozkaz, že zajatci od toho času vôbec nesmeli na palubu... Smäd je jedným z najhroznejších trestov zatratených. Bývalý boháč v pekle, keď bol zďaleka zazrel Abraháma a Lazára v jeho lone, zvolal: »Otče Abrahám, zmiľuj sa nado mnou a pošli Lazára, aby si omočil koniec prstu vo vode a osviežil mi jazyk, lebo sa hrozne trápim!«⁽²⁾

---

(2) Lk 16, 24.

I Ježišov organizmus, dotrápený, vyčerpaný a zbičovaný, veľmi si žiadal vody. »Vysušená ako črep je moja sila a jazyk môj prilipnul k mojim dŕasám«, prorokuje žalmista.⁽³⁾ I toto utrpenie mohol Ježiš skryť pred svetom, ale on chcel byť i v utrpení prostý a ponížený. Aké to láskavé Srdce! I toto pretrpí, aby tak učinil zadosť za hriechy a chyby, ktorých sa často i duše, idúce za dokonalosťou, dopúšťajú. Ale trpí i za bezcitnosť bohatých, nemajúcich súcitu s chudobnými a strádaúcimi. Nemajú súcit s hladnými a smädnými a nechcú sa zmilovať . . .

Ale i my sme takí, keď nemáme súcit s dušami v očistci, ktoré smädia za Bohom a nebom a my im nepomáhame, hoci by sme mohli, a to bez najmenších ťažkostí, napríklad obetovaním odpustkov atď.

Keď si sadáme za stôl, pomyslime vždy na smädného Ježiša, na chudobných, na trpiace duše v očistci a vo večnom zatratení: tak sotva zhrešíme proti striedmosti a nemiernym jedením a pitím neodzbrodíme dušu, majúcu vyššie ciele.

---

(3) Z 21, 16.

2. Ježiš sa sťažuje.

Keď sa Ježiš vo svojej svätej poníženosti posťažoval slovom: »Žízňim!«, dobre vedel, že to mu bude iba na ďalšie utrpenie. Vedel, že namiesto vody dajú mu ocot. Veď bolo napísané: »A dali mi za pokrm žľč: a v mojom smäde napájali ma octom.«⁽⁴⁾

Ježiš čaká a trpí celé hodiny, až potom sa sťažuje. I vtedy iba konštatuje, že je smädný, ale nič nevyčíta, nič si neprosí a nepožaduje. Svoju prosbu neopakuje a neurguje. Či bude jeho prosba splnená alebo odmietnutá, to prenecháva na vôľu okolia.

Dobre vieme, že Ježišov smäd nebol iba fyzický, ale ešte viac duševný.

a) Smädil po vôli Otcovej, po jej vyplnení. Na hore Olivovej chcel sa ešte oslobodiť od kalicha,⁽⁵⁾ ale teraz už ochutnal kalich a túžil po ňom.

b) Túžil po našej láske, po našej dokonalosti a svätosti, tak »ako jeleň dychtí po

---

⁽⁴⁾ Ž 68, 22.

⁽⁵⁾ Lk 22, 42.

prameňoch vodných.«⁽⁶⁾ Smäd toho božského jeleňa, jeho horúcu túžbu po láske možno iba láskou ukojiť.

c) Túžil po ľudskej duši, ako kráľ somdómský, ktorý bol »riekol Abrahámovi: Daj mi duše a ostatok si vezmi.«⁽⁷⁾ Pre duše prišiel na zem ako Bohočlovek a pre duše ostal na zemi ukrytý pod spôsobom chleba a vína. Podajme mu duše, zachráňme ich pre neho a predovšetkým zachráňme svoju vlastnú dušu. Pýtajme od neho z toho duchovného smädu čo najviac, hlavne keď je nám spása duší povoláním. Dajme každému na javo, že my n e z i š t n e hľadáme iba duše: »Daj mi duše a ostatok si vezmi.

3. Odpoveď na Ježišovu sťažnosť.

Ten, ktorý pre človeka stvoril toľko prameňov, toľko studní a toľko občerstvujúcich nápojov, dostáva za to ocot. A zdá sa, že ani to mu nepodávajú zo súcitu. Špongiu, naplnenú octom, strkajú mu pred ústa, ale nepodajú mu ju hneď, len aby

---

⁽⁶⁾ Ž 41, 2.

⁽⁷⁾ Gen 14, 21.

zvážšovali jeho utrpenie, ako vyplýva z textu sv. evanjelia: »potupovali ho aj vojaci, čo prichádzali a podávali mu ocot«.⁽⁸⁾ Ani toho kyslého octu mu nedopriali. Tak robia všetci, čo stále iba sľubujú, ale nič nevykonajú. ani sa nepolepšia.

Ocot je tiež symbolom nedokonalosti, veď ocot je vlastne skazené víno. Židia v tom čase boli už octom vína patriarchov, ktorí s toľkou vierou a oddanosťou slúžili Bohu. Buďme i my pozorní, aby sme nezahanbili svojich pobožných predkov, svoju rehoľu, spoločnosť alebo kongregáciu, ktorá nás prijala a ktorej minulosť už toľko svätých preslávilo. »Odstúp to od nás, že by sme učinili tú vec. Ak prišiel čas, zomrieme zmužile za bratov svojich a neprinášajme škvrny na našu slávu.«⁽⁹⁾ Predpisy a zákony naliali nám čistého vína, nerobme z neho ocot.

R o z h o v o r s P á n o m. Obetujme mu svoju lásku a svoju dušu, aby sme tak zmiernili jeho smäd. Sľúbme mu horlivosť v práci za spásu duší. Obetujme mu aj svoje pôstne sebazaprenia. Bl. Henrich

---

⁽⁸⁾ Lk 23, 36.

⁽⁹⁾ 1 Mach 9, 10.

de Seuse mával — nasledujúc Ježiša — taký smäd, že na konci bohoslužieb, keď kňaz veriacich pokropil svätenou vodou, mimovoľne až ústa otváral, len aby sa aspoň tak osviežil. Sv. Vavrinec Justinián zaviazal sa k tomu, že cez deň okrem doby hlavných jedál, nič nevypije, i keby bol akokoľvek smädny. Predpisujú to dokonca i pravidlá niektorých reholí. Prísľúbme Ježišovi, že v tejto veci budeme vždy rozumní a svoje sebazaprenia obetujeme v prospech svätých misií, ako zadosťučinenie za toľké hriechy nestriednosti.

Šiesty týždeň pôstny.

NEDELA.

XL.

Piate slovo Ježišovo na kríži.

»Dokonané je!« (Jn 19, 30.)

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia:
»A keď Ježiš okúsil ocot, povedal: Dokonané je!«⁽¹⁾

⁽¹⁾ Jn 19, 30.

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej podľa vízií Emmerichovej: »Prišla hodina Ježišova. Ján stojí pri kríži a svojou šatkou utiera tuhnúce nohy Kristove. Magdaléna, bôľom celkom zronená, stojí tiež pri kríži. Panna Mária stojí medzi Ježišovým a lotrovým krížom, opretá o Máriu Kleofášovu a o Salome a bolestne sa díva na umierajúceho. V tom zaznelo Ježišovo: »Dokonané je.«

Tretie prípravné cvičenie. Prosim Pána Ježiša, aby i moje dielo bolo vždy dokonané a dokonalé, aby som sa raz spokojne lúčil so životom

1. »Dokonané je!« — Životný obsah.

Ježiš na kríži ako by sa bol na čas utiahol do samoty. Nesmierne bolesti nie sú mu prekážkou, aby neprešiel v mysli celým svojím životom, aby ho neporovnal s predpoveďou prorokov. Konštatuje pri tom, že svoju úlohu dokončil a kalich, ktorý mu dal Otec, vyprázdnil do poslednej kvapky. »Otče, ja som ťa oslávil na zemi, keď som dokončil dielo, ktoré si mi dal vykonať.«^(*) Aké to uspokojenie i pri tom najväčšom utrpení!

(*) Jn 17, 4.

A či ja budem môcť na smrteľnej posteli povedať, že splnil som svoju úlohu na 100 percent, že »Dokonané je?« Môžem na to počítať, ale iba v tom prípade, keď svoju úlohu i ja dokonám, t. j. keď svoju prácu, a to každú prácu, vykonám dokonale. Život sa skladá z hodín, dní a rokov, jeho kvalita formuje sa však z malých skutkov. Teraz nakrúcam film svojho života, ktorý raz — či už chcem alebo nechcem — premietne sa mi pri konci môjho života. Čo teda robím, urobím poriadne a dokonale. Urobím to

a) s dobrým úmyslom a láskou, lebo práca, s láskou vykonaná, prináša vždy ovocie;

b) nevyhnem sa ťažkostiam a krížom, lebo je napísané: »Vytrvalosť je sprevádzaná aj dokonalými skutkami.«⁽³⁾ Nebudem počúvať na hlas tela a krvi, ani na hlas sveta, ktorý mi stále odporúča: »Ak si Syn Boží, zostup s kríža!«⁽⁴⁾ Naopak: Práve preto, že chcem byť dieťaťom božím, vytrvám na kríži, na ktorý ma pribilo moje povolanie a môj stav. Ak sa

---

⁽³⁾ Jak 1, 4.

⁽⁴⁾ Mt 27, 40.

obrábanie a zdokonalenie mojej duše v tomto živote nedokončí, v očistci bude »dokonané«.

2. »Dokonané je!« — Životný rámec.

Do akého rámca zasadila Božia Prozretnosť život Boha-človeka? Ježiš na kríži prebehol v krátkosti celým svojím životom. Na vzdialenosť niekoľko hodín cesty na juh je Betlehem. Tu spatril svetlo sveta, a to v temnej maštali, v najväčšej chudobe. V Egypte, na úpätí pyramíd, v krajine púští, prežíva vo vyhnanstve značnú časť svojho detstva. Väčšinu života prežil v Nazarete v práci, poslušnosti, v skrytosti, kým sa svojou veľkosťou, učením a zázrakmi nezaskvel v Judei a Galileji. Vzbudil tu nadšenie, ale i závišť a nenávišť. A v meste, ktoré bolo svedkom jeho najväčšej slávy, ho nakoniec ukrižovali. Tak sa končí svetská sláva! Obyčajne krížovou cestou a hrobom.

Život Kristov pozostával teda z chudoby, sebazaprenia i pokory, a skončil sa na kríži. S údivom hľadám príčinu toho zdanlivého nezdaru. »Ó, hĺbka bohatstva a múdrosti a vedomosti Božej! Aké nevyspyta-

teľné sú jeho súdy a nepochopiteľné jeho cesty!«⁽⁵⁾

Je však isté, že Boh nemohol urobiť chybu. Svoje plány uskutočňuje neomyľne a dokonale. Vytkol si cieľ: Zbudovať svoje kráľovstvo na zemi, získať si slávu svätosťou a spasením vybraných a vybral si na to najvhodnejšie prostriedky: chudobu, pokorenie a utrpenie svojho Syna. Preto musel Ježiš pozbaviť sa svojej rovnosti s Bohom a prijať na seba prirodzenosť sluhu,⁽⁶⁾ preto musel pochodiť Kalváriu, aby sa »na meno Ježiš skláňalo každé koleno na nebi, na zemi a v podsvetí«.

Tým je všetko vysvetlené a vo svetle viery a zdravého rozumu vyrovnané. Keby to Ježiš nebol mal na mysli, sotva by sa bol odhodlal vypíť kalich horkosti až do dna. Ale za takýto cieľ sa vyplatí pracovať, trpieť a obetovať. A Ježiš všetko vykonal, dosiahol cieľa, všetko je »dokonané«.

---

(5) Rim 11, 33.

(6) Srovn. Fil 2, 7.

3. »Dokonané je!« — Cena života.

Aby život stálo za to prežívať, aby bol naozaj »dokonaný«, musí smerovať k veľkému cieľu. A cieľom pre mňa nemôže byť nič iné, ako sláva božia a jeho kráľovstvo, Cirkev. Na výstavbu toho kráľovstva všetci sme povolaní. Kto dostal viac sily a schopností, ten má aj viac vykonať. Sú takí, čo iba seba samých vbudujú do tejto stavby, ale sú i takí, ktorí majú zapájať i druhých, kým sa všetko nedokoná, kým klenba nedosiahne neba. A tu, medzi tými, je i moje miesto. Som palierom pri stavbe a musím využiť všetko, čo mi je k dispozícii: chudoba, hlavne duchovná chudoba, poslušnosť, sebazaprenie, pokora a utrpenie, to sú prostriedky, bez ktorých apoštolská práca nemôže byť úspešná.

Nie sú to prostriedky vábivé, ale potrebné lebo:

a) Je dôstojné a spravodlivé, aby som nasledoval Krista, ktorý sa nedíval na seba, na svoj prospech, ale s nevýslovnou láskou podujal sa na cestu od Betlehema až po Kalváriu, kým všetko nebolo »dokonané«. Čo by bolo zo mňa, keby Ježiš tá-

to cestu nebol vykonal? A keď on ju vykonal za mňa, či ja ju nemám vykonať za neho?

b) Sú to prostriedky zo všetkých najušľachtilejšie. Úctyhodný je ten sluha, ktorý pri svojom Pánovi i v utrpení a ponížení vytrvá. Kto i keď je prenasledovaný a potupovaný, hovorí, že »dobře tak, neškodí mi to, ešte viac som si zaslúžil«, ten iba svoju veľkodušnosť a vznešenosť dokazuje. I keď je ľahšie povedať, že »ne-dobře tak, neoceňujú ma, zle so mnou zaobchádzajú«, Kristus tak nehovorí, ale: Priateľu, za božie kráľovstvo, za jeho Cirkev všetko je hodno obetovať. Že toto je to pravé stanovisko, dokazujú svätí, ktorí všetci tak rozmýšľali.

c) Je to pre mňa i najvýhodnejšie. Keď sa do práce za Boha stopercentne zapojím, ochráni ma to iste od hriechu a od podlosti sveta. Svetské osidlá tak vysoko nedosiahnu.

Pritom duch pokory a sebazaprenia všetko nám obľahčí. Veď väčšina ťažkostí pochádza práve z toho, že sa radi preceňujeme, že sa nevieme z vlastných pút vyslobodiť.

d) Ježiš svojou láskou za všetko sa mi odplatí. Svojou láskou Ježiš predvšetkým tých odmeňuje, čo sú mu podobní, čo sa s ním vo všetkom podelia. To je ten pravý a dokonalý život.

Rozhovor s Pánom. Prosím, aby ma pozval verne ho nasledovať, lebo »pravdivá je to reč: ak sme s ním zomreli, s ním budeme aj žiť, ak s ním znášame utrpenia, s ním budeme aj kráľovať. Ak ho zaprieme, aj on zaprie nás, ak neuveríme, on ostane verný«,⁽⁸⁾ verný svojim sľubom i hrozbám. Poprosme Krista Spasiteľa, aby nám dovolil vytrvať až do konca, aby sme pri smrti i my mohli povedať, že »dokonané je«.

---

(8) 2 Tim 2, 11—12.

XLI.

Šieste slovo Ježišovo na kríži.

»Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?« (Mt 27, 46.)

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. Evanjelia: »Od šiestej až do deviatej hodiny nastala tma po celom kraji. Okolo deviatej hodiny Ježiš zvolal veľkým hlasom: Eli, Eli, lamma sabaktani? — čo znamená: Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil? Keď to niektorí z okolostojacích počuli, vraveli: Tento volá Eliáša.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej Emmerichová tak opisuje: »Stred slnka bol temný, ako by pod závojom, sťa hory za mesačného svitu. Okolo slnka červený prsteň a na temnej oblohe zjavily sa hviezdy. Zvieratá revaly a triasly sa od strachu, kone a osly farizejov pospúšťaly hlavy. Všetko bolo ako by v hmle. Mnohí ušli do mesta. Okolo kríža ticho. Ukrižovaný Spasiteľ s pocitom opustenosti, za nesmiernych bolestí s láskou a modlitbou obracia sa k nebeskému Otcovi... Videla som ho celkom opu-

---

⁽¹⁾ Mt 27, 45—47.

steného, bez každej útechy. Okolo tretej hodiny zvolal: Eli, Eli, lamma sabaktani? — Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?

Tretie prípravné cvičenie. Prosím od Pána milosť útechy, hlavne na čas duševnej opustenosti.

1. Ježišova opustenosť na kríži.

Najväčším utrpením pre Ježiša bol — nepochybne — pocit, že je celkom opustenný. Božstvo sa celkom utiahlo a vydalo človeka najukrutnejším mukám. Je to veľké tajomstvo: Ježiš i vtedy bol sjednotený s Otcom i s Duchom svätým, ba videl v duchu Boha, ale z toho — tajomným spôsobom — nečerpал útechy. Urobil zázrak, aby mohol trpieť, aby sme my trpieť nemuseli. Tmu Ježišovej opustenosti — zatmením v prírode len slabo symbolizovanú — nik ešte nepochopil. I keď nás bližní opustia, Boh s nami ostáva. Ale keď nás i Pán Boh opustí, potom sme naozaj opustení a život nie je viac životom, ale peklom. Ježiš — vnútorne stále sjednotený s Otcom — cíti farchu opustenosti. Pre neho vyschnul prameň útechy, prameň pokoja a radosti, ktorý mal v Otcovi. 21. žalm, ktorý Ježiš na krí-

ži citoval, je verným obrazom Ježišovej opustenosti: »Bože, Bože môj, pohliadni na mňa: prečože si ma opustil? Volám za dňa a nevyslychaš ma... V tebe dúfali otcovia naši: dúfali a vyslobodil si ich... ja však červ som a nie človek.«⁽²⁾

Nebolo miesta na svete, ktoré by bol Boh natoľko opustil, nebolo dosiaľ takej opustenosti a Ježišova opustenosť pokračuje mystickým spôsobom v tabernákulu, v Eucharistii. Aký je tu Ježiš tiež opustenný. Opúšťajú ho často i jemu zasvätené duše. Či netúži právom po úteche a zadosťučinení?

2. Prečo sa Ježiš sťažuje?

Netrpezlivosť je mu iste nie pohnútkou. Veď i v žalospevoch Jeremiášových, kde sa — ako učí Cirkev — duch Mesiášov prejavuje, čítame: »Podielom mojím je Pán... preto budem ho očakávať. Dobrý je Pán dúfajúcim v neho, duši hľadajúceho. Dobré je úfať s mlčaním spasenia Božieho.«⁽³⁾

(¹) Ž 21, 2—7.

(²) Plač Jer 3, 24—26.

Svojou sťažnosťou Ježiš chcel nám dať na vedomie svoju opustenosť, aby nám bol príkladom a útechou, keď i my budeme opustení, bez útechy a v núdzi.

Svojou opustenosťou vytvoril pre nás poklady, z ktorých môžeme vždy čerpať.

Získal pre nás milosti a silu pre ten čas života, keď na nás prídu smrteľné bolesti. I Ježiš chodil po neúrodnej a opustenej púšti ale postavil v nej kríž, ako ukazovateľa, ako vodidlo a pomocníka.

Naučil nás i na to, že ak sa v utrpení pošťažujeme, ešte sme nezhrešili, lebo sťažovať sa neznamená reptáť.

A nakoniec poukazuje i na ohavnosť hriechu, za ktorý musel tak nevýslovne trpieť, a to nielen telesne, ale i duševne. Poukázal na peklo, kde práve pocit večnej opustenosti je najhroznejším trestom a utrpením.

3. Ako bola prijatá Ježišova sťažnosť?

Nebeský Otec prijal ju — ľudsky rečeno — so súcitom, čaká však s útechou, kým sa miera nenaplní. Už vopred sa teší na veľké a bohaté zadosťučinenie, ktoré čaká na Syna. Panna Mária s najväč-

šou bolesťou počúva sťažnosť, aŕjeli s úctou a údivom berú na vedomie tajomné a bolestné utrpenie ľudského Srdca. Vojaci a časť ľudu prijímajú sťažnosť bez súcitu, ba škodoradne: »aby sme videli, či ho príde Eliáš vyslobodiť.«⁽⁴⁾

A Spasiteľ nečaká vyslobodenie ani od Eliáša, ani od iného. Jeho oslobodením je trpieť a zomrieť za ľudstvo, i za svojich vrahov.

A ja ako prijímam jeho sťažnosť? Kiež by som ju naozaj pochopil. Zmäklo by mi srdce, zaslzily by sa mi oči a oľutoval by som svoje hriechy.

Rozhovor s umierajúcim. Prosim ho, aby ma nenechal samotného, zvlášť vtedy, keď sa cítim byť opustený. Aby som vo tme nestratil smer, aby vo mne nevyhasla láska. Kiež by som vedel tak spievať, ako sv. Ján Krstiteľ, opustený — zdanlivo i Bohom — vo väzení:

*Viem, kde je ten večný prameň
čo i vo tme vyviera.
Bohatý a tajuplný,
i v noci sa vylieva.*

(Huonder.)

⁽⁴⁾ Mt 27, 49.

Prosím, aby i vo mne dozrela pravda, ktorú tridentský snem formuloval slovami: »Nikoho Boh neopustí, kto ho prv sám nezanechal.« Boh, i keď ma opustil, chce mi len dobre, lebo spravodlivým »keď sa máličko potrápili, mnoho dobrého sa dostane, lebo Boh ich skúšal a poznal, že sú jeho hodní. Ako zlato v peciach skusoval a ako zápalnú obeť ich prijal.«⁽⁵⁾ A preto som za všetko iba povďačný.

Šiesty týždeň pôstny.

UTOROK.

XLII.

Siedme slovo Ježišovo na Kríži.

»Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha.« (Lk 23, 46.)

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Bolo už asi 6 hodín, keď nastala tma po celej zemi až do deviatej hodiny. Slnko sa zatmelo, opona v chráme sa roztrhla na poly. Tu Ježiš zvolal silným hlasom: »Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha. Keď to povedal, skonol.«⁽¹⁾

⁽⁵⁾ Mudr 3, 5—6.

⁽¹⁾ Lk 23, 44—46.

Druhé prípravné cvičenie. Ako v predošlom rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Proším Pána, aby ma v čase životných ťažkostí, hlavne však v hodine smrti, naplnil dôverou, aby som spokojne a s nádejou pozeral na svoj osud i na smrť.

1. Ježiš pred smrťou zvolal silným hlasom.

Tým hlasom zdôraznil, že umiera dobrovoľne, z božej moci. Je pravda, že Ježiš na kríži zomrel, ale ľudská moc nebola by ho vedela pozbaviť života, keby nato nebol dal súhlas. Na to asi myslí sv. Ján evanjelista, keď píše: »Potom naklonil hlavu a vypustil ducha.«⁽²⁾ Normálne to býva opačne. Ježiš sklonil hlavu a tým akoby bol dovolil smrti, aby sa k nemu priblížila.

Ježišova smrť má teda všetky známky ľudskej smrti, ale i božského samourčenia. Ježiš zomrel ako Boh.

Ježišovo zvolanie je tiež výkrikom vífaza. Diabol, ktorý sa tam bezpochyby motal, útočil a nabádal vrahov, zdesený počúva zvolanie a vidí, že sa sklamal. Pokladal sa už za vífaza a práve tým bol

---

⁽²⁾ Jn 19, 30.

premožený. »Dúfajte — hovorí Ježiš — lebo ja som premohol svet.«⁽³⁾ Keď som Kristov, i moja smrť bude víťazstvom.

2. »Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha.«

Ākási nádherná vôňa čnosti sa nás pri tom dotýka. Toľké utrpenie, opustenosť a zdanlivo tak nešetrné požiadavky božskej spravodlivosti nepotlačily Ježišovu detskú oddanosť a lásku. I keď ho Otec — podľa nášho meradla — až bezcitne zanechal, umierajúci Ježiš so synovskou odovzdanosťou hovorí: »Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha.«

Uznáva tým v Otcovi večný prameň bytia a života. Vracia mu teraz všetko, i samého seba. Nepozná okrem Otca iného, komu by mohol sveriť to, čo je mu najdrahšie, dušu.

Umiera so známkami najväčšej svätosti, ktorými sú synovská láska, uznanie neobmedzenej moci Otcovej, poslušnosť, dôvera a láska. Jeho smrť je nie len drahá pred Bohom, ale je tiež večným vzorom a ideálom každej smrti, i mojej.

(³) Jn 16, 33.

3. »Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha.«

Kristova smrť posvieti i do priepasti našej smrti. Od tej doby, čo Kristus zomrel, smrť nie je viac tak hrozná, jej osten je vylomený, »smrť bola víťazne zničená. Kdeže je, smrť, tvoje víťazstvo? Kdeže je, smrť, tvoj osten? Vďaka Bohu, že nám dožičil víťazstva skrze Pána nášho Ježiša Krista.«⁽⁴⁾ Smrť v stave milosti, smrť v Kristu, je nie iné ako obeta nekonečnej hodnoty, ako koruna kresťanského života, ako dokonalá podobnosť s Kristom. Ako? Kristus zomrel, a my by sme nechceli? Či bol by tak náš život jeho nasledovaním?

Je síce pravda, že podľa prírody všetci sa hrozíme rozkladu, hrozíme sa hrobu a rozlúčky so všetkým zemským. I súd nás zastrašuje. Nech nás ale posmeľujú Kristove slová: »Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha!« Tým Ježiš nielen svoju, ale i našu dušu — ktorá častým sv. prijímaním sa s ňou celkom spojila — odporúča do dobrotivých rúk Otcových. Dívajme sa teda s dôverou do budúcnosti.

---

(4) 1 Kor 15, 55—57.

lebo »skrze Krista Pána nášho svitla nám nádej blaženého vzkriesenia, lebo nás zarmucuje síce istý údel smrti, ale zas aj potešuje prisľúbená nám budúca nesmrteľnosť. Tvojim veriacim sa totiž, Pane, život len premení, ale neprestáva. Keď rozpadne sa tuzemský telesný príbytok, očakáva ich večné prebývanie v nebi.« (Praefácia mŕtvych.)

Nebojme sa teda tých tmavých dvier! Čaká nás tam Ježiš i Panna Mária. Bola pri smrteľnom loži Prvorodeného, bude i pri našom. »Otče, do tvojich rúk porúčam ducha svojho!« — »Svätá Mária, matka Božia, pros za nás hriešnych teraz i v hodinu smrti!« — to sú vzdychy umierajúceho kresťana, to sú jeho zbrane.

Rozhovor s Pánom. Už teraz mu obtujem svoju smrť so všetkým utrpením a hrôzou. Nech to prijme ako moju poslednú obeť. Chcem zomrieť ako jeho stvorenie, ako kresťan. Ty, Pane, zomrel si za mňa a ja chcem zomrieť za Teba. Chcem zomrieť, lebo som hriešny, smrť som si zaslúžil a chcem splatiť svoju dlžobu. Smrteľné lôžko bude mi oltárom, na ktorom sa ti, Pane Ježišu, obetujem. Pla-

meň tejto obety nech zhasne iba s mojím posledným vzdychom.

Posledný úder môjho srdca nech bude výrazom mojej túžby, spojiť sa s tebou. Odídem spokojne, lebo svoju budúcnosť a večnosť vkladám do tvojich rúk. »Môj osud je v tvojich rukách.«⁽⁵⁾

I do tej doby vynasnažím sa splniť, čo apoštol slovami: »Každý deň zomieram«⁽⁶⁾ naznačuje.

Šiesty týždeň pôstny.

STREDA.

XLIII.

»Ježiš vypustil ducha.«

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Ježiš však znova zvolal veľkým hlasom a vypustil ducha. A hľa, roztrhla sa opona v chráme na dve čiastky, od hora až dolu, zem sa zatrasla a skaly sa pukaly. Otvorily sa i hroby a mnohé telá svätých, čo boli zosnuli, vstaly. Po jeho vzkriesení vyšli aj oni z hrobu, prišli do svätého mesta a ukázali sa mnohým. Stotník

---

⁽⁵⁾ 2 30, 16.

⁽⁶⁾ 1 Kor 15, 31.

však a tí, čo spolu s ním strážili Ježiša, keď videli zemetrasenie a to, čo sa dialo, veľmi sa báli a vraveli: Naozaj, tento bol Syn Boží.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. (Podľa Emmerichovej.) Ježiš visí už asi tri hodiny na kríži. Utrpenie jeho životné sily celkom vyčerpal. Prichádzajú posledné chvíle. Ježiš, ako jeden z nás, bojuje smrteľný zápas. Telo sa mu trasie, koža bledne a krv, prischnutá na ranách ešte viac vyniká. Tvár sa rozfahuje, brada klesá na hrud' a Ježiš posledný raz dvíha svoju tŕním korunovanú hlavu a otvára krvou zaliate oči. Vyprahnuté, zmodralé ústa sa otvárajú. Ruky, ktoré doteraz krčovite držaly klince, sa otvárajú, ramená sa preťahujú, váha celého tela padá na nohy a vytláča kolená nabok.

Posledný pohľad Ježišov, tak ako i prvý, patrí Márii. Teraz je však nevýslovne vážny. Je to pohľad Spasiteľa, umierajúceho za hriechy sveta. To bol ten predpovedaný meč, ktorý Márii prebodol srdce. Mat' Božia vystiera ruku, zrak sa jej zatemní a kolená sa zatrasú, ako zem, na ktorej stojí a ktorá takto oplakáva svojho Stvoriteľa a Pána. Ján a sväté ženy s pohnutím padajú na zem, ktorá sa hrôzou otriasa a skaly pukajú...

---

(1) Mt 27, 50—54.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša, nech ma jeho smrť na kríži povzbudí, aby som zomrel pre seba a žil iba pre neho.

1. Zomrel, dotrpel.

Aké to dojímavé slová! Zomrel, dotrpel! Úbohá Matka, nemáš už Syna, verní učeníci, nemáte už Učiteľa, úbohá Magdaléna, nemáš Pána, ktorý ťa i tvoju rodinu toľkou láskou zahrnul. Príroda nemá už viditeľnú hlavu na zemi, smúti a trasie sa.

Ježiš zomrel, aby svojou smrťou zreštauroval slávu i moc božiu. Smrťou prenáša smrť a platí za cenu večného života. Potvrďuje tak závet, ktorým nás dedičmi neba urobil. Lebo »závet je právne účinný — hovorí sv. Pavol — po smrti závetcu a neplatí, kým tento žije.«⁽²⁾ »Sotrel dlhý úpis... odstránil ho a pribil na kríž.«⁽³⁾

Na smrteľnej posteli mnoho ráz o veľkých veciach sa rozhoduje... Naše rozhodnutie napísal už sv. Pavol: »Aby sme živí alebo mŕtvi s ním (s Kristom) žili.«⁽⁴⁾

⁽²⁾ Zid 9, 17.

⁽⁴⁾ 1 Sol 5, 10.

⁽³⁾ Kol 2, 14—15.

2. Ježiš zomrel najhroznejšou a najpotupnejšou smrťou.

Stvorení na nesmrteľnosť, inštinktívne sa bojíme smrti; a keď už musíme zomrieť, hľadáme smrť najľahšiu a najdôstojnejšiu. Nie tak Pán a Tvorca všetkého života. Vyberá si smrť najťažšiu a najpotupnejšiu, aby svojím príkladom a milosťou premohol našu smyselnosť a pýchu. Poďme teda ku krížu a naučme sa, ako máme zomierať pre seba, aby sme žili pre Krista. Nezaobchádzajme s telom, ako s reľskviou, neľutujme sa a nesťažujme neustále. Keby sme Kristovu smrť častejšie prežívali, zahanbili by sme sa nad svojou mäkkosťou a s radosťou by sme splnili požiadavku sv. Pavla: »Tí totiž, čo patria Kristovi, ukrižovali svoje telo aj s jeho náruživosťami a žiadosťami.«⁽⁶⁾

3. Účinky Ježišovej smrti.

Celá príroda smúti. Slnko sa zatemnilo, zem sa trasie, skaly pukajú. I v chráme je rozruch. Prekrásne vytkávaná chrámová opona, zahaľujúca svätyňu, roztrhla sa

---

⁽⁶⁾ Gal 5, 24.

na poly a odhalila miesto, kde i veľkňaz len málokedy vchádzal, aby sa s Bohom rozprával. Znamená to koniec starého zákona, splnenie proroctiev a uvoľnenie cesty k Bohu.

Stotník bol prvý, čo okúsil ovocie Kristovej smrti. Vidiac pohnutie prírody a osvetlený svetlom milosti poznal nevinosť a božstvo Kristovo.

I ľudia sa zmocnila hrôza: všetko sa kajúcne vracia do mesta. Taký je ľud. Zo zloby prišla sem iba menšina. Väčšina prišla zo zvedavosti, z ľahkomyselnosti, kvôli farizejom, ale neutratila schopnosť prijímať milosti. Nie tak farizeji. Tí išli ďalej, do záhuby. Aký si, Bože, milosrdný a spravodlivý.

Bezprostredným účinkom Ježišovej smrti u Panny Márie, u sv. Jána a u pobožných žien je živá viera, modlitba, nevýslovná bolesť a sústrasť nad smrťou milovaného Učiteľa a Syna.

Také účinky nech má smrť Kristova i u nás, ktorí i keď časove vzdialení, vierou a milosťou sme akosi bezprostredne účastní na tejto tragédii.

Jej ovocím nech je teda i pre nás: živá viera, ľútosť za hriechy, smrť hriechu

a nový život v Kristu. Kríž Kristov nech mi stále pripomína, že i vo mne musí zomrieť pýcha a smyselnosť a mám sa stať novým človekom. I ja sa musím »obliecť v nového človeka, stvoreného podľa Boha v spravodlivosti a v pravej svätosti«. (6)

Rozhovor s Pánom. Vzbudím v sebe pocit vďaky a pocit ľútosti za hriechy. Potom sa rozhodne a slávnostne obeťujem, tak ako keby som bol spolu s Pannou Máriou, Jánom a Magdalénou pri kríži naozaj prítomný...

Šiesty týždeň pôstny.

ZELENÝ ŠTVRTOK.

XLIV.

Kristus na kríži.

(Podľa Hurtera.)

Prípravné cvičenia ako v predošlom rozjímaní.

V tento smutný deň, ktorý tak silne zapôsobil na svet, vystúpim i ja na Kalváriu a stále myslím na ukrižovaného Ježiša: »Zaumienil

---

(6) Ef 4, 24.

som si, že nič iné nebudem vedieť medzi vami, jedine Ježiša Krista, a to ukrižovaného.«⁽¹⁾

Položím si otázku: Čo robí Kristus na kríži? A dostanem na ňu šesť odpovedí, všetky nadmieru dôležité a poučné, ktoré mi poskytnú dosť látky na rozjímanie, nielen pre dnešný deň, ale pre celý život.

Ježiš Kristus na kríži: trpí, mlčí, modlí sa, miluje, učí a umiera.

1. Ježiš trpí.

Trpí nevýslovne. Do mora utrpenia celý sa ponoril.

a) Trpí v o v š e t k o m. Telesne i duševne. Trpí so všetkými schopnosťami duše, každou časťou tela, všetkými smyslami Trpí jeho pamäť i vôľa. Videl som jeho opustenosť. Trpia i smysly. Oči trpia pohľadom na vysmievajúcu sa luzu, ucho ťažko znáša rúhanie, chuť musela okúsiť zlé i ocot a trpí smädом, ktorý sa stratou krvi iba stupňuje.

b) Trpí p r e k a ž d é h o. Niet stavu, hodnosti a triedy, ktoré by sa neboly spojily proti nemu. Vrchnosť svetská i cirkevná, vojsko i ľud, vzdelaní i nevzdelaní,

---

⁽¹⁾ 1 Kor 2, 2.

všetci sú proti nemu. Trpí i pre svojich priateľov: jeden ho zradil, druhý zaprel. Trpí pre Matku, ktorej prítomnosť jeho utrpenie len zväčšuje. A trpí i pre samého Otca nebeského, ktorý ho celkom opustil.

c) Trpí k a ž d ý m s p ô s o b o m. Sype sa naň nevďak, zrada, výsmech i pomluva. Skoro všetky spôsoby trýznenia okúsil: bitku, trňový veniec, klince. Čo len ľudská a pekelná zloba vymyslela, »človek bolesti«⁽²⁾ všetko pretrpel.

2. Ježiš mlčí.

a) M l č í. »Neotvoril úst svojich.«⁽³⁾

b) N e v o l á o p o m s t u ako Eliáš, ktorý na vojsko, ktoré ho malo zajať, oheň z neba vypýtal.⁽⁴⁾

c) N e z a k l í n a ako Elizej vysmievajúce sa deti, z ktorých medvedi 42 roztrhali.⁽⁵⁾

d) N e o d p o v e d á na výsmech: »Aha, ty, čo rúcaš chrám (Boží) a vo troch dňoch ho staviaš, zachráň sa a sostup s kríža!«⁽⁶⁾

---

(2) Iz 53, 3.

(4) Srovn. 4 Kr 1.

(3) Iz 53, 7.

(5) 4 Kr 2, 24.

(6) Mk 15, 29.

Ako ľahko ich mohol zahanbiť, on však mlčí, hoci vedel, že ich zlobu tým iba zväčšuje. Aké to ponaučenie i pre mňa.

3. Ježiš sa modlí.

Modlí sa a učí nás, že v čase utrpenia, v pokušení a hlavne v hodine smrti v modlitbe máme hľadať útechu. Áno, v hodine smrti, keď už nám človek nepomôže, keď je nám tak potrebná sila a útecha, keď sa i zlý duch namáha, aby nás zničil, treba sa modliť. Modlime sa vtedy a odovzdajme sa do vôle božej.

4. Ježiš miluje a obetuje sa.

»Si ma zamiloval a seba samého vydal v obeť za mňa.«⁽⁷⁾ Veď prečo visí na kríži, a prečo umiera, ak nie z lásky ku mne? Jeho láska je úmerná zlosti jeho nepriateľov a rastie ako oheň. Modlí sa za svojich nepriateľov. A s akou nežnosťou! »Otcе, odpusť im!« Nenazýva ich vrahmi, aby sa Otec v svojej spravodlivosti nerozhneval. »Lebo nevedia, čo činia.« I pre takú zjavnú a hroznú nespravodlivosť nachádza

---

(7) Gal 2, 20.

ospravedlnenie. A ja koľko ráz odsudzujem bližného i vtedy, keď by som ho ľahko mohol ospravedlniť?

Aký je láskavý ku kajúcemu lotrovi. Na jeho jedinú prosbu, aby si na neho spomenul, sľúbi mu: »Dnes budeš so mnou v raji.« Či by nás vedel vylúčiť zo svojej dobroty a milosrdenstva?

5. Ježiš učí.

Kristovo učenie na kríži má päť neprekonateľných vlastností:

a) **J e o b s a ž n é.** Shrňuje všetko, čo Ježiš po celý svoj život učil. Podáva celú vierouku, dve hlavné prikázania, osem blahoslavenstiev a evanjelské rady.

b) **J e d o k o n a l é.** Všetko dokladá hrdinským príkladom. Či si môžeme predstaviť väčšiu poslušnosť, dokonalejšiu pokoru a lásku k Bohu i človeku?

c) **J e ľ a h k o s r o z u m i t e ľ n é.** Malý i veľký, učený i neučený rovnako ho pochopí. Keď Kristus bol poslušný až po smrť, je dôstojné a spravodlivé, aby som i ja bol, a to vo veciach omnoho ľahších, tiež poslušný. Keď bol Kristus trpezlivý,

tým viac ním mám byť i ja; keď Kristus odpustil svojim smrteľným nepriateľom, tým viac mám odpúšťať urážky a krivdy omnoho malichernejšie.

d) **J e n e z v r a t n é.** Pri kríži prestáva každá výhovorka, každá námietka. »Taká urážka!« »Nezaslúži si odpustenia!« »Znova by sme sa pohádali!« hovoria hnevníci, aby sa vyhli povinnosti smierenia. Poďme s tými výhovorkami ku krížu: »A či mňa neurazili?« »A čo som ja, a čo si ty?« »Ako urazili teba a ako mňa?« Ja som odpustil, a ty by si nevedel, ani mne kvôli?«

e) Konečne je Kristovo učenie na kríži tiež **p r i ť a ž l i v é.** Kto že by mohol odoprieť niečo Kristovi, keď tak dojímavo prosí? Kto by sa mohol protivíť vôli otcovej, keď nás tento na smrteľnej posteli prosí? Ježiš na kríži iba to prosí, aby som odpustil, aby som sa tu a tam premohol, aby som žil svojmu svätému povolaniu... Keď to uvážim, pochopím slová sv. Pavla: »Nič iné nebudem vidieť medzi vami, jedine Ježiša Krista, a to ukrižovaného.«⁽⁸⁾

---

(8) 1 Kor 2, 2.

6. Ježiš umiera.

Kto umiera? Jednorodený Syn Boží. Nie div, že slnko zatvára oči, že sa zem otvára, že skaly pukajú...

Z a č o u m i e r a? Za hriech. Ó, aký je hrozný ten hriech, za ktorý Boh toľko vytrpel!

Z a k o h o u m i e r a? Za mňa. Miloval ma a sám seba vydal za mňa.

Teraz sa obrátim k sedmiboolestnej Panne slovami: Oroduj za nás Panna najboolestnejšia! A spolu s kajúcim ľudom vrátim sa s Kalvárie do mesta.

Rozhovor s Pánom. Vo vedomí svojich hriechov bijem sa v prsia. Moje hriechy boli príčinou Kristovej smrti. S hanbou sa priznávam, že doteraz nemal som dosť súcitu s trpiacim Ježišom a v škole kríža doteraz som sa málo naučil, málo som pracoval, málo trpel za Ježiša. Dnešný deň nech bude medzníkom môjho života. To sľubujem a prosím si k tomu potrebné milosti.

XLV.

Po smrti.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Keďže bol prípravný deň (pred Veľkou nocou), Židia požiadali Piláta, aby dal ukrižovaným polámať hnáty a sňať ich telá, aby neostaly na kríži aj v sobotu, lebo to bola Veľká sobota. Prišli teda vojaci a polámali hnáty prvému a tak aj druhému, čo bol s ním ukrižovaný. Keď však prišli k Ježišovi a videli, že je už mŕtvy, nepolámali mu hnáty, ale jeden z vojakov prebodol mu kopijou bok. A hneď vyšla z neho krv i voda... Potom Jozef z Arimatie požiadal Piláta, aby mohol sňať s kríža Ježišovo telo... Prišiel aj Nikodem... priniesol... myrhy, smiešanej s aloe. Vzali Ježišovo telo a zavinuli ho do plachiet aj s voňavými masťami pomazali... Blízko miesta, kde ho ukrižovali, bola záhrada a v nej nový hrob, v ktorom ešte nikto nebol pochovaný. A keďže ten hrob bol blízko, ta pochovali Ježiša.⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. Po Ježišovej smrti zatmenie pomaly prestáva a sln-

---

(1) Jn 19, 31—42.

ko svojimi poslednými lúčami osvetľuje vrchy, Kalváriu i kríže. Prichodia vojaci s rebríkmi a drúkmi. Pilát ich posielal, aby s odsúdencami skoncovali, aby ich mohli pochovať. A kati dali sa do práce. Polámali hnáty obidvoch lotrov. Ozývajú sa srdcelomné výkriky a stonanie nešťastníkov. Keď pristúpili k Ježišovi, Panna Mária a svätý Ján zakročili, dokazujúc, že Ježiš už dokonal a táto procedúra je u neho zbytočná. Nato veliteľ čaty, podľa podania Longinus, akoby na božie vnuknutie predstúpil s kopijou a prebodol bok Ježišov, z ktorého vytiekla krv i voda. Panna Mária tak cítila, akoby i jej srdce prebodli.

Medzitým prichádza Jozef z Arimatie, potom Nikodém, ktorí za pomoci niekoľkých sluhov a sv. Jána snáhali Ježiša s kríža a položili ho Panne Márie na kolená, ktorá ho poutierala šatkou a poprisychanú krv posmývala. S bolesťou spomínala pri tom na tie pekné chvíle, keď Ježiša držala ako dieťa v náručí a chovala ho s nevýslovnou láskou. Sväté telo Ježišovo pomazali, zavinuli ho do plachiet, složili na nosítka a pohnul sa najslávnejší pohrebný sprievod dejín... ktorý však pozostával iba z niekoľkých účastníkov: bola tam Panna Mária, sv. Ján, niekoľko žien a priateľov Kristových. Sväté telo vložili do hrobu a otvor zatarásili ka-

meňom. Tam konečne spočinulo telo Pánovo. Nie tak Panna Mária, ktorá sa cítila celkom opustená. Nemá už nikoho, veď Ježiš jej bol všetko. Je ako loď bez plachiet a bez kormidla...

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša, aby mi dal úctu k jeho mystickému telu, k Cirkvi, i k jeho telu reálnemu, k Eucharistii, ktorej nech budem »hrobom vytesaným do skaly.«⁽²⁾

1. Prebodnutie boka Ježišovho.

Sv. Ján evanjelista ako očitý svedok prebodnutie Ježišovho boka líči ako udalosť, na ktorej veľmi záleží: »A ten, čo to videl, vydal o tom svedectvo a jeho svedectvo je pravdivé; vie, že hovorí pravdu, aby ste i vy verili.«⁽³⁾

A naozaj, táto rana je korunou všetkého, je skutočnou ozdobou toho Krista, ktorého svet od toho času neprestáva milovať. Ďakujem, že jeho Srdce je i pre mňa otvorené a že z toho kalicha vo svätom prijímaní i mne sa dostalo jeho spasiteľnej a životadarnej krvi. K tomu Srdcu sa

---

⁽²⁾ Srovn. Mt. 27, 60.

⁽³⁾ Jn 19, 35.

i ja utiekam ako holub pred dravým vtákom, keď ma svet a zlý duch prenasleduje. Tu si moje ustáté srdce a duša s dôverou odpočinie. Ježišovo prebodnuté Srdce stále ma volá a čaká na usmierenie, lebo to je podstatou úcty božského Srdca. Ako jeho snúbenec mám ho odprosovať nie iba občasnou modlitbou, či adoráciou alebo mesačným sv. prijímaním, ale celým životom.

2. Jozef z Arimatie a Nikodém.

Ako zázračne vplýva Božia Prozreteľnosť na osud svojich vvolených. Panna Mária po smrti svojho Syna je v trápnej situácii. Čo si má počať, kde sa má obrátiť, ako zariadiť pohreb? Veď telo Synovo jej nepatrilo, ani dotknúť sa ho nesmela. I keby jej to povolili, ako zariadi všetko potrebné? A v tej beznádejnosti prichádza posol, oznamujúci, že Ježišov priateľ, Jozef, vypýtal už od Piláta mŕtve telo a postará sa o pohreb. V najväčšej núdzi božia pomoc je najbližšia.

Starostlivosť týchto, doposiaľ neznámych svetských osôb o telo Kristovo je naozaj dojímavá. Ako zahanbujú nie

jednu cirkevnú i rehoľnú osobu, ktorých prvoradou úlohou má byť, starať sa o mystické telo Kristovo, o Cirkev, o duše, o Eucharistiu. Keď Cirkev prenasledujú, keď jej ubližujú, do prvých obranných línií Boh stavia obyčajne svetské osobnosti. O zanedbané tabernákulá, o čistotu cirkevného rúcha, o ozdobu kostolov starajú sa po väčšine svetskej ženy. (Oltárne spoločnosti.) I večné svetlo pred oltárom býva svedectvom obetavosti veriacich.

3. Hrob vytesaný do skaly.

Také, do skaly vytasené má byť i moje srdce, hlavne ak ho často alebo denne dávam za príbytok Pánovi. Snehobielou plachtou duševnej čistoty mám ho ovinúť. A preto čo najčastejšie, hlavne pred svätým prijímaním, vzbudím v sebe úprimnú ľútosť za hriechy. V takej snehobielej duši ostane obraz Pánov na trvalo, ako ho v úmrtnej plachte Ježišovej v Chambéry doteraz vidíme.

Oleje, ktorými bolo telo Kristovo pomazané, symbolizujú vôňu zbožnosti, ktorou má byť i moje pohostinské srdce naplnené. Táto vôňa nech ma sprevádza vša-

dě, kde ma len povinnosť alebo láska k bližnému zavolá, aby som bol naozaj »Kristovou vôňou, lúbeznou Bohu aj medzi spasenými aj medzi zatratenými.«⁽⁴⁾

Prijmem svojho Pána do srdca, ktoré bude ako »nový hrob, v ktorom ešte nikto nebol pochovaný«. Aký šťastlivý je človek, koho prvou a jedinou láskou je Kristus! A to najmilšie, čo odo mňa môže žiadať, je, aby som v svojom srdci nijakú náchylnosť k stvoreniam nestrpel.

Nech je moje srdce naozaj »do skaly vytesané«, čo však neznamená tvrdosť, ale vytrvalosť v láske ku Kristovi.

Rozhovor s Pánom a s bolestnou Matkou. Prosím za odpustenie a sľubujem všetko podľa tohto rozjímania.

(⁴) 2 Kor. 2, 15.

XLVI.

Veľká sobota.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Nastávala sobota. Ženy, čo boly prišly s ním z Galiley... pripravily si voňavky a masti, v sobotu však podľa prikázania zachovaly odpočinok.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. (Podľa Emmerichovej.) V dome, kde sa Panna Mária zdržovala, okolo väčšej miestnosti bolo niekoľko menších výklenkov, oddelených súkennou záclonou, zariadených na spanie. Keď sa ženy vrátily od hrobu, dali si všetko do poriadku a zapálily stropnú lampu. Pod ňou sa shromaždily okolo Panny Márie a striedavo sa modlily.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša i svätú Pannu, aby ich veľkosobotňajšia nálada i moju dušu ovládla.

Nastala sobota, deň tichého smútku a nádeje. Deň medzi súmrakom a ránom. Prechod medzi

---

(1) Lk 23, 55—56.

Veľkým platkom a Vzkriesením. Podívajme sa na chvíľku 1. do domu na Sione, 2. na hrob a 3. do predpekla. Uvidíme tak dejiny Veľkej soboty a vžijeme sa do jej nálady.

1. Dom na Sione.

V dome na Sione nájdeme všetko, čo z Cirkvi po búrke ostalo. Obyvatelia domu sú veľmi tichí: majú o čom rozmýšľať, majú čo oplakávať. Všade stretávame vyplakané oči, tiché vzdychanie a slz^v. Na každej tvári akoby sme čítali: »Pán mnoho trpel, zomrel a je už na pokoji, v hrobe.« Ani my nesmieme zabúdať, čo všetko za nás vytrpel. Bolo to síce dávno, ale tak bolo. Pamiatku Kristovho utrpenia zprítomňuje nám svätá omša. I tá najslávnejšia veľkonočná omša spomína jeho »spásenosné (v latinskom texte radostné) utrpenie« a obnovuje ho. Pri každom svätom prijímaní »zvestujeme smrť Pánovu, pokiaľ on sám nepríde.«⁽²⁾

Šlachetné srdce nemôže byť pritom ľahostajné, na to ani v nebi nezabudne.

Aké uspokojenie cítia všetci, ktorí vy-

(²) 1 Kor 11, 26.

trvali, ako Magdaléna, Ján a pobožné ženy. A ako sa hanbia všetci, čo sa nezachovali. Smutne prichádzajú jeden za druhým. Prichádza Peter, priznáva, že zhrešil a prosí za odpustenie. I ostatní apoštoli »boli smutní a plakali.«⁽³⁾ A kto im bol útechou, ak nie »potešenie zarmútených« — Panna Mária. Pevnou vierou, spokojnosťou a silou všetkých potešila. Cirkev na to nikdy nezabudla a od toho času sobota je dňom Panny Márie. V ten deň mnohí zapaľujú na jej počesť sviečku, nesú jej kvetiny, pristupujú k sviatostiam. Mnohí veriaci sú presvedčení, že každú sobotu, aspoň na okamih zasvieti slnko. V svete duší je naozaj tak. Podľa podania, Panna Mária v sobotu mierni bolesti duší, trpiacich v očistci a vyslobodzuje odtiaľ duše, ktoré ju čistým životom nasledovali.

I keď pobožné ženy boli nútené v sobotu odpočívať, nelenily. Už v piatok večer nakúpily voňavky, aby v nedeľu včas ráno nahradily všetko, čo v piatok nemohly vykonať. Aká vynaliezavá je láska! Nikdy sa neuspokojí.

⁽³⁾ Mk 16, 11.

2. Hrob Pánov.

O hrobe Pánovom bolo predpovedané, že »slávne bude miesto, kde on spočívnie.«⁽⁴⁾

A toto proroctvo sa splnilo:

a) Telo Pánovo položili do nového hrobu, v krásnej záhrade medzi palmami v jarnom rozkvetu. Sväté telo leží ako najkrajšia mramorová socha v hrobe. Sú na ňom, pravda, rany, ale sú už čisté a nehnisajú. Vzduch je plný nádhernej vône drahých olejov. Božstvo, ktoré tak dušu, ako i telo Pánovo ani na chvíľu nezanechalo, obklopilo ho nádhernou glóriou. Sú tu iste i anjeli a spievajú ako kedysi v Betleheme.

b) Slávny je tento hrob i preto, že ho Panna Mária i pobožné duše toľkou starostlivosťou obklopujú. Kameň na hrobe je nie iba pečatou synagogy, ale bozkami Panny Márie zpečatený. A nábožné myšlienky a city verných duší obletujú ho, ako motýle voňavý kvet. Tie duchovné návštevy sú predzvesťou púť budúcich kresťanov do Svätej zeme, ktoré nikdy ne-

---

(4) Iz 11, 10.

prestaňú. Sú to predvoje krížových výprav kresťanského Západu na znovuzískanie Svätej zeme. Sú však i symbolom častých návštev Oltárnej sviatosti, ktoré ju vo dne i v noci ako kadidlo obklopujú. Božie hroby v kostoloch ani doteraz nestratili priťažlivosť: i ľahostajné a chladné duše padajú tu na kolena.

c) Slávny je hrob Ježišov i pre strach a opatrnosť nepriateľa. Stojí tam čestná stráž rímskeho vojska. Tak to chcela Prozreteľnosť, aby bolo nepochybné, že hrob nebol porušený a že Kristus naozaj vstal z mŕtvych.

3. Predpeklie.

Duša spasiteľova, len čo opustila telo, sostúpila do predpeklia, aby potešila a vyslobodila duše spravodlivých, čakajúcich na vykúpenie celé tisícročia.

Predstavím si predpeklie, limbus. Je ako nejaká ohromná krypta a v nej sa vznášajú duše spravodlivých. Sú tam patriarchovia, mučeníci a svätí vybraného národa. Sú tam i pohani, ako Jób. A akým životom žijú tam? Životom očakávania a túžby. Čakajú spokojne i túžobne, ale s istotou. Predpeklie bolo miestom nádeje,

tej nádeje, ktorú apoštol slovami: »v nádeji sa radujte«⁽⁶⁾ charakterizuje. Túžia teda s láskou, čakajú s istotou, modlia sa s dôverou. Taký je život predpeklia. Sú takí, nad ktorými prešly už tisícročia. So zeme prichádzali občas potešiteľné zvesti, prichádzali proroci. S akou túžbou ich asi počúvali! Prichádza sv. Jozef a nakoniec sv. Ján, ktorý oznamuje: »Uzrel som Duha sostupovať s neba ako holubicu a spočinúť na ňom... Ja som videl a dosvedčujem, že on je Syn Boží.«⁽⁶⁾ S akou asi radosťou bola prijatá táto zvesť. A keď sa Mojžiš a Eliáš, opustivši na krátko predpeklie, vrátili s hory Tábor, kde videli Krista osláveného, s ním sa rozprávali a dozvedeli sa, že vykúpenie už prichádza! S akou radosťou bola privitaná duša pravého lotra, keď oznamovala, že vykúpenie je už iba otázkou niekoľko hodín. Až konečne na Veľký piatok o tretej hodine popoludní slabé svetlo predpeklia náhle sa rozžiarilo ako v nebi, kde »netreba ani slnka ani mesiaca, lebo Baránok je jeho svetlom.«⁽⁷⁾ To duša Spasiteľova sa zjavila.

⁽⁶⁾ Rim 12, 12.

⁽⁷⁾ Zjav 21, 23.

⁽⁸⁾ Jn 1, 33—34.

Aké nadšenie, aké vytrženie a volanie na slávu!... Tu náhle všetko utíchlo. Veď prišiel, na meno ktorého »skláňalo sa každé koleno v nebi, na zemi a v podsvetí.«⁽⁸⁾ Prišiel, aby potešil: »Pax vobis! Pokoj vám! Ja som to, nebojte sa!«⁽⁹⁾ A tu sa predpeklie zmenilo v nádhernú audienčnú sieň, kde božský Kráľ svojich poddaných a svoje vojsko prijíma. S akou láskavosťou prijíma prarodičov, potom Abela, Dávida, hrdinských Machabejcov atď. Kto by mohol opísať jeho radosť, keď mohol privínuť sv. Jozefa. Audiencia sa skončila a Pán sa ozval: »A teraz vstaňte, poďme odtiaľto!«⁽¹⁰⁾ »A všetci nasledujú Baránka všade, kam ide« idú ku hrobu, aby boli svedkami slávneho a radostného vzkriesenia.

Rozhovor s Pánom a s blaženými dušami, ku ktorým sa tiež pripojujem, aby som sa spolu s nimi tešil a sviatkoval, lebo »ak sme srástli s ním podobnosťou jeho smrti, práve tak budeme rásť s ním aj podobnosťou jeho vzkriesenia.«⁽¹¹⁾

⁽⁸⁾ Fil 2, 10.

⁽¹⁰⁾ Jn 14, 31.

⁽⁹⁾ Lk 24, 36.

⁽¹¹⁾ Rim 6, 5.

OBSAH.

Týždeň druhej nedele po deviatniku.

Popolec. Ježiš sa lúči so svojimi milými.	
Veľkonočný baránok	5
Štvrtok. Umývanie nôh	9
Piatok. Založenie Oltárnej sviatosti . . .	14
Sobota. Potešiteľné myšlienky z Ježišovej reči na rozlúčku	21

Prvý týždeň pôstny.

Nedeľa. Smrteľný zápas Kristov	27
Pondelok. Ježiš je v rozpakoch a hanbí sa	32
Utorok. Čo robí Ježiš? I.	36
Streda. Čo robí Ježiš? II	41
Štvrtok. Ježiš sa krvou potí	46
Piatok. Anjel posilňuje Ježiša	50
Sobota. Zajatie Ježišovo	55

Druhý týždeň pôstny.

Nedeľa. Judášov bozk	60
Pondelok. Ježiš pred nepriateľom	65
Utorok. Ježiš pred Annášom	71
Streda. Ježiša bijú po tvári	75
Štvrtok. Peter tri razy zaprie Ježiša . . .	79
Piatok. Ježiš pred Kajfášom	86
Sobota. Nec u Kajfáša	91

Tretí týždeň pôstny.

Nedeľa. Ranné zasadnutie rady. Kristus pred Pilátom. Judášov osud	95
Pondelok. Kristus pred Pilátom	100
Utorok. Kristus pred Herodesom	105
Streda. Ježiš a Barabáš	110
Štvrtok. Bičovanie I.	114
Piatok. Bičovanie II.	119
Sobota. Trním korunovanie	124

Štvrtý týždeň pôstny.

Nedeľa. »Ecce Homo!«	130
Pondelok. Trstina v ruke Kristovej	135
Utorok. »My máme zákon.«	139
Streda. »Ak ho prepustíš, nie si priateľom cisárovým«	144
Štvrtok. Rozsudok	149
Piatok. Kristus prijíma a nesie svoj kríž	154
Sobota. Šimona Cyrenejského donútili, aby niesol Kristov kríž	159

Piaty týždeň pôstny.

Nedeľa. Plačúce ženy na krížovej ceste	164
Pondelok. Ukrižovanie	169
Utorok. Prvé slovo Ježišovo na kríži	174
Streda. Druhé slovo Ježišovo na kríži	180
Štvrtok. Tretie slovo Ježišovo na kríži	185

Piatok. Tretie slovo Ježišovo na kríži . . .	191
Sobota. Štvrté slovo Ježišovo na kríži . . .	198

Šiesty týždeň pôstny.

Nedeľa. Piate slovo Ježišovo na kríži . . .	204
Pondelok. Šieste slovo Ježišovo na kríži . . .	212
Utorok. Siedme slovo Ježišovo na kríži . . .	217
Streda. »Ježiš vypustil ducha«	222
Zelený štvrtok. Kristus na kríži	227
Veľký piatok. Po smrti	234
Sobota. Veľká sobota	240